

Brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017

Analyser gjennomført av Oslo Economics og Ole Jakob Sørensen ved Nord universitet på vegne av Børgefjell nasjonalparkstyre

Om Oslo Economics og Ole Jakob Sørensen

Oslo Economics er et analyse- og rådgivningsmiljø med ansatte som har bakgrunn fra offentlig forvaltning og ulike forsknings- og analysemiljøer. Vi tilbyr innsikt og analyse basert på fagkompetanse og metodekunnskap.

Ole Jakob Sørensen er dosent i naturforvaltning ved Nord universitet. Han har gjennom relevant utdanning og akademisk forsknings- og utredningsarbeid opparbeidet seg kompetanse på norsk naturforvaltning. Han har undervist i naturforvaltningsfag ved HiNT og Nord universitet i en årrekke.

Om brukerundersøkelser i verneområder

Det er en nasjonal målsetning at alle nasjonalparker og større landskapsvernområder skal ha utarbeidet sin egen besøksstrategi innen 2021. I forbindelse med dette arbeidet er det ønskelig at det gjennomføres brukerundersøkelser hvor det hentes inn mer informasjon om de besøkendes bruk og holdninger til det enkelte verneområde. Oslo Economics, i samarbeid med dosent Ole Jakob Sørensen ved Nord universitet, har rammeavtale med Miljødirektoratet om utarbeidelse av brukerundersøkelser i verneområder.

Brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017/nummer 2018-5

© Oslo Economics, 23. mars 2018

Kontaktperson:

Jostein Skaar / Partner

jsk@osloeconomics.no, Tel. 959 33 827

Forsidebilde: Tore Tødås

Innhold

Forord	5
1. Oppsummering	6
2. Om Børgefjell nasjonalpark	8
3. Metode, gjennomføring og materiale	9
3.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser	9
3.2 Selvregistreringskasser i Børgefjell	10
3.3 Ferdselstellere	13
3.4 Etterundersøkelse	14
4. Indikatorsett for Børgefjell nasjonalpark	16
5. Om brukerne av Børgefjell nasjonalpark	17
5.1 Informasjon om kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted	17
5.2 Friluftslivserfaring og friluftslivsinteresse	19
5.3 Turfølget	20
5.4 Tidligere besøk og kjennskap til Børgefjell	22
5.5 Brukernes motiv for å besøke Børgefjell	23
5.6 Idealområde og purisme	24
6. Bruken av området	27
6.1 Romlig bruk	27
6.2 Bruk av sti og terreng	29
6.3 Type bruk	29
6.4 Tid i nasjonalparken og overnatting	31
6.5 Børgefjell som besøksmål	33
7. Informasjon og bruk av sosiale medier	35
7.1 Informasjonsinnhenting og foretrukket informasjon	35
7.2 Bruk av sosiale medier	38
8. Opplevelse av dagens tilstand i Børgefjell	40
8.1 Børgefjell som verne- og villmarksområde	40
8.2 Forstyrrende opplevelser	42
9. Synspunkt på forvaltning og tilrettelegging	43
10. Sammenligning av innfallsportene	46
10.1 Indikatorstabell for alle innfallsportene	46
10.2 Utvalgte indikatorer	46
11. Sammendrag og drøfting	54
12. Referanser	57
13. Vedlegg	58
13.1 Selvregistreringsundersøkelse	58

Forord

Frem til utgangen av 2020 skal det gjøres en nasjonal innsats for å styrke besøksforvaltningen i Norges nasjonalparker. I dette arbeidet er det behov for å få innspill fra brukerne av nasjonalparkene om hvordan de opplever naturområdet og forvaltningen av området. Det er videre et behov for å lære mer om sammensetningen av besøksgruppen; hvor kommer de fra, hva slags type naturopplevelser søker de og hvor lenge oppholder de seg i nasjonalparken? Dette er forsøkt besvart gjennom brukerundersøkelser.

Denne rapporten oppsummerer resultatene fra en brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark gjennomført sommeren 2017. Formålet med rapporten er å få et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark. Funnene fra denne brukerundersøkelsen skal inngå som grunnlag for å utarbeide en besøksstrategi for nasjonalparken.

Rapporten er gjennomført av Oslo Economics og Ole Jakob Sørensen ved Nord universitet. Vi ønsker å takke Miljødirektoratet og forvalter i Børgefjell nasjonalpark for et velfungerende samarbeid under utarbeidelsen av rapporten. Vi retter også en takk til Norsk institutt for naturforskning (NINA) for et godt samarbeid under bearbeidelse og utsending av etterundersøkelsen.

Denne rapporten er utarbeidet av Eyvind Søraa, Gjermund Lien, Ole Jakob Sørensen og Ragnhild Haugli Bråten.

Oslo, 15. Februar 2018

Ragnhild Haugli Bråten
Prosjektleder

1. Oppsummering

Sommeren 2017 ble det gjennomført en brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark. For å tilegne seg ny og relevant kunnskap om bruken av Børgefjell nasjonalpark ble det hentet inn informasjon ved hjelp av kortfattede selvregistreringskort utplassert ved innfallsporene og populære rasteplasser inne i nasjonalparken, ferdsestjellere på utvalgte stier og en oppfølgende, web-basert spørreundersøkelse. Det ble samlet inn svar fra 776 brukere fra selvregistreringskassene og 168 svar fra etterundersøkelsen. Totalt var det plassert ut seks svarkasser i Børgefjell nasjonalpark. I tillegg var det mulig å fylle ut svarkort på skyssbåten som går til og fra Storelva og ved to utleiehytter ved Orvatnet. En svakhet med selvregistreringsundersøkelsen var at den i liten grad fanget opp besøkende som går inn fra svensk side (Stekenjokk). I dette området finnes det ingen bestemt innfallspore og ingen klare stier/ferdselsveier som brukes.

I Tabell 1-1 under presenteres nøkkelinformasjon om brukerne som har deltatt på brukerundersøkelsen i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017. Et kjennetegn ved de som besøker Børgefjell nasjonalpark er at de har reist langt for å komme til området. De fleste som tar seg inn i nasjonalparken velger å overnatte her, hvorav telt og lavvo er de mest benyttede overnattingsalternativene. Gjennomsnittlig turlengde for de som er på flerdagstur i Børgefjell er i overkant av fem dager.

Tabell 1-1: Nøkkelinformasjon om Børgefjell nasjonalpark

Antall respondenter 776 i kasseundersøkelse / 168 i etterundersøkelse			
Andel nordmenn (n=768)	83 %	Antall nasjonaliteter* (n=768)	16
Andel førstegangsbesøkende (n=766)	43 %	Lokalt bosatte** (n=768)	13 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=322)	5,15	Andel som er med på organisert tur (n=769)	4 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=426)	5,05	Andel som går både på og utenfor sti (n=168)	83,3 %
Andel som overnatter i nasjonalparken (n=741)	57 %	Andel som går bare på sti (n=168)	13,7 %
Kvinneandel (n=772)	39 %	Andel som alltid går utenfor sti (n=168)	1,8 %

Kilde: Basert på selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse gjennomført sommeren og høsten 2017. *Ikke medregnet norske respondenter **Personer som er bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik.

I denne brukerundersøkelsen har vi vurdert hver respondent langs en purismeskala. Dette følger samme fremgangsmetode som er gjort i brukerundersøkelser i andre nasjonalparker. En purismeskala sier noe om brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og hvorvidt en ønsker å møte på andre mennesker når en er på tur. Lavpurister er de som ønsker mye tilrettelegging og synes det er hyggelig å møte andre mennesker på tur, mens høypurister setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre mennesker. Resultatene fra denne brukerundersøkelsen konkluderer med at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister sett i forhold til andre verneområder. 31 prosent av de besøkende faller innunder gruppen som defineres som høypurister, mens 27 prosent av respondentene defineres som mellompurister. 42 prosent av respondentene defineres som lavpurister.

De aller fleste besøkende (97,6 %) visste at Børgefjell er vernet som nasjonalpark før de besøkte området. Videre er det i underkant av tre av fire respondenter som oppgir at vernestatusen var av betydning for at de besøkte området. De besøkende har jevnt over høy kunnskap om regler for atferd i nasjonalparken. Dette kan ha sammenheng med at de fleste besøkende leser seg opp om området før de besøker Børgefjell. 65 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de hentet informasjon om Børgefjell i forkant av besøket. De aller fleste respondenter syntes det var uproblematisk å finne god informasjon om området. Enkelte respondenter presiserer imidlertid at det hadde vært ønskelig med mer informasjon om elve- og bekkekryssing i verneområdet, herunder informasjon om hvorvidt og hvor det finnes broer eller klopper som gjør kryssing av vannløp enklere.

Børgefjell nasjonalpark et naturområde med relativt lite tilrettelegging i form av tydelige stier, informasjonsskilt, klopper og oppvarmede hytter. I etterundersøkelsen uttrykker også de besøkende en tilfredshet med

forvaltningen av nasjonalparken og graden av tilrettelegging. Et annet funn fra brukerundersøkelsen er at forvaltningsmyndigheten treffer godt med de prioriteringene de gjør når det kommer til hvilke tilretteleggingstiltak en satser på. Respondentene uttrykker at de tilretteleggingstiltakene som er viktigst for dem når de er på tur også er de tilretteleggingstiltakene som er av høyest kvalitet i Børgefjell. Allikevel finnes det enkelte forbedringsmuligheter hvis en skal tro respondentene. De besøkende uttrykker at forvaltningsmyndigheten kan bli enda flinkere til å informere brukerne ved hjelp av informasjonstavler ved innfallsporene og skilt som angir avstand og retning.

Totalt sett virker forvaltningen å være godt tilpasset verneformålet for nasjonalparken og den brukerguppen som besøker Børgefjell i dag. De besøkende er en gruppe mennesker som ønsker å oppleve uberørt natur og lite forstyrrelser fra andre besøkende. Til tross for at mye av friluftslivet som utøves i Norge har blitt mer avansert når det gjelder bruken av teknisk utstyr og tilrettelegging som er mulig, viser de besøkende til Børgefjell en svært stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Dette inkluderer fotturer og høstingsfriluftsliv. Det er svært få av respondentene som oppgir at de har interesse for moderne eller motoriserte friluftslivsaktiviteter. Forvaltningsmyndigheten i Børgefjell har tidligere uttrykt en bekymring for at nye friluftslivsformer skal kunne stå i konflikt med områdets verneformål (Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag, 2009):

Den generelle samfunnsutviklingen har også innvirkning på friluftslivet. I dag ser man en rekke nye aktiviteter som er mer orientert mot sport og prestasjon. De nye aktivitetene krever i mange tilfeller økt tilrettelegging. Hvis denne typen aktiviteter får utvikle seg uten påvirkning fra forvaltningsmyndigheten, kan de komme i konflikt med verneformålet for nasjonalparken. Utfordringen vil derfor være å utvikle friluftslivsaktivitetene i en miljøvennlig retning. For å oppnå en slik utvikling vil tilrettelegging for det enkle friluftslivet basert på naturopplevelser være hovednøkkelen.

Basert på funnene fra denne brukerundersøkelsen virker det ikke til å være en tydelig konflikt mellom de besøkendes bruk av verneområdet og verneformålet for nasjonalparken. Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg mennesker som setter det enkle friluftslivet høyt - hvor naturopplevelser står i sentrum. Fra denne brukerundersøkelsen fremgår det at de besøkende viser en sterk skespsis til å liberalisere reglene for bruk av verneområdet.

2. Om Børgefjell nasjonalpark

Børgefjell nasjonalpark ligger i grenseområdet mellom Nordland og Trøndelag. Nasjonalparken grenser til Sverige i øst og omfatter kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik. Børgefjell nasjonalpark ble opprettet i 1963 som landets andre nasjonalpark. Formålet var å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyreliv (Lovdata, 2003). I den vestlige delen av Børgefjell nasjonalpark finnes høye tinder og dype daler med breer og fjellvann. Her finnes det høyeste fjellet i nasjonalparken; Kvigtinden med sine 1 699 høydemeter. I øst er landskapet preget av vegetasjonsløs ur og vidstrakte heier. I den midtre delen finnes et lavtliggende område med flere sjøer og vann som egner seg godt til ørretfiske. Børgefjell er et grenseområde mellom arktisk fauna og den sørligere faunaen. Her finnes både snøugle, kongeørn, den truede fjellreven, jerv og gaupe. I tillegg finnes ender og andre våtmarksfugler. Reindriften bruk av områdene har satt sitt preg på kulturlandskapet og det er fremdeles aktiv reindrift i hele området.

Det må medregnes en dag på å komme seg inn i nasjonalparken, samt en dag med å komme seg ut. Det finnes ikke rødmerking for å vise vei. I verneområdet er det i dag tre åpne buer/hytter og seks utleiehytter (inkl. 1 i Austre Tiplingan). De mest brukte stiene er de siste årene blitt klopplagt pga. slitasje. Det er også flere hengebruer i og utenfor verneområdet som benyttes av besøkende. Utover det, finnes det lite tilrettelegging i Børgefjell nasjonalpark. Av den grunn er Børgefjell nasjonalpark regnet som et yndet turmål for friluftslivsutøvere som søker lengre turer med telt og hvor uberørt natur står i sentrum for turen. Dette gjenspeiles også i det høye antallet bøker og tv-serier som er laget om området. Børgefjell er også kjent for sine varierte vassdrag og svært gode ørretbestander.

Børgefjell nasjonalpark kan nås ved å kjøre Europavei 6 sørfra eller nordfra. Eventuelt kan en kjøre via Sverige og gå inn fra Stekenjokk-området. Fra norsk side finnes det flere innfallsporter til området; båt over Namsvatnet i Røyrvik, fra Smalåsen mot Namskroken i Namsskogan, fra Tomasvatnet eller Simskardet i Grane, fra Øyum over Haustlægran, fra Oksvollen og fra Stolvollen og sørover mot Rotnan.

Figur 2-1: Storelvdal med vannspeiling av Kvigtinden

Foto: Steinar Johansen, Foto Midt-Norge AS

3. Metode, gjennomføring og materiale

I utarbeidelsen av denne rapporten tar vi utgangspunkt i to ulike metoder for datainnsamling. Vi benytter spørreundersøkelser for å kartlegge bruk av nasjonalparken og holdninger til området. I tillegg benytter vi ferdselstellere for å kartlegge ferdsel i aktuelle områder i løpet av sommeren 2017. Data fra ferdselstellere vil benyttes som et supplement til spørreundersøkelsen og gi en indikasjon på ferdselsintensitet i deler av nasjonalparken. Totalt var det fire tellere som var utplassert i Børgefjell sommeren 2017. Fire tellere vil ikke være tilstrekkelig for å gi et fullstendig bilde av den romlige bruken i området, men vil si noe om bruksintensiteten på målepunktene og eventuelt kunne vise utvikling over tid for disse punktene.

Vi benytter data fra en todelt spørreundersøkelse. Den første undersøkelsen ble gjennomført sommeren 2017, mer spesifikt fra slutten av juni 2017 til starten av oktober samme år. Dette var en undersøkelse hvor de besøkende i nasjonalparken fylte ut et skjema ved hjelp av penn og papir (selvregistrering). På slutten av denne undersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi en e-postadresse hvis de ønsket å delta i en oppfølgende og mer detaljert web-undersøkelse høsten 2017. Web-undersøkelsen hadde til hensikt å skaffe enda mer detaljert informasjon om de besøkende, deres bruk av området, hvordan de skaffet seg informasjon om området, samt deres preferanser knyttet til tilrettelegging. Både selvregistreringsundersøkelsen og web-undersøkelsen tok utgangspunkt i tidligere brukerundersøkelser som er gjennomført for andre verneområder. På den måten har det vært mulighet for å sammenligne svarene fra Børgefjell nasjonalpark med resultater fra lignende undersøkelser som er gjennomført i andre verneområder. Det har allikevel vært behov for å gjøre enkelte tilpasninger av undersøkelsen for å hensynta de forholdene og særtrekkene som finnes i Børgefjell. Dette er gjort i samråd med forvalter i Børgefjell nasjonalpark. Det er utenfor vårt mandat å gjøre omfattende sammenligninger med andre områder. Imidlertid har det vært nyttig å gjøre enkelte komparative analyser innenfor enkelte temaområder.

Det er forvalter av nasjonalparken som har hatt ansvaret for å velge lokaliteter for plassering av svarkassene, samt montere svarkassene og gjøre ettersyn med dem. Montering og drift av ferdselstellere har blitt gjort av Statskog fjelltjeneste (to ferdselstellere) og forvalter av nasjonalparken i samarbeid med Statens naturoppsyn (to ferdselstellere). Oslo Economics og dosent Ole Jakob Sørensen ved Nord universitet har hatt det vitenskapelige ansvaret for behandling, analyse og presentasjon av dataene som er samlet inn fra spørreundersøkelsene og ferdselstellere.

3.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser

Det har tidligere blitt gjennomført tilsvarende brukerundersøkelser i andre verneområder. Dette inkluderer blant annet rapporter utført av Marit Vorkinn i Fylkesmannen i Oppland for Langsua nasjonalpark (2016) og NINA sine brukerundersøkelser som inngår i rammeavtalen deres med Miljødirektoratet. Metodikken som benyttes i brukerundersøkelser er således utprøvd og en kjenner godt til styrker og svakheter ved denne. Den største fordelene med selvregistreringskasser er at det er en forholdsvis ressurseffektiv metode for å få samlet inn data for større områder og over lengre tid (Wold & Selvaag, 2017). Svarkassene blir plassert ut ved de viktigste innfallsporene til verneområdet. Eksakt avstand fra parkeringsplasser og naturlige startsteder til svarkassene vil kunne variere ut fra lokale forhold. Dette fordi synlighet, underlag og pausefasiliteter ved svarkassene er forhold som spiller inn på hvor mange som deltar på undersøkelsen. Derfor kan et stikryss eller en rasteplass som ligger et par kilometer fra parkeringsplassen være bedre plasseringer for en svarkasse enn ved selve parkeringsplassen.

Svakheterne ved denne metoden er at den tar utgangspunkt i at besøkende følger faste ferdselsmønstre og går på stiene. En risikerer dermed at man utelater alle som beveger seg utenom stier og veier. En annen svakhet er bortfallsprosenten som i tilsvarende undersøkelser har vært stor. Dette er personer som passerer svarkassen uten å fylle ut skjema. Bortfallsprosenten er blant annet dokumentert til å være høy under en brukerundersøkelse i Fulufjället Nasjonalpark (Fredman et al., 2009). NINA har også erfaringer med at bortfallsprosenten kan variere mye mellom ulike områder uten at en vet helt hvorfor (Wold & Selvaag, 2017). En bortfallstudie gjennomført i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark viser at lokalt bosatte i mindre grad enn besøkende velger å fylle ut svarskjemaet (Kaxrud Wilberg, 2010).

Totalt var det 11 spørsmål som den besøkende var bedt å fylle ut i selvregistreringsundersøkelsen. Undersøkelsen var tilgjengelig på norsk, engelsk og sørsamsisk. De fleste spørsmålene var utformet med avkryssingssvar, men det var også enkelte kortsvarmuligheter. Spørsmålene i denne undersøkelsen kan hovedsakelig deles i tre ulike grupper:

- En del hadde til hensikt å bli bedre kjent med de besøkende
 - Her ble det stilt spørsmål om bosted, alder, om de har besøkt området tidligere osv.
- En annen del av undersøkelsen kartla mer om turen som den enkelte respondent gjennomførte da han/hun besvarte spørreundersøkelsen
 - Her ble det stilt spørsmål om formålet med turen, varighet, gruppestørrelse, hvorvidt det er en organisert tur osv.
- Den siste delen av spørreundersøkelsen bidrar til å finne ut om de besøkende er fornøyd med tilretteleggingen slik den er i dag, samt hva de opplever som den optimale tilretteleggingen hvis de selv skulle kunne bestemme:
 - Her er det stilt spørsmål om de er fornøyd med forvaltningen generelt og tilrettelegging for friluftslivutøverne i området. Videre ble det stilt en rekke hypotetiske spørsmål om respondentens «idealområde» og hvorvidt dette området inkluderte en rekke ulike tiltak.

Helt til slutt ble respondentene oppfordret til å oppgi mailadressen sin hvis de kunne tenke seg å delta i en oppfølgende web-undersøkelse.

3.2 Selvregistreringskasser i Børgefjell

Det ble plassert ut seks svarkasser i Børgefjell nasjonalpark. Disse var plassert ut ved de viktigste innfallsporene til området og ved populære pausesteder. I tillegg var det mulighet til å fylle ut svarkort på skyssbåten som går til og fra Storelva og ved to utleiehytter. Utleiehyttene ligger vis-à-vis hverandre og svarkortene fra disse hyttene utgjør til sammen ett punkt i oversikten over svarkasselokaliteter i Tabell 3-1. Det var nasjonalparkforvalter i Børgefjell nasjonalpark som hadde ansvaret med å gjennomføre undersøkelsen, herunder å sette ut kassene, ansvar for å holde jevnlig ettersyn med kassene, samt nedmontering av svarkassene. Nasjonalparkforvalter fikk hjelp av Naturdata AS til å fylle inn dataene fra svarskjemaene inn i Excel.

Det ble inngått avtale med den lokale skyssbåten som tar besøkende inn til Storelva (Namsvannet) om å informere passasjerer om brukerundersøkelsen, samt tilby reisende på vei ut av verneområdet om å gjennomføre undersøkelsen på båten. I tillegg ble det avtalt med Røyrvik fjellstyre om at fjellstyret skulle ta ansvar for å henge opp brukerundersøkelsen ved utleiehyttene ved Orvatnet.

Svarkassene var plassert ved strategiske plasser langs stier; ved rasteplasser, ved en hengebru som alle må forbi for elvekryssing, ved utflating etter stigning på sti og ved en populær utkikksplass. I lokale medier ble det skrevet om undersøkelsen og lokalbefolkningen ble oppfordret til å besvare undersøkelsen (NRK, 2017). Svarkassene var alle utstyrt med en frontplakat som oppfordret de passerende til å stoppe og svare på undersøkelsen. På innsiden av svarkassen var det plassert et skriv som ga informasjon om undersøkelsen. Denne informasjonen var gitt på tre ulike språk; norsk, engelsk og sørsamisk. I svarkassen lå også svarskjemaene på tre ulike språk og nødvendig materiell for å utføre undersøkelsen. Utfylte svarskjemaer ble puttet i en tilhørende postkasse på undersiden av kassen. Alle frontplakater og skriftlig materiell i svarkassene ble laminert for å tåle vær og vind.

Figur 3-1: Svarkasse ved Namsvatnet i Børgefjell sommeren 2017

Foto: Tore Tødås, Nasjonalparkforvalter

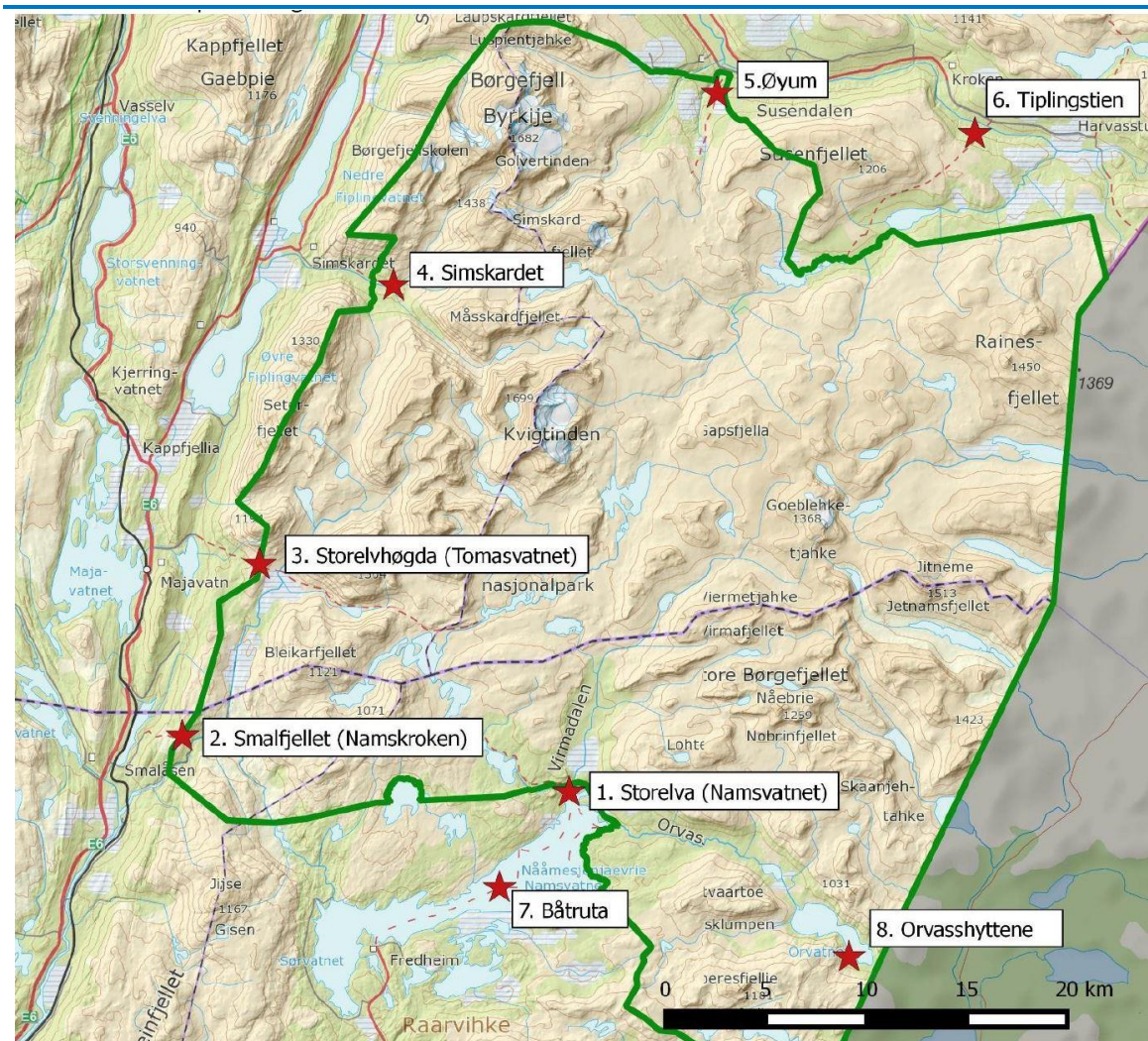
Det ble gjennomført ettersyn med kassene omtrent én gang i måneden i perioden de sto ute. Ettersynet inkluderte tømming av svarkassene og etterfylling av skjemaene. I tillegg så en til at alle plakater, informasjon og materiell var på plass. I enkelte andre nasjonalparker har det blitt gjennomført ettersyn med kassene omtrent hver 14. dag. Dette er områder med flere besøkende enn Børgefjell. I tillegg er Børgefjell en relativt stor nasjonalpark, noe som gjør at ettersyn av kassene tar mer tid. I en av kassene (Storelvhøgda) kom det fukt i svarkassen på grunn av slagregn fra vest. Dette var svarkassen som var mest tidkrevende å føre tilsyn med. Skjemaene var allikevel leselige. Ettersynet gjorde at svarkassene fungerte godt gjennom hele perioden.

Tabell 3-1: Plassering av selvregistreringskasser

Lokalitet (ved lokaliteter merket * var det også utplassert ferdsestellers)
<p>1. Storelva (Namsvatnet): Denne kassen står ved Storelva som renner ut i Namsvatnet i Røyrvik kommune. Hit kommer det turister via 9 km båttransport fra Namsvassgrenda til Namsvatnets nordlige del. Kassen er plassert ved brygge/gapahuk som benyttes av reisende med skyssbåten, se Figur 3-1. Alle som tar båten passerer denne svarkassen.</p>
<p>2. Smalfjellet (Namskroken): Namskroken er en innfallsport til Børgefjell fra Namsskogan i Nord-Trøndelag. Kassen har vært plassert ved et typisk «pausepunkt». Etter ca. 2 km med til dels tøff stigning kommer en til et punkt med utsikt over Namskroken hvor det er naturlig å ta en liten rast. Plasseringen har fungert greit ifølge forvalter i området. Det meldes om at kassen kunne være litt vanskelig å se for besøkende som gikk inn i området. Etter omlegging av sti medio august ble dette langt bedre. Namsskogan idrettsråd hadde fjelltrimpost i Namskroken i 2017, noe som kan ha påvirket resultatet.</p>
<p>3. Storelvhøgda (Tomasvatnet)*: Kassen har stått på verneområdegrensen på Storelvhøgda. Dette er en lokalitet som er 3,2 km fra parkeringsplass på Hersjarvollen og 4,1 km fra parkeringsplass ved innfallsport Tomasvatnet. Etter mye motbakke kommer man til Storelvhøgda hvor en får utsikt over Storelvdalen. Dette er et typisk punkt for en liten rast før stien går i nedoverbakke mot Storelva og videre innover Børgefjell. Kassen har vært eksponert og lett synlig rett ved stien. Grane kommune har fjelltrimpost på Storelvhøgda. Dette kan ha bidratt til at det er mange lokale som har svart ved denne selvregistreringsposten.</p>
<p>4. Simskardet*: Kassen har vært plassert ved hengebro over Golverskardelva, en plass hvor mange tar en liten pause etter 2,9 km vandring på sti i lett terreng. Simskardet er en av innfallsportene til Børgefjell fra Grane kommune. Det er også den innfallsporten til Børgefjell med mest besøk. Plassering av kasse var ved en plass som alle må forbi for elvekryssing. Kassen var godt eksponert, spesielt for besøkende på tur ut av området. Kassen var plassert på den siden av elva hvor det er mest populært med resting/pause.</p>
<p>5. Øyum*: Plassering på sti fra Øyum til Legdvatnet. Kassen har stått ved sti 1,6 km fra parkeringsplassen. Etter en forholdsvis tøff stigning kommer en fram til et åpnere terreng hvor stien flater ut og man får utsikt over Susendal. Dette er lokasjon hvor det er naturlig å ta en pust i bakken. Plassering av kassen er rett ved sti. På traseen ble det også satt opp ferdsestellers i 2017. Telleren ble satt opp og driftet av nasjonalparkforvalter i samband med drift av selvregistreringskasser. Hattfjelldal idrettsråd hadde fjelltrimpost ved Legdvatnet.</p>
<p>6. Tiplingstien*: Plassering på sti fra innfallsporten ved Oksvollen til Austre Tiplingen. Kassen står 1 km fra parkeringsplassen etter en forholdsvis tung stigning. Kassen har god eksponering ettersom den har stått helt inntil stien. På traseen ble det satt opp ferdsestellers i 2017. Telleren ble satt opp og driftet av nasjonalparkforvalter i samband med drift av selvregistreringskasser. Hattfjelldal idrettsråd hadde fjelltrimpost ved Susenfjellenden.</p>
<p>7. Båtruta (Namsvatnet): Det ble inngått en avtale med skyssbåten om å informere passasjerer på tur ut av området om brukerundersøkelsen og tilby de som ikke hadde besvart skjemaet om å gjøre dette på båten. Dette for å fange opp personer som ikke hadde fylt ut skjema i kasse 1 ved Storelva og reisende fra Orvasselva og Storvika, som også er stoppeplasser for båtruta.</p>
<p>8. Orvatnet: Røyrvik fjellstyre har utleiehytte ved Orvatnet. Denne hytten består av 2 utleiedeler med felles gang. Fjellstyret påtok seg å henge opp en del skjema i gangen som leietakere kunne besvare.</p>

Ved lokasjoner merket med * var det også utplassert ferdsestellers.

Figur 3-2: Kart med lokaliteter (stjerne) der selvregistreringskasser var plassert ut

Kilde: Kart utarbeidet av nasjonalparkforvalter i Børgefjell nasjonalpark

Tabell 3-2: Antall gyldige svar ved de ulike svarkassene

Svarkasselokalitet	Antall gyldige svar (N)	Teller (total trafikk inn/ut)
1. Storelva (Namsvatnet)	123	
2. Smalfjellet (Namskroken)	105	498
3. Storelvhøgda (Tomasvatnet)	126	990
4. Simskardet	227	1722
5. Øyum	41	237
6. Tiplingstien	108	1110
7. Båtruta	33	
8. Orvasshyttene	13	
Totalt	776	

I Figur 3-2 på forrige side vises plasseringene av selvregistreringskasser i et kart over Børgefjell. Kartet viser at det var plassert ut bra med svarkasser ved innfallsporter sør, vest og nord til Børgefjell nasjonalpark, på norsk side. En svakhet med selvregistreringsundersøkelsen var at den i liten grad fanger opp besøkende som går inn fra svensk side (Stekenjokk). Her fantes det ingen svarkasser. I dette området er det ingen bestemt innfallsport og ingen klare stier/ferdselsveier som brukes. I Tabell 3-2 vises kasselokaliteter i Børgefjell sommeren 2017 og antall respondenter som svarte på selvregistreringsundersøkelsen. I denne tabellen fremgår det også hvilke steder som det har vært plassert ut ferdsestellere sommeren 2017.

Det var nasjonalparkforvalter sin oppgave å informere og innhente samtykke fra Statskog før utplassering av utstyret i felt. Det ble ikke gjennomført en bortfallstudie i Børgefjell nasjonalpark. En bortfallstudie i dette tilfellet ville hatt til hensikt å kartlegge kjennetegn ved de som passerte selvregistreringskassene uten å fylle ut selvregistreringskort. Med en bortfallsstudie ville en hatt mulighet til å undersøke om det var forskjeller mellom de som svarte og de som ikke gjorde det. Slike typer studier er imidlertid relativt kostnadskreven og av den grunn ikke blitt gjennomført i Børgefjell. De seks svarkassene sto ute fra slutten av juni til siste halvdel av september. Barmarksesongen 2017 ble noe komprimert pga. sen snøsmelting i fjellet og tidlig høst. Dette gjorde at turistene kom 2-3 uker senere enn normalt. Dette har nok til en viss grad påvirket antall svar som er kommet inn. Alle respondenter under 15 år ble utelatt fra analysene. Totalt er det 776 respondenter som er inkludert i analysene. Data fra skjemaene ble lagt inn i Excel av nasjonalparkforvalter. Dette fulgte standard prosedyre, slik det har blitt gjennomført ved brukerundersøkelser i andre verneområder. Videre benyttet Oslo Economics makrokoding i Excel til å analysere dataene.

3.3 Ferdsestellere

Det var plassert ut fire ferdsestellere i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017 (Tabell 3-2). Ferdsestelleren ved Simskardet blir forvaltet av Statskog fjelltjeneste. Denne står på Innervollen, ca. 800 meter fra parkeringsplassen. I tillegg monterte Statskog fjelltjeneste opp en ny ferdsestiller på Jengelstien fra Tomasvatnet i 2017. Begge tellerne til Statskog fjelltjeneste er av typen Schmidt electronics people counter. Dette er en nedgravd matteteller som registrerer når noen trækker på matten. De to andre tellerne, ved Øyum og Tiplingstien, ble forvaltet av nasjonalparkforvalter i Børgefjell. Disse to var av typen Ecocounter Eco-Twin og lånt ut av Statens naturoppsyn (SNO). Automatiske ferdsestellere, slik som Ecocounter Eco-Twin, registrerer ferdsel forbi telleren ved hjelp av en sensor som reagerer på infrarød stråling (varme). Dermed er ferdsestelleren i stand til å registrere når det kommer noe levende forbi sensoren. Ferdselen blir registrert på dato, hver hele time og retningen inn/ut. Tellerne står ute hele sesongen og det blir gjort ettersyn med tellerne for å kontrollere at telleren er skjult for forbipasserende og at alt fungerer som det skal. Tellerne ble montert ca. én meter fra bakken og på steder hvor stien er på sitt smaleste. Fordelen ved å montere ferdsestellerne én meter opp fra bakken er at en unngår å telle lavere dyr, herunder primært hunder og sauer. Ved å plassere tellerne på steder hvor stien er smal, unngår man risikoen ved at personer går ved siden av hverandre, som igjen fører til undertelling (Wold & Selvaag, 2017). Feilmarginen på disse ferdsestellerne skal være på maksimalt 5 prosent. NINA har gjennomført tester for å validere om denne feilmarginen er korrekt (Andersen et al., 2014). Det påvises her at en feilmargin på 5 prosent stemmer godt med deres egne målinger.

Figur 3-3: Ferdsestiller i Børgefjell sommeren 2017

Kilde: Foto mottatt av nasjonalparkforvalter Tore Tødås.

I Figur 3-3 på forrige side vises hvordan en Ecocounter Eco-twin er montert i stammen på et tre i Børgefjell nasjonalpark. Det er også vanlig å benytte never til å kamuflere telleren. Dette for at folk ikke skal få øye på sensoren og således bidra til feiltellinger.

Nasjonalparkforvalter i Børgefjell har sendt oss ferdselsdata fra sommeren 2017. For enkelte passeringpunkter har vi også historiske tellerdata tilbake til 2004. Nasjonalparkforvalter har gått igjennom data fra ferdselstellers manuelt for å vurdere kvaliteten på dataene. Dette for å vurdere om det er nødvendig å ta ut eller korrigere dataene. Det er herunder vurdert om tellerdataene er sannsynlige ut i fra eksisterende kunnskap om bruk av området. Åpenbare feildata (svært høye tall) er tidligere blitt utelatt fra datasettet. For 2017 er det imidlertid ikke blitt registrert noen feiltellinger blant de fire tellerne i Børgefjell nasjonalpark. Det er dermed ikke vært nødvendig å korrigere eller fjerne data fra ferdselstellerne.

3.4 Etterundersøkelse

Fra kasseundersøkelsen ble det samlet inn totalt 416 e-postadresser. Vi sendte ut en oppfølgende etterundersøkelse til disse respondentene. Etterundersøkelsen ble designet på tre ulike språk; norsk, engelsk og tysk. Respondenten kunne selv velge hvilket språk han/hun ville gjennomføre undersøkelsen på. Undersøkelsen ble opprettet i den web-baserte løsningen QuestBack (www.questback.com). Formålet med etterundersøkelsen var å kunne stille mer detaljerte spørsmål knyttet til bruk og holdninger enn det som var mulig i selvregistreringsundersøkelsen.

Spørreskjemaet i etterundersøkelsen følger et standardisert skjema som ble benyttet i ni andre verneområder samme år. Skjemaet er en revidert versjon av etterundersøkelser som er gjennomført i andre landskapsvernområder og nasjonalparker tidligere, både av NINA og andre aktører. Av de 416 e-posteneadressene var 95 adresser ugyldige, eller undersøkelsen nådde av en annen grunn ikke frem til mottaker, slik at utvalget utgjorde 321 respondenter. Svarprosenten var 52,3 prosent, det vil si at 168 respondenter besvarte etterundersøkelsen. Sammenlignet med andre brukerundersøkelser er dette en nokså normal svarprosent. Det ble sendt ut to påminnelser til de som ikke hadde svart på undersøkelsene. Påminnelsene ble sendt med ca. en ukes mellomrom.

Antall svar i etterundersøkelsen er på et slikt nivå at en skal være forsiktig med å påstå at svarfordelingene fra undersøkelsen er fullstendig representative for brukerne av Børgefjell nasjonalpark. Når svarantallet blir begrenset kan tilfeldigheter i større grad spille inn, spesielt for oppfølgings spørsmål som er stilt til en andel av respondentene. Resultatene må derfor tolkes med forbehold og vurderes som indikasjoner og pekepinner fremfor sannheter som er gyldig for hele populasjonen av Børgefjell-brukere.

3.4.1 Representativitet etterundersøkelse versus selvregistreringskort

I Tabell 3-3 vises representativiteten i selvregistreringsundersøkelsen sammenlignet med etterundersøkelsen. Denne tabellen viser om det er en lik fordeling av ulike type brukere i de to undersøkelsene. Som nevnt tidligere er det ikke gjort en bortfallsstudie i forbindelse med denne brukerundersøkelsen, så vi kjenner ikke karakteristikkene ved de som ikke har fylt ut svarskjema. Av den grunn kan vi ikke vite om utvalget vi studerer er 100 prosent representativt for brukerne av Børgefjell nasjonalpark. Allikevel er det ønskelig at sammensetningen av utvalget i selvregistrerings- og etterundersøkelsen er nokså lik, slik at vi vet at det er tilnærmet den samme brukergruppen vi studerer i selvregistreringsundersøkelsen og etterundersøkelsen.

Fra Tabell 3-3 på neste side ser vi at de som besvarte etterundersøkelsen var noe eldre enn de som besvarte selvregistreringsundersøkelsen. Det er spesielt den aller yngste aldersgruppen (under 25 år) som har falt fra til etterundersøkelsen. Videre er kvinneandelen redusert fra 39 prosent i selvregistreringsundersøkelsen til 32,7 prosent i etterundersøkelsen. At kvinnenandelen og andelen yngre synker fra selvregistrering- til etterundersøkelse er et fenomen som en kjenner fra andre brukerundersøkelser, som for eksempel fra brukerundersøkelse i Langsua nasjonalpark (Vorkinn, 2016) og Sjølen landskapsvernområde (Wold & Selvaag, 2017). Andelen nordmenn øker med 4,5 prosentpoeng fra selvregistreringsundersøkelsen til etterundersøkelsen. Forskjellen er imidlertid ikke veldig stor, og fra andre brukerundersøkelser er det vanlig at andelen utlendinger som svarer er lavere i etterundersøkelsen.

Andelen lokalt bosatte reduseres med 2,9 prosentpoeng fra selvregistreringsundersøkelsen til etterundersøkelsen, mens øvrige nordmenn (ikke bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik) er noe mer representert i etterundersøkelsen enn i brukerundersøkelsen. Andel førstegangsbesøkende synker fra 43 prosent til 36,9 prosent fra selvregistreringsundersøkelse til etterundersøkelse. Det kan virke som at de med sterk tilknytning til området, her i form av antall tidligere besøk, hadde en større interesse av å gjennomføre etterundersøkelsen. En mulig

forklaring på hvorfor det er slik kan være at disse brukerne (med større sannsynlighet) vil nyte godt av eventuelle tiltak som iverksettes som følge av brukerundersøkelsen.

Tabell 3-3: Representativitet i selvregistrerings- og etterundersøkelse

	Selvregistreringsundersøkelse	Etterundersøkelse
<i>Alder, gjennomsnitt</i>	45,4 (n=714)	49,1 (n=168)
<i>Kvinneandel</i>	39 % (n=772)	32,7 % (n=168)
<i>Andel nordmenn</i>	83 % (n=768)	87,5 % (n=168)
<i>Andel lokalt bosatte*</i>	13 % (n=768)	10,1 % (n=168)
<i>Andel førstegangsbesøkende</i>	43 % (n=766)	36,9 % (n=168)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse. * Lokalt bosatte er definert som personer som bor i kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik.

Etter en vurdering av representativiteten i selvregistrerings- og etterundersøkelsen, har vi valgt å ikke vekte dataverdier fra etterundersøkelsen. Vekting av data innebærer å tillegge svar fra enkelte respondenter en større betydning. Dette kunne vært å gi de yngste respondentenes svar fra etterundersøkelsen en større vekt/betydning enn svarene fra andre aldersgrupper. Dette for å hensynta og utbalansere at unge personer kan være underrepresentert i etterundersøkelsen. Det er hovedsakelig to grunner til at vi velger å ikke vekte dataene fra etterundersøkelsen. For det første mener vi at forskjellene mellom respondentene i selvregistrerings- og etterundersøkelsen ikke er spesielt store, og således at skjevhetene er innenfor et akseptabelt nivå. Videre er det slik at vi ikke kjenner den sanne fordelingen av ulike typer brukere i Børgefjell nasjonalpark, så vi kan heller ikke vite om utvalget som utgjør respondentene i selvregistreringsundersøkelsen er en mer riktig representasjon av Børgefjell-brukerne enn det respondentene fra etterundersøkelsen er. Som påpekt av NINA i brukerundersøkelsen i Sølen (Wold & Selvaag, 2017), vil det også være slik at når det totale antallet respondenter i etterundersøkelsen er lite, vil det å vekte dataene kunne tilføre ytterligere usikkerhet. Det er derfor valgt å presentere alle data fra etterundersøkelsen uvektet.

3.4.2 Analyse og fremstilling av data

Rådata fra selvregistreringsundersøkelsen og den web-baserte etterundersøkelsen ble analysert ved hjelp av makrokoding i Excel. Respondenter under 15 år er ikke inkludert i fremstillingene/analysene. Dette utgjorde tre personer i selvregistreringsundersøkelsen og ingen i etterundersøkelsen (fordi de er luket i selvregistreringsundersøkelsen).

4. Indikatorsett for Børgefjell nasjonalpark

Et indikatorsett som viser nøkkelinformasjon om brukerne av Børgefjell nasjonalpark er presentert i Tabell 4-1 under. Fra selvregistreringsundersøkelsen er det mottatt svar fra respondenter fra 17 ulike nasjonaliteter. Det er også interessant å lese at personer som er på flerdagstur i Børgefjell i gjennomsnitt tilbringer mer enn fem sammenhengende dager i nasjonalparken. Disse samt flere funn om bruken av Børgefjell nasjonalpark vil vi studere mer i detalj i de neste kapitlene.

Tabell 4-1: Nøkkelinformasjon om respondentene som deltok på kasseundersøkelsen

Antall respondenter 776			
Andel nordmenn (n=768)	83 %	Antall nasjonaliteter* (n=768)	16
Andel førstegangsbesøkende (n=766)	43 %	Lokalt bosatte** (n= 768)	13 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=322)	5,15	Andel som overnatter i nasjonalparken (flerdagstur) (n=741)	57 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=426)	5,05	Andel som er med på organisert tur (n=769)	4 %
Kvinneandel (n=772)	39 %	Andel som går med barn under 15 år i følge (n=766)	14 %

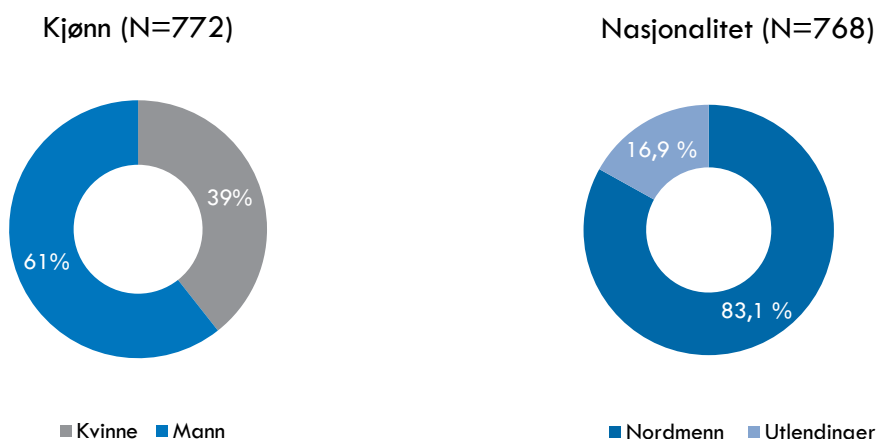
Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen. * Ikke medregnet norske respondenter **Bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik

5. Om brukerne av Børgefjell nasjonalpark

5.1 Informasjon om kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted

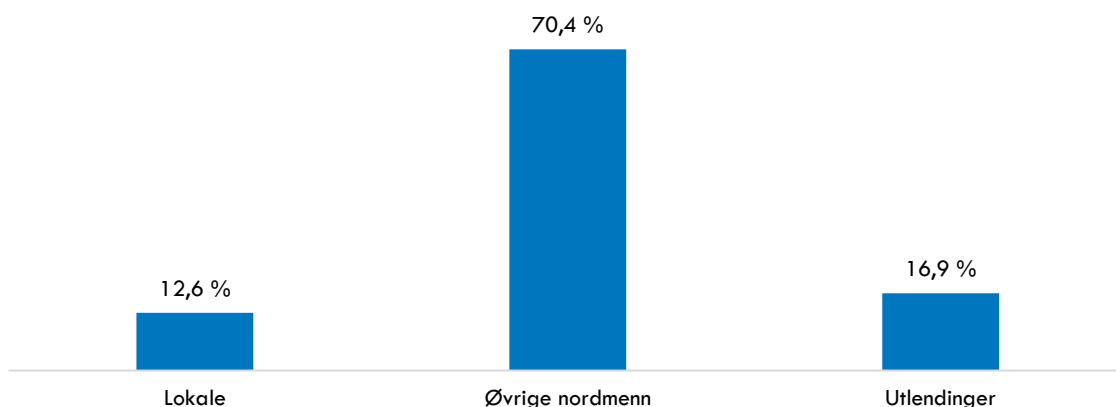
Av 772 personer som fylte ut svarskjema i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017 var 61 prosent menn og 39 prosent kvinner (Figur 5-1). Blant de utenlandske turistene var det 59 prosent menn og 41 prosent kvinner. Det er med andre ord en overvekt av menn både blant de norske og utenlandske besøkende. Videre er 83,1 prosent av de som besøker Børgefjell nordmenn, mens 16,9 prosent er personer med bostedsadresse utenfor Norge. Fra Figur 5-2 fremgår det at 12,6 prosent av de besøkende har bostedsadresse i kommunene som Børgefjell nasjonalpark ligger i, mens 70,4 prosent bor i andre kommuner i Norge. I kapittel 10 er det også analysert hvilke fylker de besøkende kommer fra. Her fremkommer det at 41 prosent av de besøkende var fra Nordland eller Nord-Trøndelag¹, mens 42 prosent var fra andre fylker i Norge. Sammenlignet med andre nasjonalparker er det en relativt høy andel utenlandske besøkende i Børgefjell. Til sammenligning var 10 prosent av de besøkende som fylte ut tilsvarende svarskjema i Lomsdal-Visten nasjonalpark utenlandske (Oslo Economics & Sørensen, 2018a). Av de utenlandske turistene er det desidert flest tyskere i Børgefjell nasjonalpark; 34,6 prosent av de utenlandske besøkende var tyske, 16,9 prosent var nederlendere, 11,5 prosent var svenske, 7,7 prosent var sveitsere. Videre følger Belgia (5,4 %), Østerrike (4,6 %) Tsjekkia (3,8 %) og Danmark (3,8 %).

Figur 5-1: Kjønnfordeling (til venstre) og andel nordmenn (til høyre) i Børgefjell

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Figur 5-2: De besøkendes bosted* (N=768), prosentfordeling

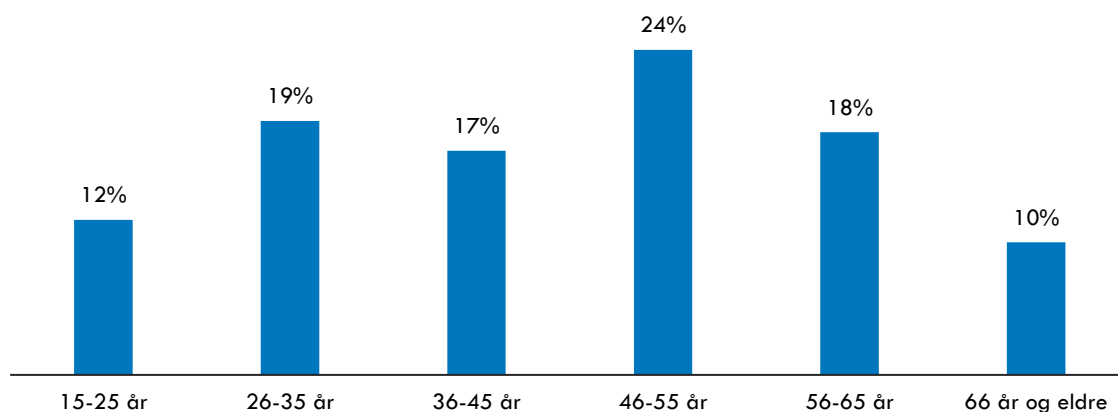

Kilde: Basert på selvregistreringsundersøkelsen. * Lokale respondenter er definert som personer med bostedsadresse i kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik

¹ Nord-Trøndelag var et eget fylke da denne undersøkelsen ble gjennomført sommeren 2017

En oversikt over alderssammensetningen på de besøkende til Børgefjell (Figur 5-3) viser at Børgefjell er et område som tiltrekker seg personer i alle aldre. Omtrent halvparten (48 %) av de besøkende er 45 år eller yngre. Børgefjell er et populært område for 46-55-åringene. 24 prosent av de som har fylt ut svarskjema i løpet av sommeren 2017 er mellom 46 og 55 år. Gjennomsnittsalderen til de besøkende i Børgefjell er 45,4 år. Dette er høyere enn i Møysalen (38,4 år) (Oslo Economics & Sørensen, 2018b), men lavere enn i Lomsdal-Visten (46,7 år) (Oslo Economics & Sørensen, 2018a).

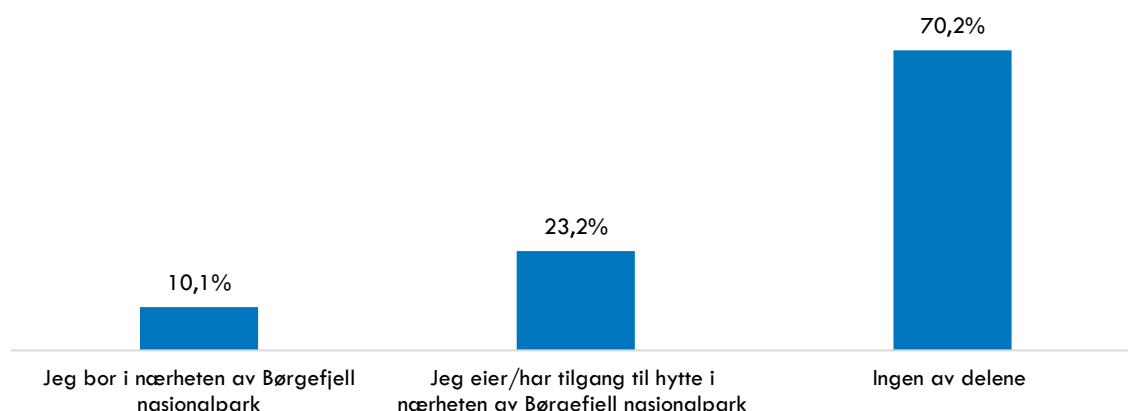
Figur 5-3: Aldersfordeling i Børgefjell (N=714)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om deres tilknytning til området. Det ble her kartlagt andelen av de besøkende som bor i nærheten av Børgefjell nasjonalpark, dvs. personer som bor i kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik. Fra etterundersøkelsen er det 10,1 prosent av respondentene som oppgir at de er bosatt i kommunene som Børgefjell er en del av (Figur 5-4). Videre oppgir 23,2 prosent av respondentene at de eier eller har tilgang til hytte i nærheten av nasjonalparken, mens 70 prosent av respondentene er tilreisende uten en slik tilknytning til Børgefjell.

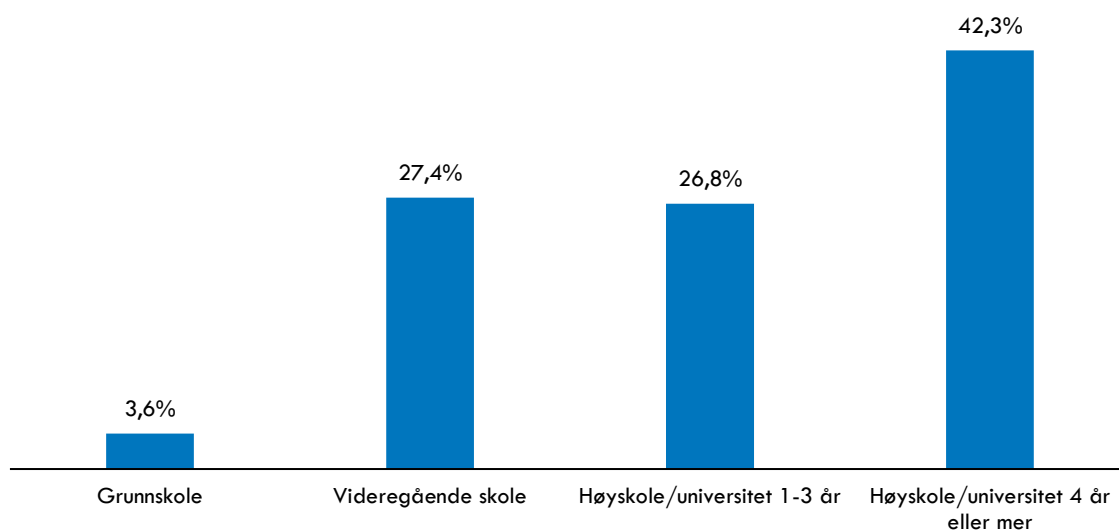
Figur 5-4: Tilknytning til området (N=168)*

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse. * Mulig å krysse av for flere alternativer, herunder at en både bor i nærheten av Børgefjell og eier/har tilgang til hytte i området. Av den grunn summerer alternativene seg til mer enn 100 prosent.

De fleste som besøker Børgefjell er godt utdannet. 42,3 prosent av respondentene i etterundersøkelsen hadde høyskole eller universitet i mer enn fire år som høyeste fullførte utdanning (Figur 5-5). Videre er det 26,8 prosent av respondentene som har høyskole eller universitet (1-3 år) som høyeste fullførte utdanning. 31 prosent av respondentene har grunnskole eller videregående skole som høyeste fullførte utdanning.

Figur 5-5: Høyeste fullførte utdanning (N=168), prosentfordeling

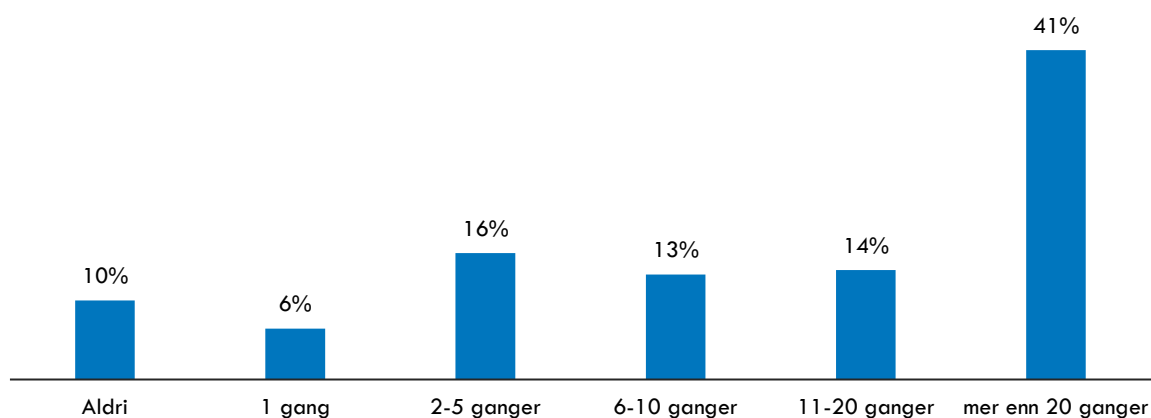

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse.

5.2 Friluftslivserfaring og friluftslivsinteresse

De besøkende til Børgefjell har jevnt over mye erfaring med å være på flerdagers fot- eller skiturer. I selvregistreringsundersøkelsen oppgir 90 prosent av respondentene at de har erfaring med å være på flerdagers tur til fots eller på ski (Figur 5-6). Videre er det en høy andel av de besøkende som oppgir at de har betydelig erfaring med slike typer turer. 55 prosent av respondentene oppgir at de har erfaring fra flere enn 10 flerdagsturer. Det vitner om at de besøkende til Børgefjell nasjonalpark er svært turvante.

Figur 5-6: Erfaring med flerdagers fot/skitur. Hvor mange ganger har du vært på en flerdagers fottur eller skitur? (N=709)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen.

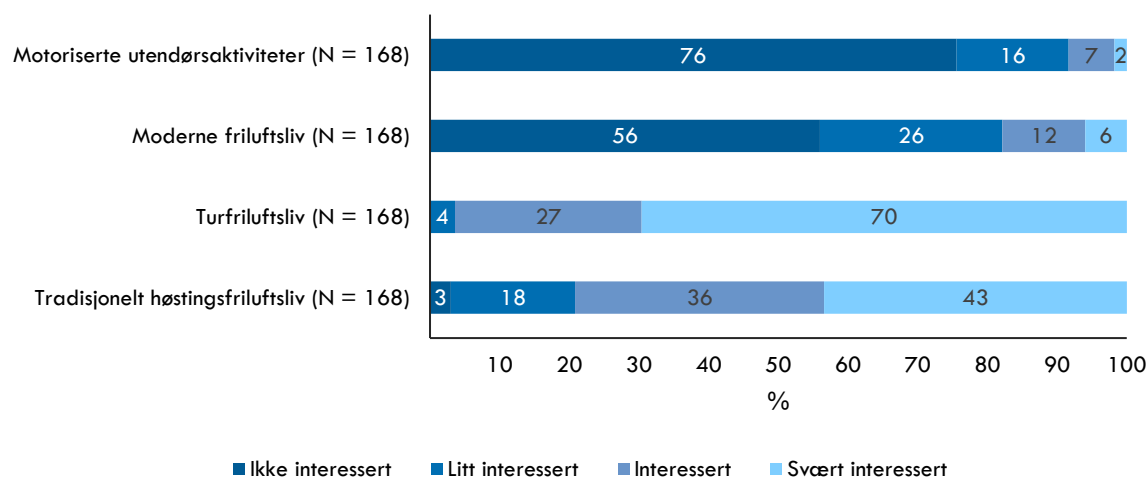
I etterundersøkelsen ble det kartlagt hvilken interesse de besøkende hadde for ulike typer friluftsliv. Respondentene kunne svare på deres interesse for fire ulike friluftslivsformer. Disse var definert på følgende måte:

- **Motoriserte utendørsaktiviteter:** F.eks. båtsport og snøscooterkjøring.
- **Moderne friluftsliv:** Aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr, f.eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding, randonee.
- **Turfriluftsliv:** Gurer til fots og/eller på ski.
- **Tradisjonelt høstingsfriluftsliv:** Sanking av sopp og bær, samt jakt og fiske.

Et fellestrekk for de som besøker Børgefjell er at de interesserer seg for turfriluftsliv (Figur 5-7). 97 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de er «interessert» eller «svært interessert» i turfriluftsliv. Videre oppgir 79 prosent av respondentene at de er interessert eller svært interessert i tradisjonelt høstingsfriluftsliv. Svar fra etterundersøkelsen gir en tydelig pekepinn på at de besøkende til Børgefjell har en sterk interesse for det tradisjonelle friluftsliv med fotturer i flott natur. I likhet med i mange andre verneområder kjennetegnes de besøkende i Børgefjell at de foretrekker det enkle og tradisjonelle høstings- og turfriluftslivet.

Omtrent hver femte besøkende til Børgefjell (18 %) er interessert eller svært interessert i det moderne friluftsliv, som er aktiviteter som setter større krav til ferdigheter og utstyr. Enda færre igjen, omtrent 9 prosent av de besøkende, viser interesse eller stor interesse for motoriserte utendørsaktiviteter.

Figur 5-7: Interesse for ulike typer friluftsliv (N=168)

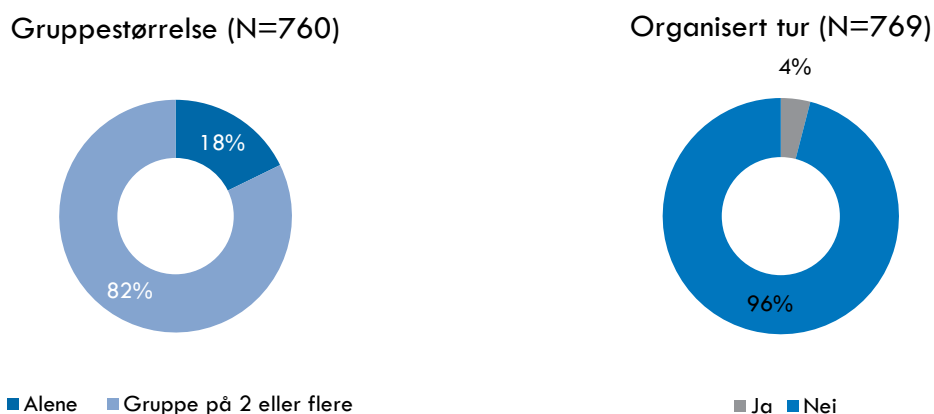
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

5.3 Turfølget

De fleste som besøker Børgefjell nasjonalpark reiser sammen med andre (Figur 5-8). Det er kun 18 prosent av de besøkende som reiser alene. Dette er en nokså vanlig fordeling når en sammenligner med forholdene i andre nasjonalparker. Til sammenligning er det 19 prosent som besøker Lomsdal-Visten nasjonalpark alene (Oslo Economics & Sørensen, 2018a). Av de som svarte på selvregistreringsundersøkelsen er det 4 prosent av de besøkende oppgir at de deltar på en organisert tur. Det er få kommersielle aktører som arrangerer organiserte turer til Børgefjell nasjonalpark.² Imidlertid er vi kjent med at det finnes lokale turlag som arrangerer organiserte turer for sine medlemmer. Den mest vanlige gruppestørrelsen er to personer. Nesten halvparten (47,8 %) av de besøkende oppgir at de var på tur med kun én annen person, mens rundt 11 prosent av de besøkende reiste i gruppe med fem eller flere personer (Figur 5-9).

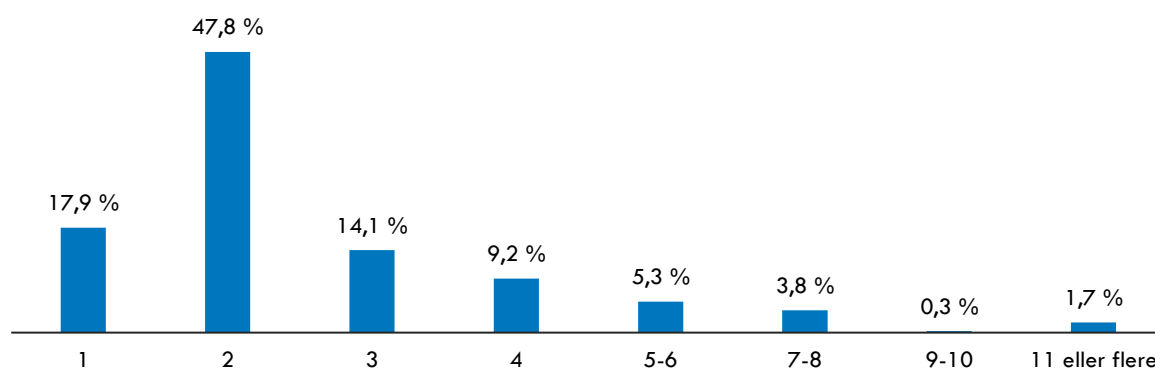
² Dette har sammenheng med at verneforskriften har satt begrensninger for kommersielle aktører i deler av året. Kommersielle aktører må søke om dispensasjon for å arrangere organiserte turer til Børgefjell nasjonalpark. Det begrenser antallet kommersielle turoperatører.

Figur 5-8: Andel alenereisende (figur til venstre) og andel som reiste som organisert gruppe (figur til høyre)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

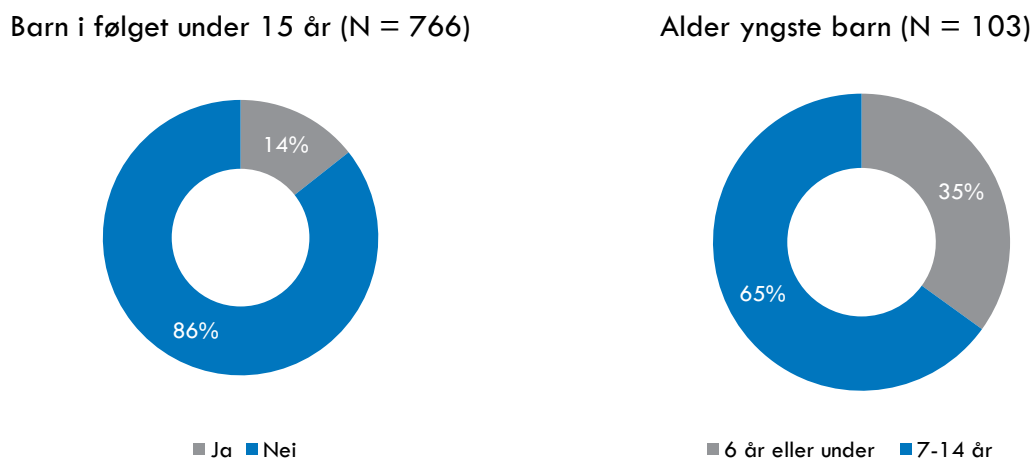
Figur 5-9: Frekvensfordeling gruppestørrelse (N=761)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

Fra Figur 5-10 fremgår det at relativt få personer hadde med seg barn i følget (14 %). Sammenlignet med andre verneområder er barneandelen nokså lav. Dette kan ha sammenheng med at Børgefjell nasjonalpark har mindre tilrettelegging enn andre verneområder og området er således mer utfordrende å ferdes i. Av de som hadde med seg barn var 65 prosent av disse i alderen 7-14 år.

Figur 5-10: Andel med barn i følget og alder på yngste barn

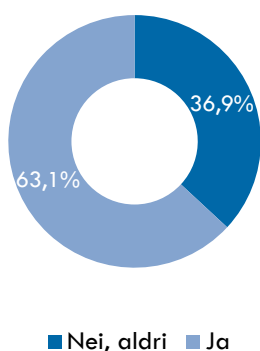
Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse sommeren 2017

5.4 Tidligere besøk og kjennskap til Børgefjell

Resultatene fra brukerundersøkelsen viser at Børgefjell nasjonalpark har en relativt høy andel førstegangsbesøkende. Fra etterundersøkelsen oppgir 36,9 prosent av respondentene at de ikke har besøkt Børgefjell før 2017 (Figur 5-11). Det er lavere andel av respondentene som ikke har besøkt Børgefjell tidligere i etterundersøkelsen enn i kasseundersøkelsen, hvor det var 43 prosent av respondentene som ikke hadde besøkt området tidligere (N=766). Den høye andelen førstegangsbesøkende gjenspeiler at Børgefjell er et område som tiltrekker seg mange tilreisende. Området er mindre tilrettelagt for korte og enkle turer for lokalbefolkningen, som eksempelvis kveldsturer etter jobb eller korte dagsturer i løpet av helga. Samtidig er avstanden til befolkningscentre av betydelig størrelse relativt stor. Dette, kombinert med områdets relativt utfordrende landskap, gjør at det kreves noe planlegging før en besøker området.

Figur 5-11: Tidligere besøk i Børgefjell nasjonalpark (N=168)

Har du besøkt Børgefjell nasjonalpark før 2017?

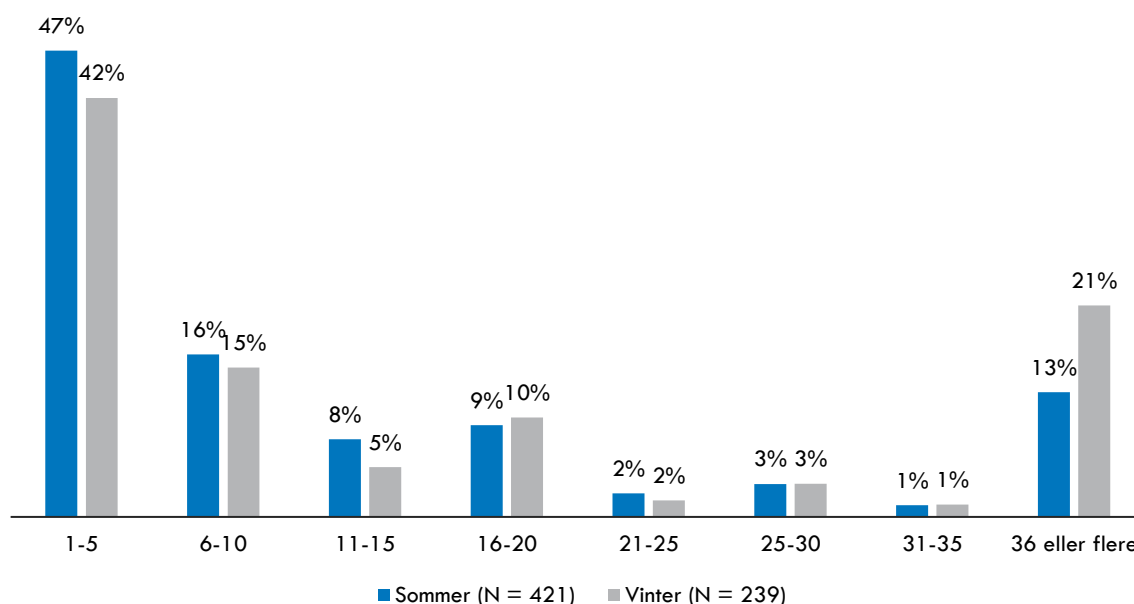
Basert på svar fra etterundersøkelsen

I selvregistreringsundersøkelsen ble de besøkende spurt om hvor mange somre og vintre de har vært i Børgefjell tidligere. Det er flere som oppgir at de har besøkt Børgefjell tidligere på sommerstid (421) enn vinterstid (239). Dette sier ikke nødvendigvis noe om forholdet mellom antall brukere som besøker området sommers- og vinterstid. Ettersom denne undersøkelsen er gjennomført på sommeren, er det rimelig å anta at personer som kun benytter seg av området på sommeren er overrepresentert i utvalget vårt.

De fleste som har vært i Børgefjell tidligere har vært i området mellom 1-5 somre og/eller 1-5 vintre (Figur 5-12). Det er 13 prosent av de sommerbesøkende som oppgir at de har besøkt Børgefjell mer enn 36 somre. På tilsvarende vis er det 21 prosent av de vintersbesøkende som oppgir at de har besøkt Børgefjell mer enn 36 vintre. I gjennomsnitt har de som har vært i Børgefjell tidligere besøkt området i overkant av 9 somre og 11 vintre.³ Det synes også å være personer som besøker området gjennom hele året. 90 prosent av besøkende med over 20 besøk sommerstid hadde også over 20 eller flere besøk vinterstid.

³ Det er her skilt mellom de som har besøkt området på sommerstid og vinterstid. Blant de som har besøkt området tidligere på sommerstid er gjennomsnittlig antall somre en har besøkt Børgefjell 9 somre.

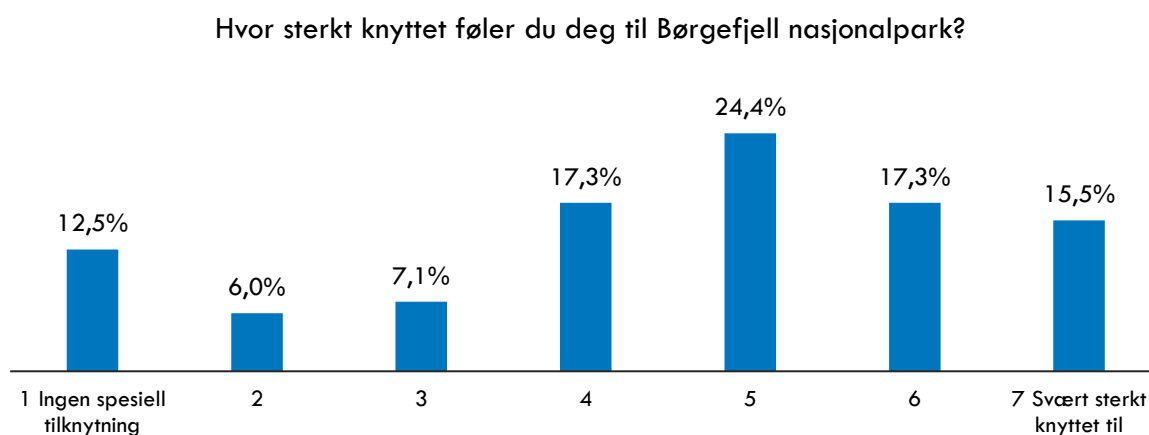
Figur 5-12: Tidligere besøk. Hvor mange somre og vintre har du besøkt Børgefjell tidligere?

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om hvor knyttet de føler seg til Børgefjell, hvor en verdi lik 1 antyder ingen spesiell tilknytning og en verdi lik 7 representerer en svært sterk tilknytning. I Børgefjell oppnås det en gjennomsnittsscore på 4,5, som tyder på at brukerne føler seg nokså sterkt knyttet til Børgefjell (Figur 5-13). 57,2 prosent av respondentene gir en score som er 5 eller høyere, som indikerer at over halvparten av respondentene opplever en nokså spesiell tilknytning til Børgefjell nasjonalpark.

Figur 5-13: Tilknytning til Børgefjell nasjonalpark (N=168)

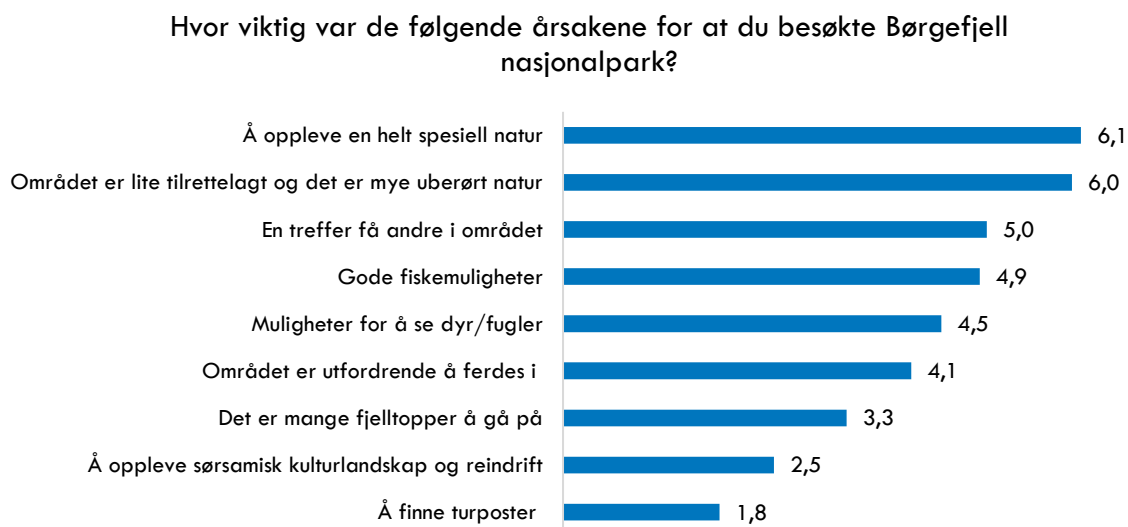

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

5.5 Brukernes motiv for å besøke Børgefjell

De besøkende kan ha ulike motiv for å besøke Børgefjell nasjonalpark. I Figur 5-14 vises svar fra etterundersøkelsen hvor de besøkende ble spurt om hvor viktige ulike forhold ved nasjonalparken var for at de besøkte Børgefjell. Her går skalaen fra 1 til 7, hvor 1 representerer at forholdet ikke hadde noen betydning, og 7 at forholdet hadde svært stor betydning. De besøkende oppgir at «det å oppleve en helt spesiell natur» (6,1) og «at området er lite tilrettelagt og at det er mye uberørt natur» (6,0) er de viktigste årsakene til at de besøker Børgefjell i gjennomsnitt. «Å oppleve sørsamisk kulturlandskap og rein», samt «å finne turposter», oppgis å ha minst betydning for at den gjennomsnittlige besøkende valgte å reise til Børgefjell. Resultatene fra etterundersøkelsen bekrefter at de besøkende til Børgefjell søker mot det enkle turfriluftslivet med muligheter til å ferdes uforstyrret i et spesielt naturlandskap.

Figur 5-14: Motiv for å besøke Børgefjell (N= 169) [1=ingen betydning, 7=svært stor betydning]

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

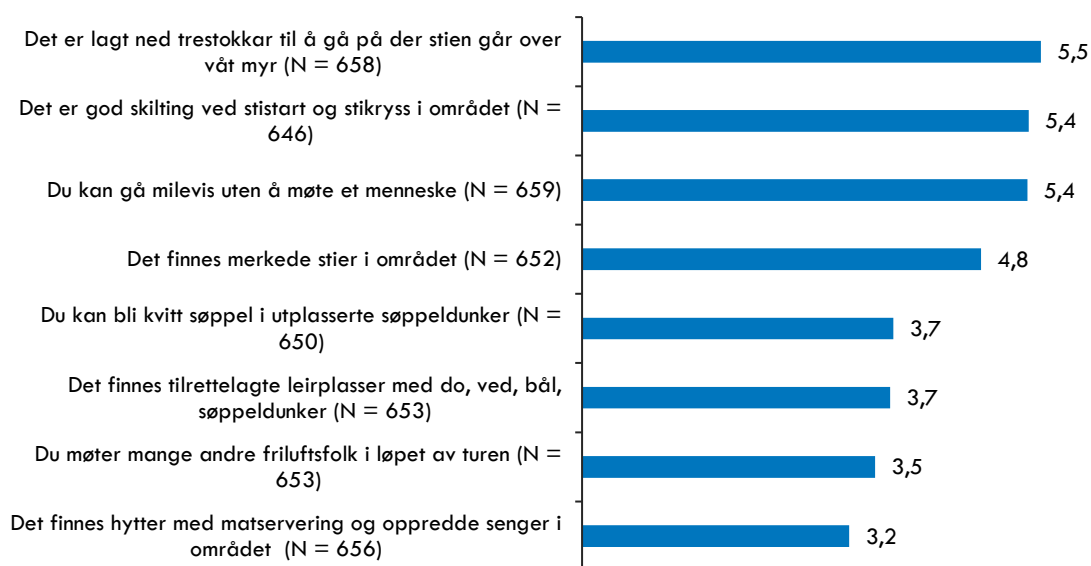
5.6 Idealområde og purisme

I selvregistreringsundersøkelsen ble de besøkende spurt om hva som kjennetegner deres idealområde gitt at de skal gjennomføre en flertimers tur i et skogs-/fjellterreng om sommeren (Figur 5-15). De åtte spørsmålene som brukes til å definere brukernes idealområde er ikke knyttet spesifikt til Børgefjell, derimot er de besøkende bedt om å se for seg et «idealområde», og beskrive hva som kjennetegner det. Respondentene skal vurdere hvordan åtte påstander kjennetegner deres idealområde, fra «ikke i det hele tatt» til «i svært stor grad»:

- Det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker
- Du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker
- Det finnes merkede stier i området
- Det er god skilting ved stistart og stikryss i området
- Det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr
- Det finnes hytter med matsservering og oppredde senger i området
- Du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen
- Du kan gå milevis uten å møte et menneske

Brukerne i Børgefjell oppgir at idealområdet deres bør være tilrettelagt med klopper i myrområder (5,5) og god skilting ved stistart og stikryss i området (5,4). De besøkende synes også det er en tydelig kvalitet ved et område at man kan gå milevis uten å møte et menneske (5,4). De besøkende oppgir at det er mindre viktig at idealområdet deres inneholder søppeldunker (3,7) og tilrettelagte leirplasser (3,7). De besøkende legger minst vekt på at idealområdet deres må ha hytter med matsservering og oppredde senger (3,2) og at man kan møte andre friluftslivsmennesker her (3,5). Kort oppsummert setter de besøkende pris på at verneområdet er enkelt å orientere seg i, med en viss skilting, spesielt ved stikryss og stistart, og at det er lagt ut klopper i områder hvor stien går over til myr. Utover dette, ønsker Børgefjell-vandreren lite tilrettelegging i sitt idealområde.

Figur 5-15: Brukernes idealområde, gjennomsnittsscore⁴, [1 representerer at dette forholdet er «svært negativt», 4 betyr «nøytral» og 7 betyr at det er «svært positivt» at idealområdet inneholder dette forholdet]

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsskjema.

Fra de åtte ovennevnte forholdene som brukes til å kartlegge brukernes idealområde (Figur 5-15), er det mulig å beregne respondentenes purismegrad. Dette sier noe om brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak for å gjøre friluftsliv enklere og hvorvidt en ønsker å møte på andre mennesker når en er på tur. Lavpurister er de som ønsker mye tilrettelegging og synes det er hyggelig å møte andre mennesker på tur. Høypurister setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre mennesker. Måten vi har beregnet andel lav-, mellom- og høypurister følger metoden som er beskrevet av Vistad og Vorkinn (2012). Hver respondent har fått en gjennomsnittsscore basert på hva de har svart på de åtte ovennevnte forholdene (Figur 5-15). Score-verdien ligger mellom 1 og 7 der lavpurister er de som oppnår en score mellom [1-3,5], mellompurister en score mellom [3,51-4,49] og høypurister en score på [4,5-7]. Det må påpekes at svarskaalen som er vist i Figur 5-15 over er snudd for syv av spørsmålene (bortsett fra alternativet «du kan gå milevis uten å møte et menneske») når vi beregner purismegrad.⁵

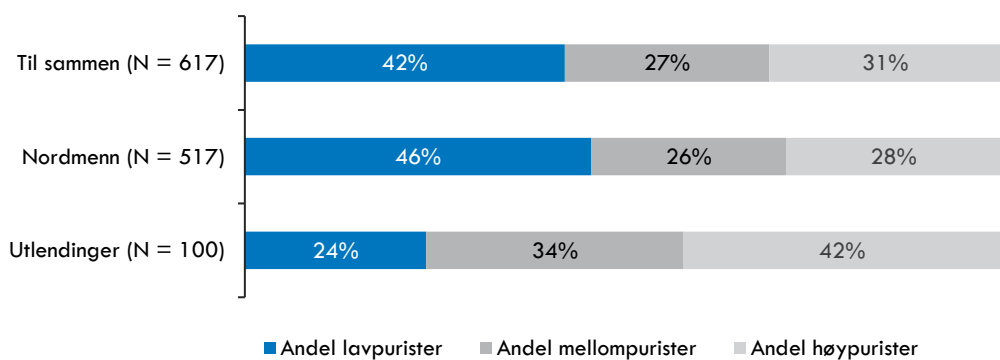
Av de 617 personene som ble vurdert etter purismeskalaen er det 42 prosent som defineres som lavpurister, 27 prosent som mellompurister og 31 prosent er definert som høy-purister etter denne skalaen (Figur 5-16). Det er en høyere andel mellom- og høypurister blant utlendinger enn blant nordmenn. Utenlandske turister ønsker dermed mindre tilrettelegging enn det nordmenn gjør og de setter mer pris på å kunne ferdes uforstyrret fra andre besøkende. Dette er en tendens som en også ser fra andre brukerundersøkelser i Norge.

Vi har videre gjort enkelte analyser for å finne ut i hvilken grad Børgefjell nasjonalpark fremstår som idealområdet til henholdsvis lav-, mellom og høypurister. Respondentene ble spurt om i hvilken grad Børgefjell samsvarer med deres eget idealområde, på en skala fra 1-5, hvor 1 betyr «ikke i det hele tatt» og 5 betyr «fullt samsvar». Som vist i Figur 5-17 oppgir 58 prosent av høypuristene at Børgefjell samsvarer fullt og helt med deres idealområde. Høypuristene gir Børgefjell en gjennomsnittsscore på 4,52, som må tolkes som at denne gruppen av besøkende opplever Børgefjell som et tilnærmet idealområde å ferdes i. Mellom- og lavpurister gir Børgefjell en gjennomsnittsscore på henholdsvis 4,2 og 4,3. Totalt sett mener den gjennomsnittlige Børgefjell-besøkende at verneområdet samsvarer godt med deres idealområde.

⁴ Spørsmålet var stilt slik: «Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs- /fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik DU helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur. Ville det være positivt eller negativt for deg at....»

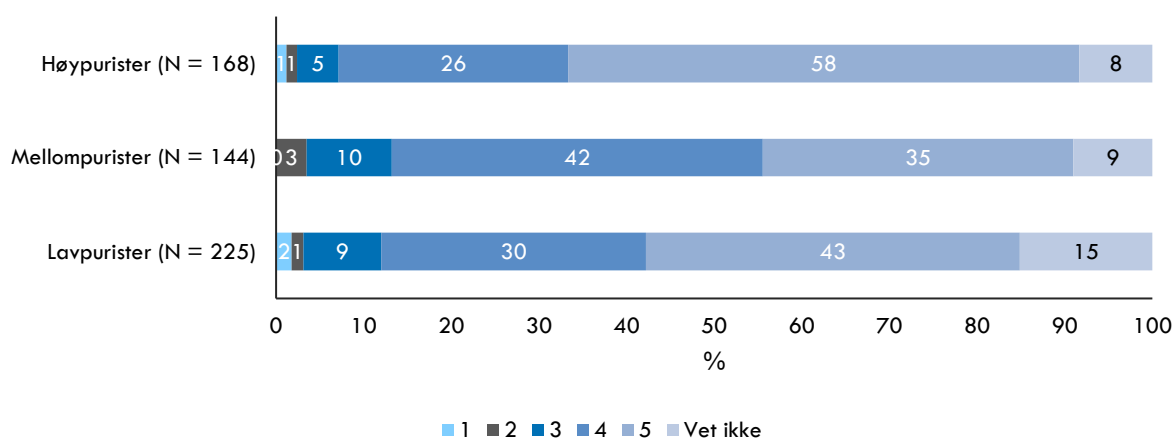
⁵ En person som svarer «7» (svært positivt) på hvordan det oppleves at man møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen, får omregnet en score til «1» når vi beregner purismegrad.

Figur 5-16: Purismegrad (N=617)

Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Figur 5-17: Samsvar med idealområde, [1=samsvarer ikke i det hele tatt, 5=fullt samsvar]

Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse, viser prosentfordeling (summerer seg til 100 %)

6. Bruken av området

I dette kapitlet vil vi se nærmere på hvordan de besøkende bruker nasjonalparken og hvor de ferdes. Vi har imidlertid ikke mulighet til å kartlegge brukernes ferdselsruter på et detaljert nivå. Det ville krevd at respondentene tegnet inn ferdselsruter i selvregistreringsundersøkelsen. Det er ikke gjort. Vi vil av den grunn presentere informasjon om hvilke innfallsporier som er mest benyttet og hvilke tellerpunkter som har flest registrerte målinger. Dette gir en indikasjon på hvilke deler av nasjonalparken det er mest ferdsel, men dessverre ikke et fullstendig bilde.

6.1 Romlig bruk

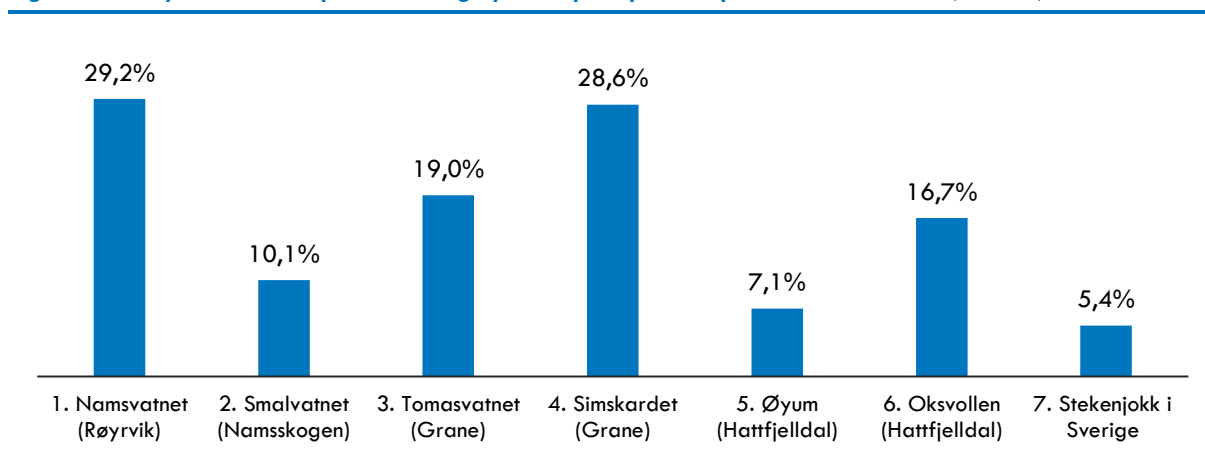
Både kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen gir informasjon om hvordan de besøkende fordeler seg over de ulike innfallsporene. Statistikken med antall besøkende per innfallspori fra kasseundersøkelsen er ikke direkte sammenlignbar med besøksstatistikken fra etterundersøkelsen. I kasseundersøkelsen er det kun ett besøk som er registrert per besøkende, nemlig besøket da de fylte ut spørreskjemaet, mens i etterundersøkelsen kunne man velge flere alternativer dersom man hadde vært på tur til flere steder samme år. Resultatene fra kasseundersøkelsen er presentert i Tabell 6-1, mens resultatene fra etterundersøkelsen fremgår av Figur 6-1. Det er relativt høy korrelasjon mellom de to spørreundersøkelsene når det kommer til benyttede innfallsporier. Dette er også noe en skal forvente da respondenter i etterundersøkelsen er rekruttert fra kasseundersøkelsen.

Tabell 6-1: Registrerte svarskjemaer fra brukerundersøkelsen i Børgefjell (N=776)

Svarkasselokalitet	Antall gyldige svar	Prosentvis fordeling
1. Storelva (Namsvatnet)	123	16 %
2. Smalfjellet (Namskroken)	105	14 %
3. Storelvhøgda (Tomasvatnet)	126	16 %
4. Simskardet	227	29 %
5. Øyum	41	5 %
6. Tiplingstien	108	14 %
7. Båtruta (Namsvatnet)	33	4 %
8. Orvatnet	13	2 %
Totalt	776	100 %

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Figur 6-1: Benyttede innfallsporier til Børgefjell nasjonalpark i løpet av det siste året. (N=168)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse. Respondentene ble spurt hvilke innfallsporier de har benyttet i løpet av det siste året. Mulig å krysse av for flere alternativer.

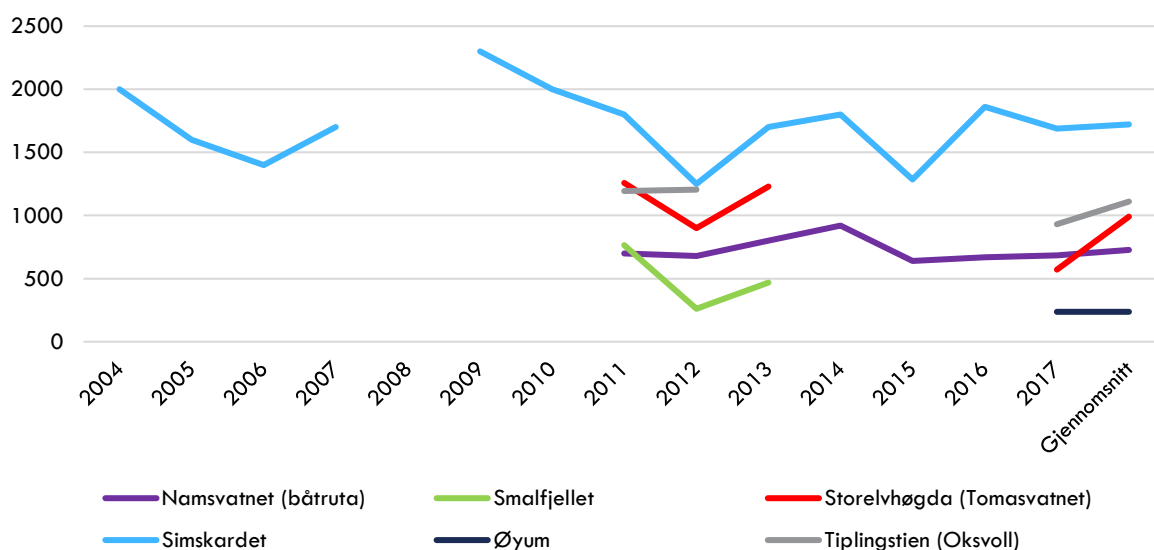
Fra kasse- og etterundersøkelsen fremstår Simskardet og området rundt Namsvatnet som de to mest trafikerte innfallsportene til Børgefjell. I etterundersøkelsen (Figur 6-1) er det henholdsvis 28,6 prosent og 29,2 prosent av respondentene som oppgir at de har benyttet disse innfallsportene i løpet av det siste året. Områdene rundt Namsvatnet inkluderer både Storelva og Båtruta fra Tabell 6-1, da de som har fylt ut svarskjema om bord på skyssbåten har gjort det på vei over Namsvatnet. Det virker sannsynlig at plasseringen av svarkassen ved Storelva har bidratt til det høye svarantallet en ser her. Basert på eksisterende kunnskap om ferdsel i Børgefjell nasjonalpark fra ferdselstellers (Figur 6-2), oppnår svarkassen ved Storelva en høyere andel av det totale respondentantallet enn hva man kunne forvente. Ved Storelva har kassen stått ved en gapahuk/raste plass hvor besøkende oppholder seg mens de venter på å bli hentet av båten. Ofte overnatter besøkende på denne plassen, enten første eller siste døgn av besøket. Dette gjør at de besøkende har bedre tid ved dette punktet og kan fokusere mer på det som finnes i området. I tillegg har passasjerer på båtruta blitt oppfordret om å besvare undersøkelsen. Vi legger til grunn at dette er forhold som spiller inn på resultatene som en observerer i Tabell 6-1 og Figur 6-1.

Videre er områdene rundt Tomasvatnet (vest) og Tiplingstien/Oksvollen (nordøst) oppgitt å være populære innfallsporter i både kasse- og etterundersøkelsen. Etterundersøkelsen åpner også for at respondenter kan angi eventuelt andre innfallsporter som de har benyttet i løpet av det siste året. Det er syv respondenter som oppgir at de har benyttet andre innfallsporter enn de som er presentert i Figur 6-1. To av disse innfallsportene ligger i Sverige. De resterende fem svarene angir ulike innfallsporter i Norge.

Ferdselstetter i Børgefjell

Det er foretatt tellinger av ferdselen i Børgefjell tilbake til 2004 da Fjelltjenesten satt ut en matteteller i Simskardet. Siden den gang har det periodevis vært ferdselstetter i drift på Smalfjellet, Storelvhøgda, Øyum og Tiplingstien (Oksvollen). I tillegg er passasjertrafikken på båtruta på Namsvatnet kartlagt og arkivert. Her teller én billett som én passering. Totalt er det registrert over 5 000 tellinger i Børgefjell nasjonalpark i løpet av sommeren 2017 (inn og ut). Tellerdataene viser at Simskardet er en av de mest benyttede innfallsportene til Børgefjell (Figur 6-2). Dette stemmer godt med resultatene over benyttede innfallsporter i Figur 6-1. I Simskardet alene var det registrert nærmere 1 700 tellinger (inn og ut) i denne perioden. Dette ligger på et relativt normalt nivå når en ser de siste 10-12 årene under ett. I 2014 og 2016 var besøket noe høyere ved denne innfallsporten, men det kan nok også skyldes at barmarkssesongen ble redusert i 2017 grunnet sen snøsmelting. Etter Simskardet var Tiplingstien, en nordøstlig innfallsport, den nest mest trafikkerte innfallsporten i 2017. Her var det registrert 931 tellinger sommeren 2017 (inn og ut). Dette er noe lavere enn antall tellinger som var registrert i 2011 og 2012 (rundt 1 200 tellinger). Passasjerstatistikken fra båtruta over Namsvatnet viser en nokså stabil utvikling i perioden 2011 til 2017, med 685 solgte billetter i løpet av sommeren 2017 mot 700 billetter sommeren 2011. Totalt sett virker ferdselen å holde seg relativt stabil i Børgefjell nasjonalpark, men en kan observere en svak negativ utvikling for enkelte innfallsporter i perioden som det finnes ferdselsdata for.

Figur 6-2: Ferdsel i Børgefjell

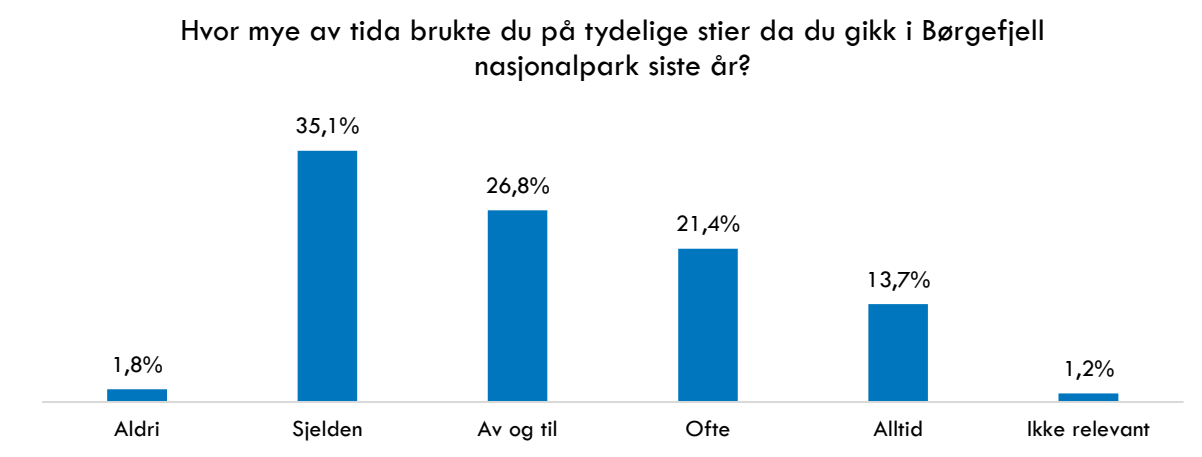

Kilde: Mottatt fra nasjonalparkforvalter. *Brudd i tidsserie skyldes at det ikke finnes tellerdata for disse punktene.

6.2 Bruk av sti og terreng

I etterundersøkelsen ble 168 respondenter spurt om hvor mye av tiden de benyttet på tydelige stier da de var på tur i Børgefjell i løpet av det siste året. Fra Figur 6-3 leser vi at relativt mange oppgir at de tilbringer mye tid utenfor tydelige stier når de ferdes i nasjonalparken. Over en tredel av respondentene oppgir at de sjelden eller aldri går på tydelige stier i Børgefjell nasjonalpark. Dette stemmer godt med at Børgefjell er et verneområde hvor det totale stinettet er relativt begrenset i omfang sett i forhold til størrelsen på nasjonalparken. Det er kun 13,7 prosent av respondentene som oppgir at de alltid ferdes på tydelige stier i nasjonalparken. I kapittel 5.6 så vi også at Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg mange høypurister som søker seg mot uberørt natur med lite forstyrrelser fra andre mennesker. Det bør antas at denne besøksgruppen i større grad holder seg unna stier og tilrettelagte ferdselsruter.

Figur 6-3: Bruk av tydelige stier i Børgefjell nasjonalpark (N=168)

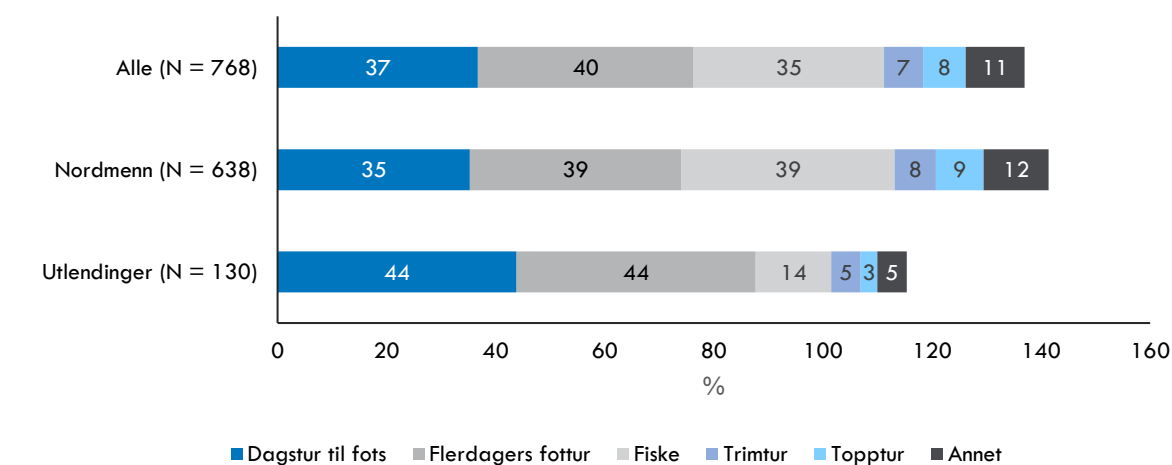

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

6.3 Type bruk

I selvregistreringsundersøkelsen ble det kartlagt hvilke formål de besøkende hadde med turen til Børgefjell, herunder om de hadde planer om å fiske, gå på flerdagstur, topptur e.l. Svarene fra dette spørsmålet (Figur 6-4) viser at nordmenn virker å ha mer interesse av å fiske i Børgefjell (39 %) enn det utenlandske besøkende har (14 %). Disse forskjellene kan også knyttes til at fiske krever mer utstyr og kunnskap om fiskeregler, noe som er vanskeligere å oppdrive for utenlandske turister på besøk til Børgefjell. Henholdsvis 7 og 8 prosent av de besøkende oppgir trimtur og topptur som viktige formål med besøket. Videre svarer 37 prosent at formålet med besøket var å gjennomføre en dagstur til fots, mens 40 prosent oppgir at de skal på flerdagstur til fots.

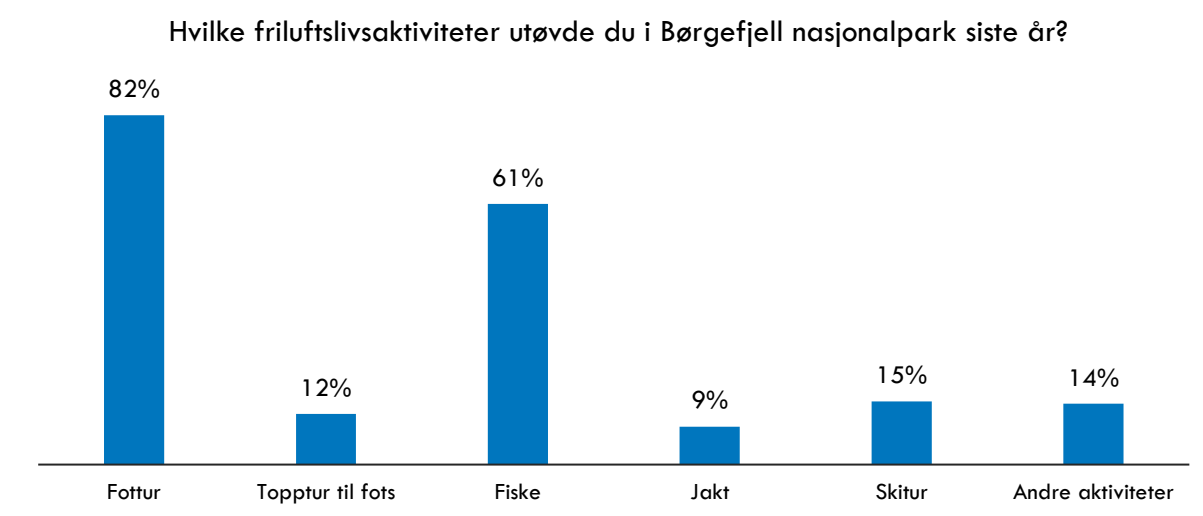
Figur 6-4: Formål med besøket (N=768), flere valg mulig

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse sommeren 2017

I etterundersøkelsen ble de besøkende spurt om hvilke friluftslivsaktiviteter de har utøvd i Børgefjell i løpet av det siste året (Figur 6-5). Som en kan forvente, samsvarer resultatene fra etterundersøkelsen godt med kartleggingen av formålet med besøket, som vist i Figur 6-4. Svært mange av de besøkende (82 %) oppgir at de har gått på fottur i Børgefjell i løpet av det siste året. Børgefjell har en rekke flotte fjellvann med ørret av høy kvalitet. Dette gjenspeiles i svarene til de besøkende. Over 60 prosent av de besøkende oppgir at de har fisket i Børgefjell i løpet av det siste året. Videre er det 15 prosent av respondentene som har vært på skitur i Børgefjell nasjonalpark det siste året. Av disse var det 80 prosent som hadde vært på skitur med fjellski/turski og 20 prosent med langrennsski. Børgefjell er mindre tilrettelagt for mer alpine toppturer på vinterstid. Dette gjenspeiles av at kun 4 prosent av de som har vært på ski i området har benyttet toppturustyr (randonee, telemark e.l.). Av respondentene som svarte «andre aktiviteter» er bærplukking og fotografering oppgitt å være de to mest populære aktivitetene.

Figur 6-5: Friluftslivsaktiviteter i Børgefjell nasjonalpark (N=168), flere svar mulig

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

I delkapittel 5.5 kartla vi brukernes motiv for å besøke Børgefjell, som igjen kan bidra til å si noe om hvilke aktiviteter og hva slags bruk som er utøvd i Børgefjell nasjonalpark. I Figur 6-6 presenteres de viktigste årsakene for at respondentene besøkte Børgefjell i løpet av 2017, her vist som prosentandeler av respondentene som har svart at forholdet hadde en stor betydning (verdi lik 6) eller en svært stor betydning (verdi lik 7) for deres besøk.⁶ Svarene som er presentert i Figur 6-6 under bekrefter at mange oppsøker Børgefjell for å benytte seg av de gode fiskemulighetene som finnes i området. Videre er det å se dyr/fugler en annen aktivitet som en del besøkende setter høyt. 28 prosent av respondentene oppgir at muligheten til å se dyr/fugler er av stor eller svært stor betydning for besøket deres til Børgefjell nasjonalpark i 2017. Børgefjell er kjent for fjellreven og snøuglen som periodevis kan være mulig å observere i området. For mange er det nødvendigvis ikke forventningen om å se slike sjeldne arter som er motivasjonen for å besøke området, men flere opplever det som en ekstra kvalitet at de vet at disse artene finnes i området og at en kan finne dyretråkk. Det er henholdsvis åtte og seks prosent av respondentene som oppgir «muligheter til å oppleve sørsamisk kulturlandskap/reindrif» og «turposter som viktige årsaker for at de besøkte Børgefjell».

⁶ Svarskalaen på dette spørsmålet gikk fra 1-7, hvor 1 representerer at forholdet hadde ingen betydning, mens 7 betyr at forholdet hadde svært stor betydning.

Figur 6-6: Viktige motiv for å besøke Børgefjell (N=168), prosentandeler

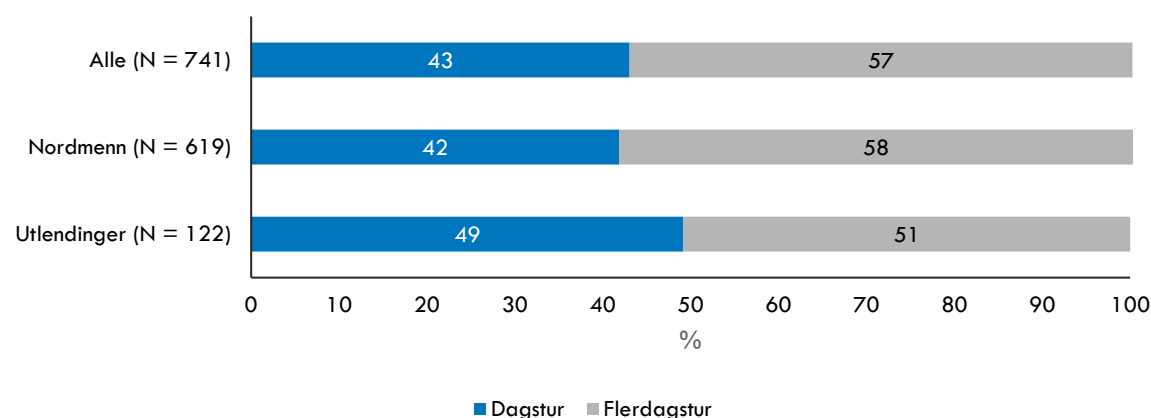

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

6.4 Tid i nasjonalparken og overnatting

Børgefjell nasjonalpark er et område hvor mange av de besøkende gjennomfører turer som strekker seg over flere dager når de først tar seg inn i nasjonalparken. Fra selvregistreringsundersøkelsen fremgår det at 57 prosent av de besøkende gjennomfører en flerdagstur når de fyller ut svarskjemaet (Figur 6-7). Dette er en svært høy andel sammenlignet med andre verneområder. Til sammenligning var det 30 prosent av de besøkende til Lomsdal-Visten nasjonalpark som oppga at de var på flerdagstur da en lik undersøkelse ble gjennomført sommeren 2017 (Oslo Economics & Sørensen, 2018a). I Børgefjell nasjonalpark er det en høyere andel nordmenn enn utlendinger som gjennomfører flerdagsturer. Allikevel er det slik at mer enn halvparten (51 %) av utlendingene oppgir at de var på en flerdagstur i Børgefjell nasjonalpark.

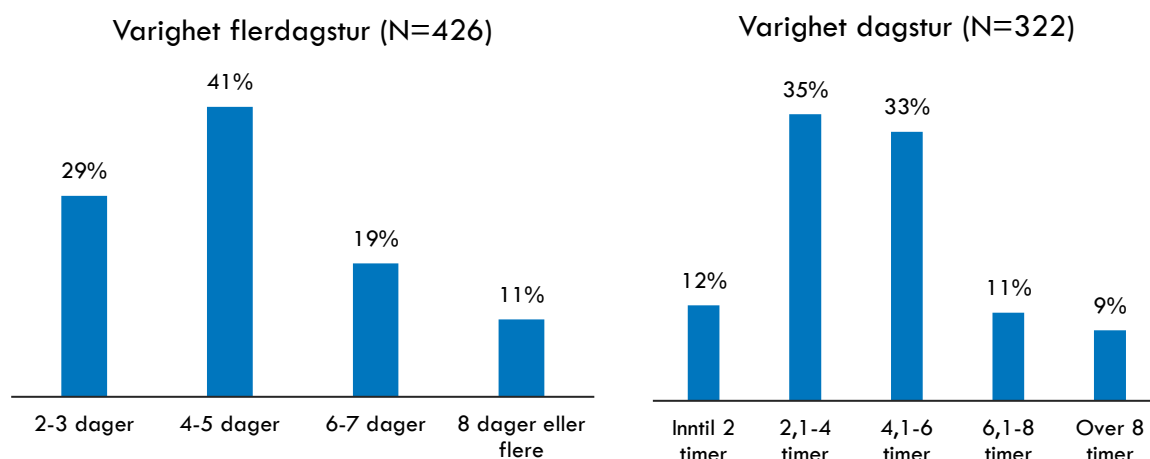
Figur 6-7: Andel på dagstur og flerdagerstur (N=741), prosentfordeling

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

Gjennomsnittlig turlengde for de som oppgir at de var på en flerdagstur er 5,05 dager. To personer oppgir at de var på tur sammenhengende i 28 dager i Børgefjell. I Figur 6-8 leser vi at 70 prosent av de som er på flerdagstur er på tur mellom 2-5 dager. Den mest normale varigheten på en flerdagstur er 4 eller 5 dager (41 %). Blant de som er på dagstur til Børgefjell er gjennomsnittlig varighet litt over fem timer. Over halvparten (53 %) av de dagsturbesøkende er i Børgefjell nasjonalpark mer enn 4 timer.

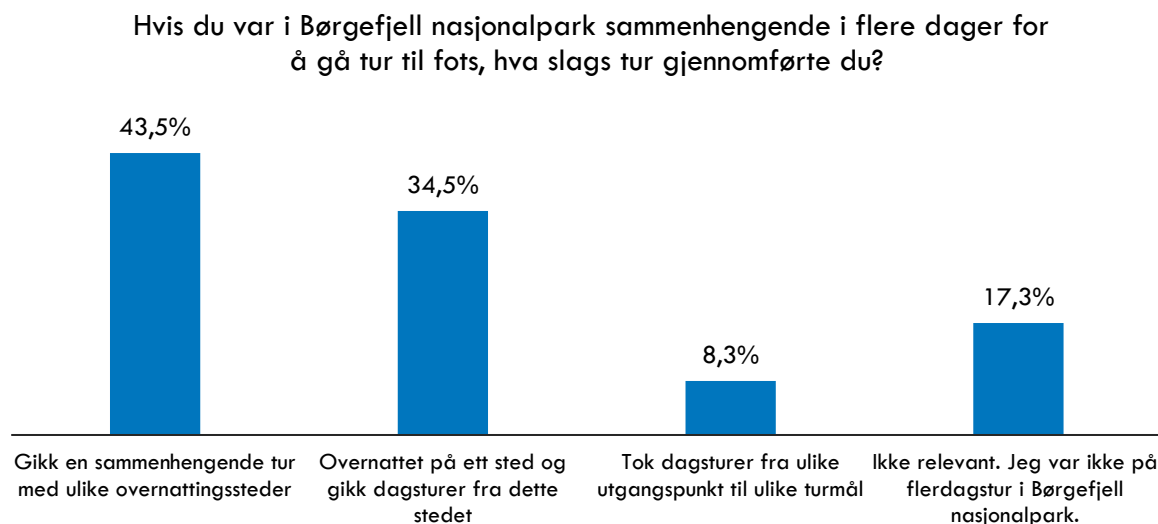
Figur 6-8: Varigheter på flerdagstur (venstre) og dagstur (høyre), prosentfordeling

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om flerdagsturen(e) de har gjennomført i Børgefjell. Dette spørsmålet hadde til hensikt å kartlegge om de besøkende i størst grad gjennomfører sammenhengende turer hvor en sover ulike steder hver natt – eller om det er mer normalt å etablere en base og gå dagsturer fra dette punktet. Flest (43,5 %) oppgir at de gikk en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder hver dag (Figur 6-9). Det siste svaralternativet er ikke veldig relevant for Børgefjell, men denne kategorien skal fange opp de som reiser mellom populære turmål i nasjonalparken, typisk populære fjelltopper, utkikkspunkter e.l., enten ved hjelp av bil eller til fots. I overkant av 8 prosent av de besøkende oppgir at de tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål. Disse respondentene ble videre spurt om hvilke turmål de besøkte. Her oppgis Namskroken, Storelva og Simskardhytta som populære turmål.

Figur 6-9: Type flerdagstur (N=168), prosentfordeling

Kilde: Basert på resultat fra etterundersøkelse

I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om de overnattet i eller i nærheten av Børgefjell nasjonalpark i forbindelse med besøket/besøkene det siste året. 78,6 prosent (N=168) oppga at de overnattet i eller i nærheten av Børgefjell nasjonalpark. Senere ble disse spurt om hvordan de overnattet i forbindelse med besøket/besøkene (Tabell 6-2).

Tabell 6-2 bekrefter at de besøkende til Børgefjell nasjonalpark foretrekker det enkle, naturbaserte friluftslivet. Over halvparten (55 %) av de som svarte på etterundersøkelsen opplyser at de overnattet i «telt, lavvo eller under åpen himmel utenom tilrettelagt plass». 17 prosent av de som overnattet i eller i nærheten av Børgefjell sov i privat hytte, mens 15 prosent overnattet i fjellstyre/almenningshytte e.l. Det er få kommersielle

overnattingsstilbud inne i nasjonalparken eller i svært nær tilknytning til Børgefjell. Dette gjenspeiles i resultatene fra etterundersøkelsen. Kun 6 prosent av respondentene oppgir at de overnattet på hotell/pensjonat/fjellstue.

Tabell 6-2: Overnatting i Børgefjell (N=127)

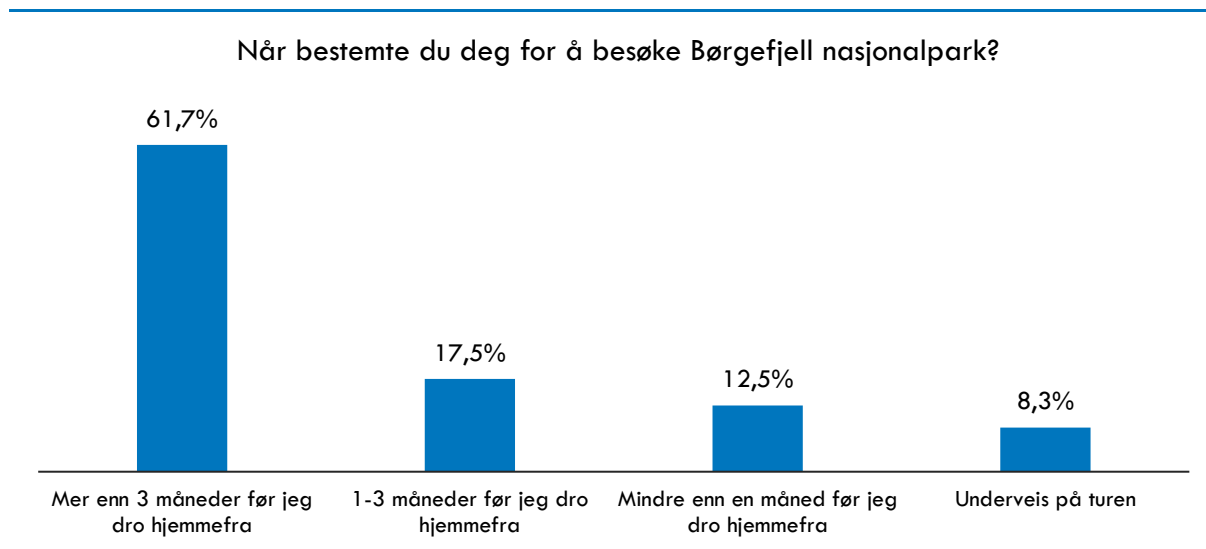
Type overnatting	Svarandel
Telt/lavvo/åpen himmel utenom tilrettelagt plass	55 %
Privat hytte (der du ikke betaler for å overnatte)	17 %
Fjellstyre/almenningshytte e.l. der du betaler for å overnatte	15 %
Hotell/pensjonat/fjellstue	6 %
Tilrettelagt plass for campingvogn/bobil/telt der du ikke betaler for å overnatte	6 %
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du betaler for å overnatte	4 %
Åpen koie/bu (der du ikke betaler for å overnatte)	4 %
Privat hos bekjente/familie e.l. (der du ikke betaler for å overnatte)	2 %
Airbnb	0 %
Annet	3 %

*Det var mulig å velge mer enn ett alternativ, derfor summerer radene seg til mer enn 100 prosent. Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

6.5 Børgefjell som besøksmål

I etterundersøkelsen ble de som hadde besøkt Børgefjell én gang i løpet av det siste året spurt om når de bestemte seg for å besøke området (Figur 6-10). De fleste bestemmer seg for å besøke Børgefjell i god tid før de ankommer Børgefjell. Over 60 prosent av respondentene bestemte seg for å besøke Børgefjell mer enn tre måneder før de dro hjemmefra. Rundt hver femte besøkende oppgir at beslutningen ble tatt mindre enn én måned før en dro hjemmefra eller underveis på turen. Det at så mange bestemmer seg i god tid før de besøker området stemmer godt med den høye andelen som gjennomfører flerdagsturer. Turer som strekker seg over flere dager krever mer planlegging, samtidig som Børgefjell befinner seg et stykke fra større befolkningsentre. Dette gjør at transport til og fra området også må planlegges i god tid før besøket. Generelt er Børgefjell et område som egner seg mindre godt for spontanturer. Det tar gjerne noe tid å komme seg skikkelig inn i nasjonalparken.

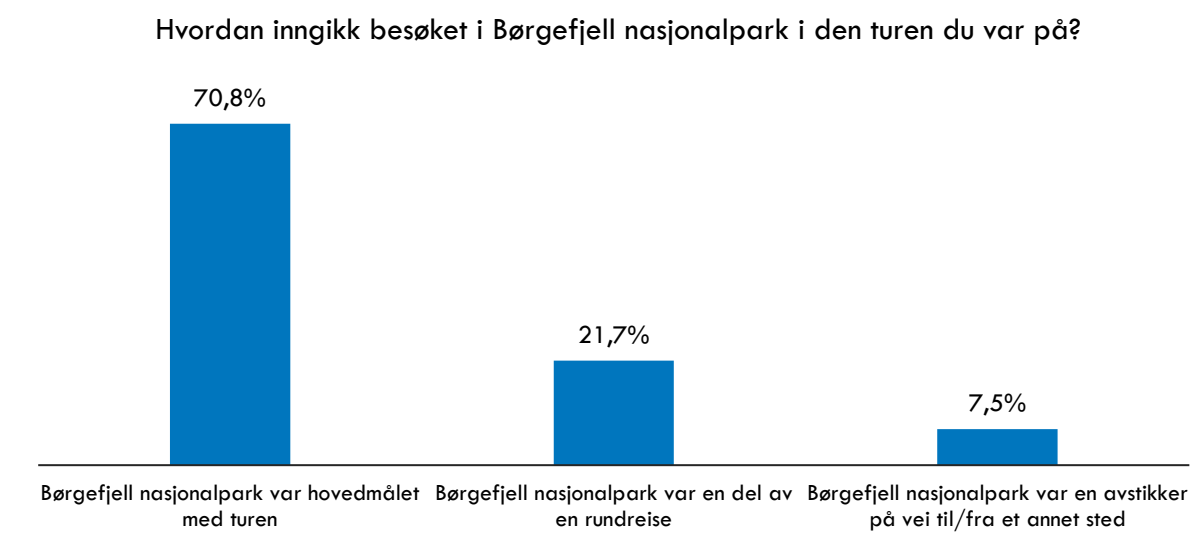
Figur 6-10: Når de besøkende bestemte seg for å besøke Børgefjell (N=120), prosentfordeling

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse, kun de som har svart at de har vært i Børgefjell én gang i løpet av det siste året ble stilt spørsmålet

Videre ble respondentene som har besøkt Børgefjell én gang i løpet av 2017 spurt om hvordan besøket til Børgefjell nasjonalpark inngikk i den turen de var på (Figur 6-11). De aller fleste, 70,8 prosent av respondentene, oppgir at Børgefjell var hovedmålet med turen de var på. Videre oppgir 21,7 prosent av respondentene at besøket til Børgefjell nasjonalpark var en del av en rundreise, mens 7,5 prosent oppgir at besøket var en avstikker til eller fra et annet sted.

Figur 6-11: Utgangspunkt for besøk til Børgefjell nasjonalpark (N = 120)

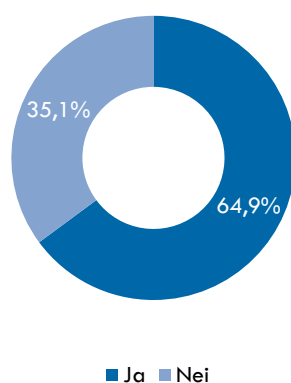
Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse, kun de som har vært i Børgefjell én gang i løpet av det siste året ble stilt spørsmålet

7. Informasjon og bruk av sosiale medier

7.1 Informasjonsinnhenting og foretrukket informasjon

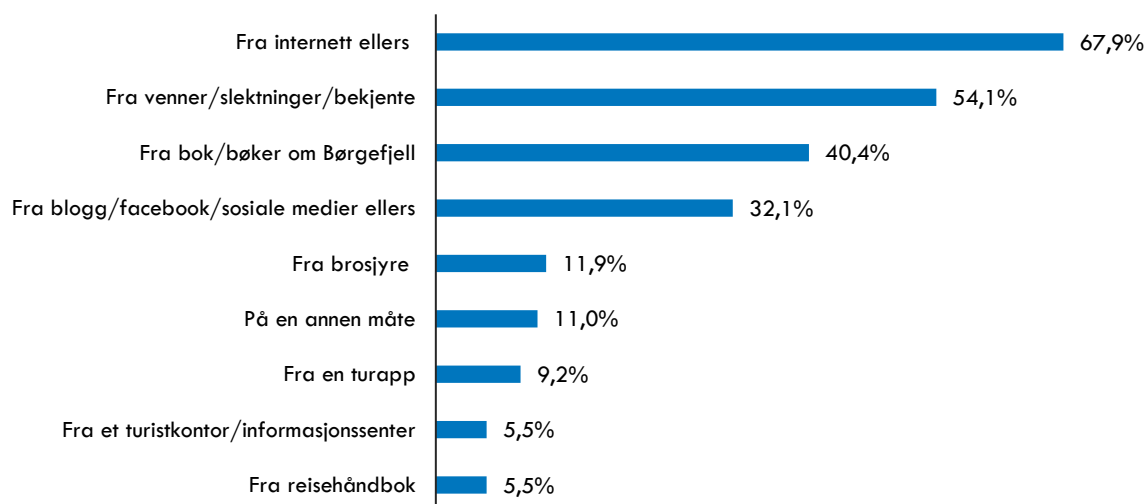
I etterundersøkelsen oppga 65 prosent av de besøkende at de skaffet seg informasjon om Børgefjell før besøket (Figur 7-1). Sammenlignet med andre verneområder er dette en høy andel, og det vitner om at Børgefjell nasjonalpark har mange besøkende som planlegger reisen før de ankommer. Av de som skaffet seg informasjon om området før besøket (Figur 7-2), valgte de fleste å hente informasjon fra *internett* (67,9 %), fra *venner, slektninger eller bekjente* (54,1 %) eller fra *bøker om Børgefjell* (40,4 %). Populære nettsteder for å skaffe seg informasjon om Børgefjell er UT.no, fjellforum.no, inatur.no og Børgefjell nasjonalparkstyre sine egne nettsider. Det må anses som relativt unikt i 2017 at over 40 % av de som hentet informasjon om Børgefjell benyttet bøker om Børgefjell. Det vitner om en genuin interesse for Børgefjell som naturområde. Blant de som har skaffet informasjon på en annen måte, er det mange som oppgir at de har studert kart over området før de besøkte Børgefjell.

Figur 7-1: Skaffet du deg informasjon om Børgefjell før du ankom området? (N=168)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Figur 7-2: Informasjonskilder (N=109), mulig å krysse av for flere alternativer

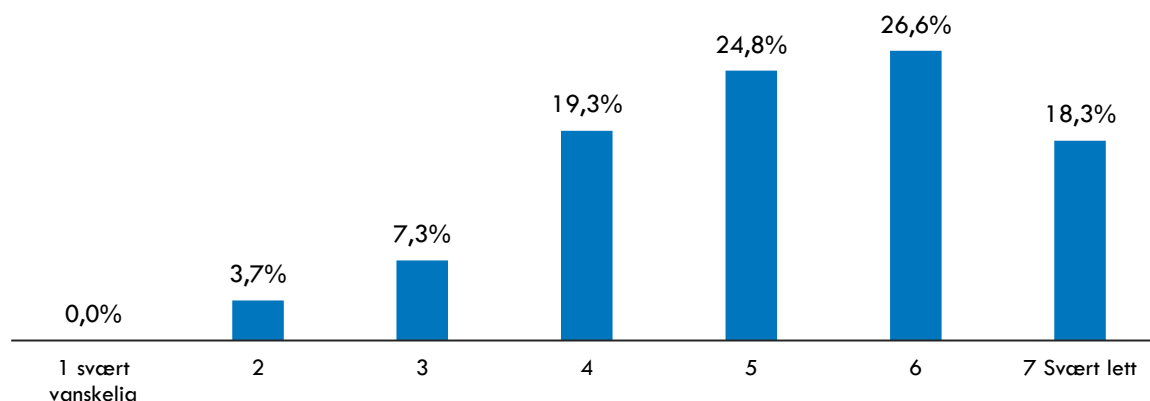

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

De besøkende opplevde at det var nokså lett å finne den informasjonen de ønsket om Børgefjell (Figur 7-3). På en skala fra 1 til 7, hvor 1 indikerer at det var *svært vanskelig* å finne informasjon om Børgefjell og 7 betyr at det var *svært lett*, oppnås det en gjennomsnittsscore på 5,18 for de 109 personene som svarte på spørsmålet i

etterundersøkelsen. Resultatet tolkes slik at de fleste synes det er nokså uprolematisk å finne god informasjon om Børgefjell. Av de som opplevde at det var vanskelig å finne informasjon, dvs. de som ga en score på mellom 1-3, går det igjen at flere ønsket mer informasjon om gode fiskevann, samt informasjon om steder for å krysse elver og bekker.

Figur 7-3: Hvor lett det er å skaffe informasjon om Børgefjell (N=109)

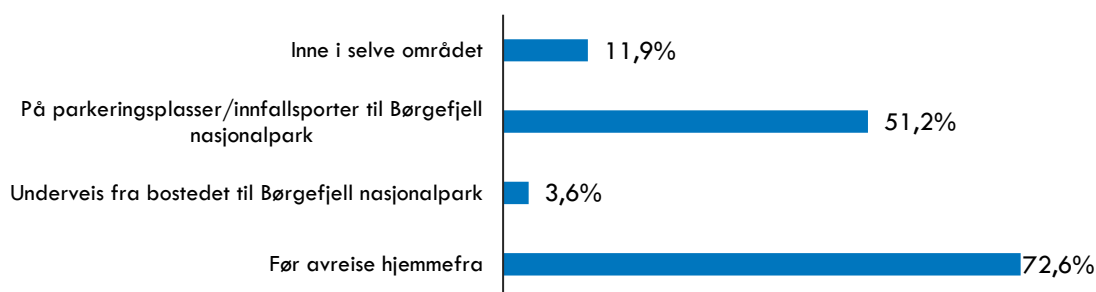

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

De besøkende oppgir at dersom de skulle motta mer informasjon om området fra forvaltningsmyndigheten, foretrekker de å få denne informasjonen før avreise hjemmefra (72,6 %) eller ved parkeringsplasser og ved innfallsporter til nasjonalparken (51,2 %), se Figur 7-4. Det er få som oppgir at de kunne ønsket seg informasjon om nasjonalparken på vei fra bostedet til nasjonalparken⁷ (3,6 %) og inne i verneområdet (11,9 %).

Figur 7-4: Når de besøkende ønsker å motta informasjon om Børgefjell nasjonalpark (N=168)

Dersom forvaltningsmyndigheten for Børgefjell nasjonalpark skulle gi mer informasjon om området, når/hvor ville du helst hatt denne informasjonen?

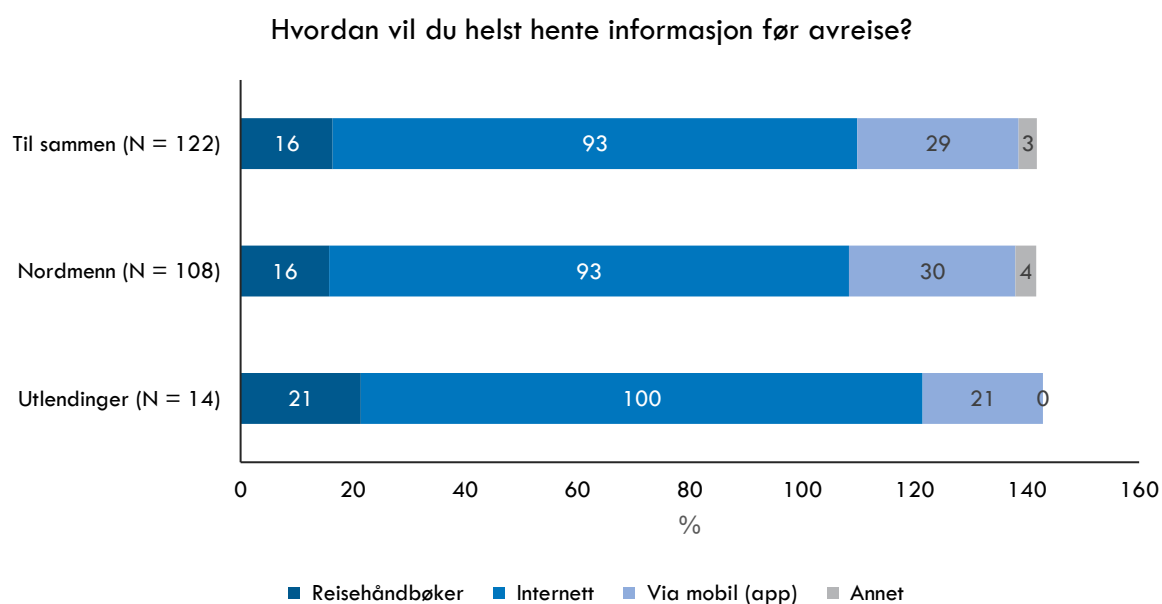

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen. Det var mulig å krysse av for flere alternativer (flervalgsspørsmål)

Av de personene som svarte at de ønsket seg informasjon før avreise hjemmefra, er det svært mange (93 %) som oppgir at de foretrekker å hente denne informasjonen fra internett (Figur 7-5). Blant de utenlandske turistene som har svart på undersøkelsen oppgir alle (100 %) at de hadde foretrukket å få denne informasjonen på internett. Videre svarer 29 prosent av respondentene at de helst ville kunne hentet informasjon om Børgefjell fra en mobil-app, gitt at forvaltningsmyndigheten skulle gitt ytterligere informasjon om området før avreise hjemmefra. Færre (16 %) oppgir reisehåndbøker som den foretrukne informasjonskilden for å motta mer informasjon om nasjonalparken før avreise.

⁷ Det kan ikke utelukkes at en lav oppslutning for dette svaralternativet skyldes at respondentene sliter med å forstå hvordan forvaltningsmyndigheten skal være i stand til å gi informasjon i perioden fra man reiser hjemmefra til en kommer til nasjonalparken.

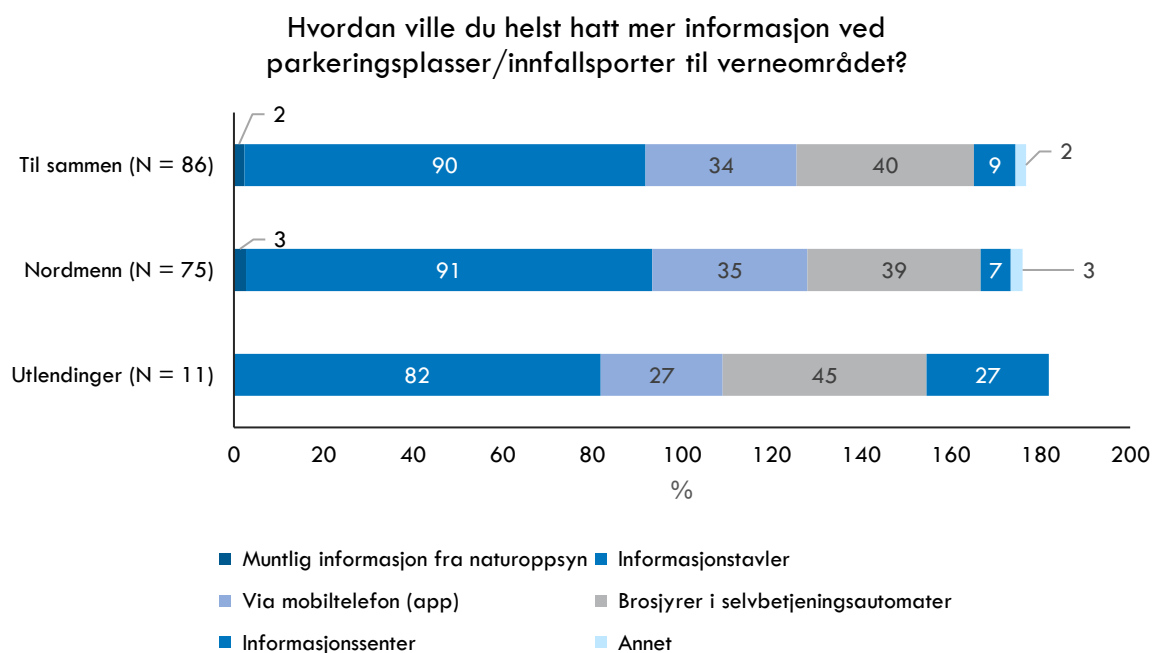
Figur 7-5: Informasjon før avreise hjemmefra (N=122)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse, mulig å krysse av for flere svaralternativer (flervalgsspørsmål).

I etterundersøkelsen oppgir 86 personer (51,2 %) at de kunne ønske seg mer informasjon ved parkeringsplasser og innfallsporter gitt at forvaltningsmyndigheten skulle gi mer informasjon om området (Figur 7-6). De aller fleste av disse respondentene (91 %) svarer at de foretrekker å få denne informasjonen ved hjelp av informasjonstavler. Videre ønsker 40 prosent av respondentene å kunne motta informasjon via brosjyrer i selvbetjeningsautomater ved parkeringsplasser og innfallsporter til verneområdet. Flere utlendinger (27 %) enn nordmenn (7 %) ønsker muligheten til å kunne motta informasjon om Børgefjell ved hjelp av informasjonssentre som er lokalisert ved parkeringsplasser/innfallsporter til verneområdet.

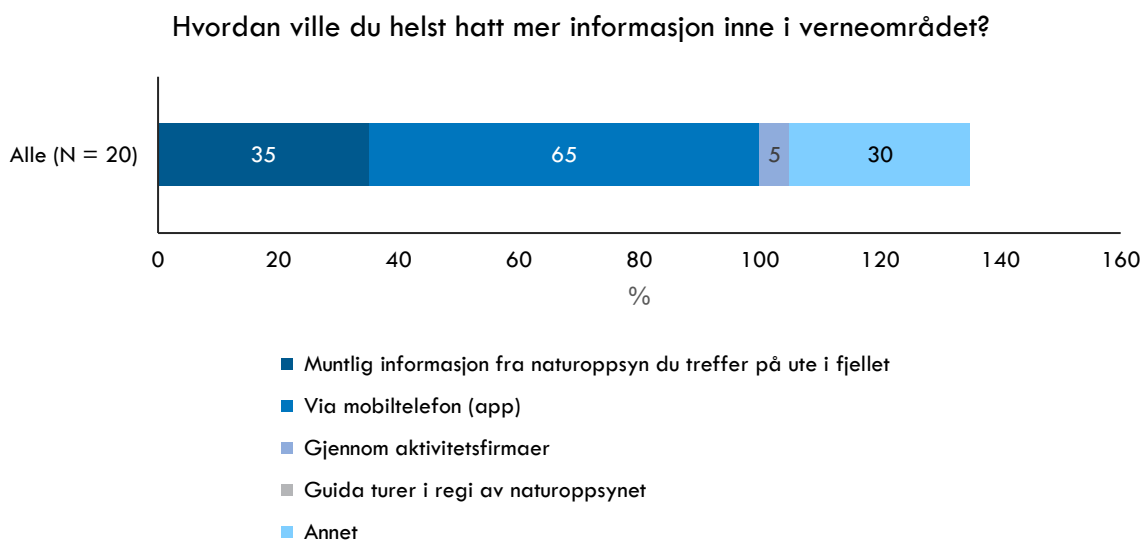
Figur 7-6: Informasjon ved parkeringsplasser og innfallsporter (N=86)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse, mulig å krysse av for flere svaralternativer (flervalgsspørsmål).

Forvaltningmyndigheten i Børgefjell har en definert målsetting at de skal bidra til å sikre at riktig og god informasjon når frem til de ulike brukergruppene for å beskytte natur- og kulturverdier mot forringelse som en følge av manglende kunnskap (Miljøvern avdelingene, 2009). Strategien knytter seg til å distribuere informasjon om verneforskriftene for nasjonalparken, samt å formidle kunnskap om naturen og kulturminnene i parken. Et av tiltakene som er gjort i tråd med denne strategien er å utarbeide informasjonsplakater ved syv ulike innfallsporter. Disse informasjonsplakatene gir informasjon om verneverdier og verneforskrifter. Dette er et tiltak som treffer godt med hvordan de besøkende ønsker å motta informasjon om nasjonalparken (Figur 7-6).

Figur 7-7: Informasjon inne i verneområdet (N=20)

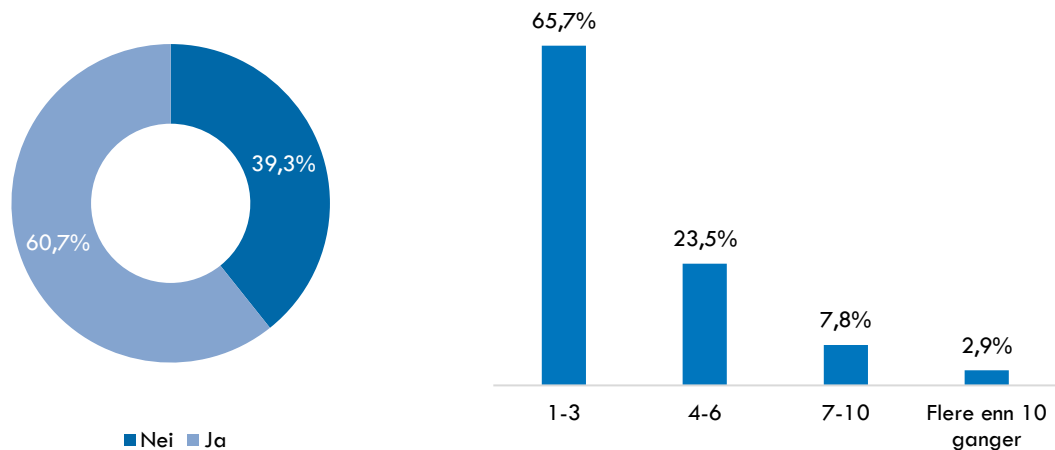
Kilde: Data fra etterundersøkelsen

20 personer oppga at de helst ønsket å motta informasjon inne i verneområdet (Figur 7-7). Av disse var det flest som kunne tenke seg å innhente informasjon ved hjelp av mobil-app (65 %). Bruk av mobilen er nok det mest nærliggende mediet for å hente informasjon inne i Børgefjell nasjonalpark, for det er liten sannsynlighet for at man tilfeldigvis treffer på f.eks. naturoppsynet. Imidlertid er mobilen også en lite pålitelig informasjonskilde når man ferdes i områder med vekslende mobildekning og uten lademulighet. 35 prosent kunne tenke seg å motta informasjon fra naturoppsyn som man treffer i nasjonalparken, og 5 prosent gjennom aktivitetsfirmaer. Som tidligere vist er det svært få som reiser på organisert tur i Børgefjell, og de fleste besøkende foretrekker nok å ta seg rundt på egenhånd. En andel på 30 prosent oppga at de kunne tenke seg informasjon inne i området på andre måter, for eksempel informasjonstavler ved fiskevann og vanlige teltplasser.

7.2 Bruk av sosiale medier

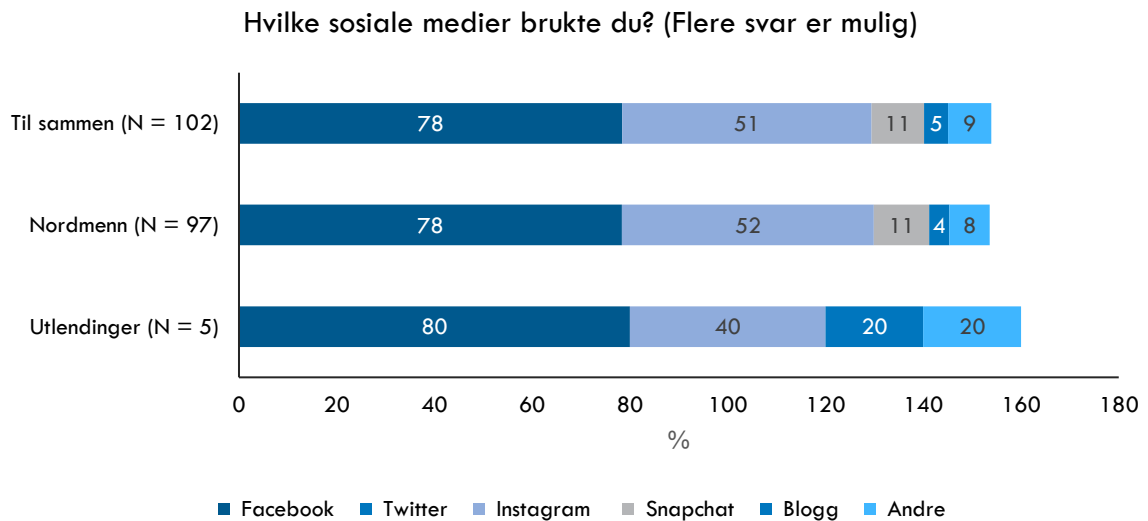
Fra etterundersøkelsen oppgir 60,7 prosent av respondentene at de har delt sine opplevelser i Børgefjell nasjonalpark via sosiale medier, mot 39,3 prosent som oppgir at de ikke har benyttet sosiale medier til å dele sine opplevelser (Figur 7-8). De fleste som deler opplevelser fra Børgefjell via sosiale medier deler mellom én og tre ganger. Svarene fra de 102 personene som har delt opplevelser via sosiale medier, indikerer at Facebook og Instagram er de mest populære sosiale mediene å bruke. Nesten 80 prosent av de som har delt opplevelser fra Børgefjell på sosiale medier har benyttet Facebook, og tilsvarende er det omtrent halvparten som oppgir at de har delt bilder/film på Instagram. Resultatene som er presentert i Figur 7-9 under tyder på at nordmenn og utenlandske turister har relativt like vaner når det gjelder bruk av sosiale medier.

Figur 7-8: Delte du dine opplevelser i Børgefjell via sosiale medier? (venstre, N=168) og Hvor mange ganger (ca) delte du dine opplevelser via sosiale medier? (Høyre, N=102)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

Figur 7-9: Bruk av sosiale medier i Børgefjell nasjonalpark (N=102), vist som prosentandeler

Kilde: Etterundersøkelse. Utvalget (N) er personer som har svart ja på bruk av sosiale medier. Snapchat og Blogg var ikke opprinnelige svaralternativer, men overrepresentert i tilfeller hvor respondenter har skrevet inn andre sosiale medier. Det kan hende at disse sosiale mediene er underrepresentert fordi de ikke var forhåndsdefinerte valg.

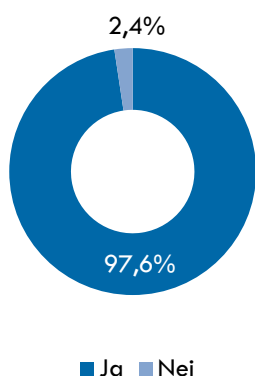
8. Opplevelse av dagens tilstand i Børgefjell

8.1 Børgefjell som verne- og villmarksområde

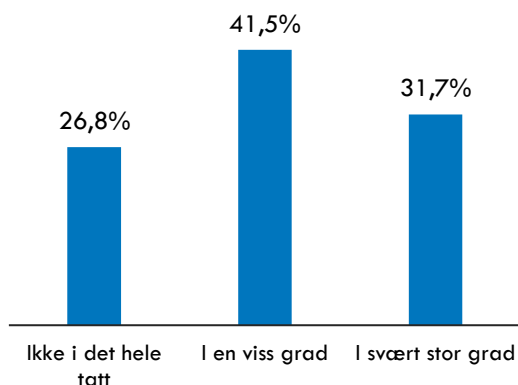
De fleste (97,6 %) visste at Børgefjell var vernet som nasjonalpark før de besøkte området sommeren 2017 (Figur 8-1). Dette er en svært høy andel og viser at de besøkende er godt informert om områdets vernestatus. 73,2 prosent av respondentene oppgir at nasjonalparkvernet påvirket til en viss grad eller svært stor grad valget om å besøke området. Med andre ord må vernet av Børgefjell anses som en viktig grunn for at mange besøker Børgefjell.

Figur 8-1: Kunnskap om vernestatus og betydning for valget om å besøke Børgefjell

Visste du at Børgefjell var vernet som nasjonalpark før du besøkte området siste år? (N=168)

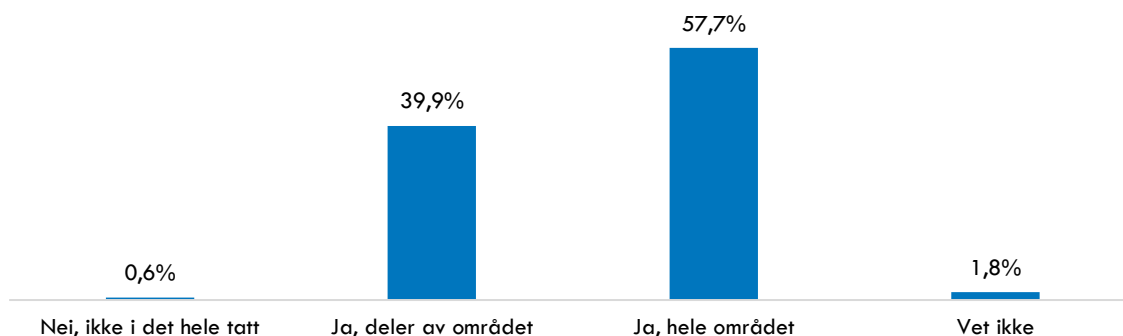
Det at Børgefjell er nasjonalpark, påvirket det valget om å komme hit? (N=164)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse.

De aller fleste som besøker Børgefjell oppfatter hele eller deler av nasjonalparken som et villmarksområde. Innholdet i begrepet villmark må i denne sammenheng vurderes å være svært subjektivt. Det er sannsynlig at hver enkelt respondent til en viss grad har sin egen tolkning av begrepet villmark, herunder kan det tenkes at utenlandske respondenter har en annen tolkning av villmark enn det nordmenn har for eksempel. Fra Figur 8-2 fremgår det 57,7 prosent av respondentene oppgir at de opplever hele området som et villmarksområde, mens 39,9 prosent sier at de oppfatter deler av området som et villmarksområde. Kun én respondent oppgir at han/hun ikke opplever Børgefjell som et villmarksområde. Når de ble spurt om hvilke områder de ikke anså som villmark nevner mange ytterkantene av nasjonalparken og de mest populære fiskevannene, og steder der det er stier, hytter og klopper. De uttrykker forståelse for at klopper er til for å redusere slitasjen.

Figur 8-2: Oppfatter du Børgefjell som et villmarksområde? (N=168), prosentfordeling

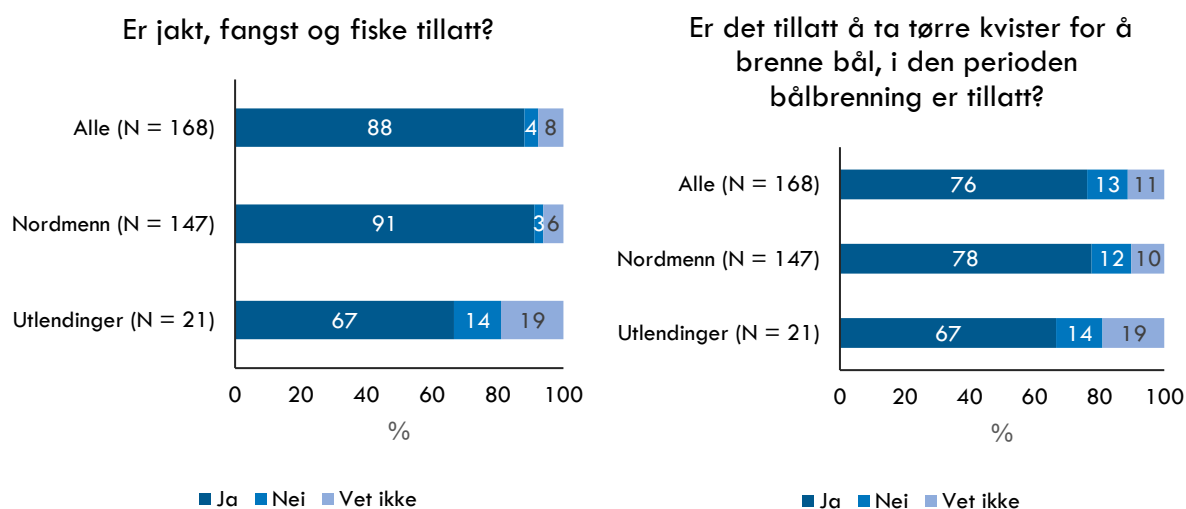

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

I etterundersøkelsen ble respondentenes kunnskap om regler for atferd i verneområdet kartlagt. Respondentene ble spurt om hvorvidt jakt, fiske, snøscooterkjøring, fri ferdsel og kvistsanking er tillatt i verneområdet, se Figur 8-3 og Figur 8-4. For alle spørsmål unntatt spørsmålet om snøscooter er ja det riktige svaret.

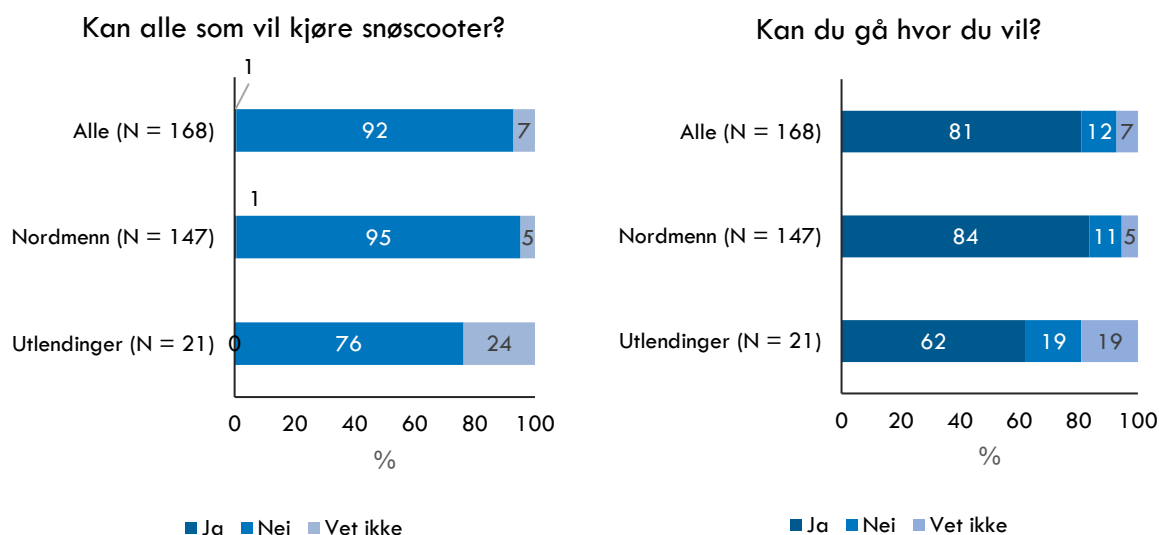
De fleste er klar over at jakt, fangst og fiske er tillatt i verneområdet (88 %). Færre (76 %) er klar over at det er tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål i perioden hvor bålbrekking er tillatt. Nordmenn har jevnt over høyere kunnskap om regler knyttet til bruk av nasjonalparken enn det utlendinger har. 95 prosent av de norske respondentene vet at snøscooterkjøring er regulert i nasjonalparken, mens 24 prosent av utlendingene svarer vet ikke på samme spørsmål. Videre har nordmenn, naturligvis, i større grad kjennskap til allemannsretten, som gir alle rett til å bruke utmarka, uavhengig av hvem som er grunneier. 81 prosent av de norske respondentene visste at det er lov til å gå hvor en vil i Børgefjell, mot 62 prosent av de utenlandske respondentene. Totalt sett må de besøkendes kunnskap om regler for bruk og atferd i nasjonalparken anses å være nokså høy i Børgefjell.

Figur 8-3: Kunnskap om regler for jakt og fiske (til venstre) og hvorvidt det er tillatt å bruke kvister til bålbrekking (til høyre)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Figur 8-4: Kunnskap om regler for snøscooterkjøring (til venstre) og fri ferdsel (til høyre)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen.

8.2 Forstyrrende opplevelser

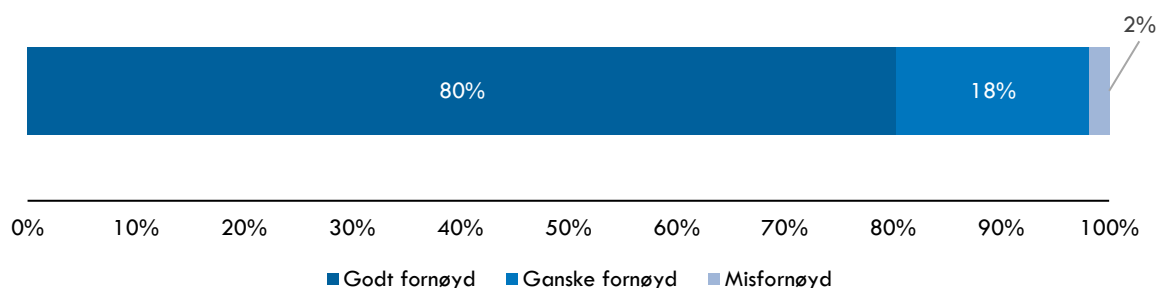
I etterundersøkelsen ble respondentene spurt om de «møtte andre besøkende som de reagerte negativt på»? De aller fleste, 96 prosent av respondentene (N=168), svarte at de ikke hadde møtt andre personer som de reagerte negativt på. De få personene som oppgir at de hadde negative opplevelser med andre besøkende, forteller blant annet at snøscooter- og helikopterstøy i forbindelse med reinsanking var en forstyrrende opplevelse. Dette er imidlertid lovlige aktiviteter for reinnøringen, og en forutsetning for å kunne drive reindrift. Videre er det enkelte som opplever at andre besøkende legger igjen søppel eller plasserer teltet/lavvoen sin for tett på andre telt/lavvoer, samt at enkelte klager på høylytt atferd fra andre besøkende.

Alt i alt er det få personer som rapporterer om negative opplevelser med andre besøkende. Flere av eksemplene virker også vanskelig å forhindre, da det er snakk om høylytt atferd eller enkeltpersoner som ikke tar hensyn til andre.

9. Synspunkt på forvaltning og tilrettelegging

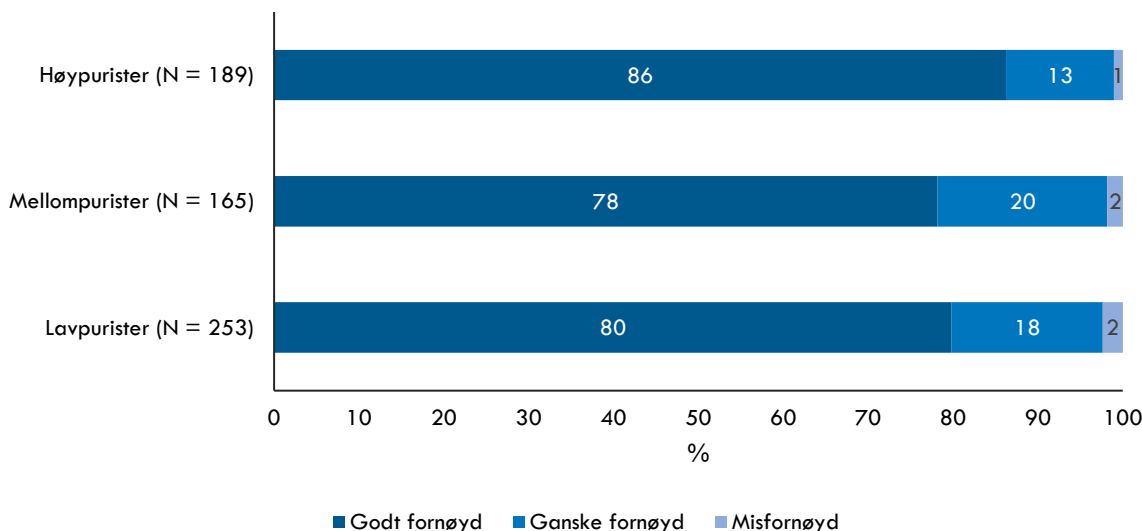
På spørsmål om hvor tilfredse de besøkende er med tilretteleggingen i Børgefjell svarer 80 prosent at de er godt fornøyd (Figur 9-1). Kun to prosent svarer at de er misfornøyd med tilretteleggingen. Høypuristene er jevnt over mer fornøyd med graden av og kvaliteten på tilrettelegging for friluftsliv enn det lav- og mellompurister er. Høypurister er personer som foretrekker liten grad av tilrettelegging. Ettersom Børgefjell er et naturområde med relativt lite tilrettelegging i form av fysiske tiltak for å gjøre friluftsliv enklere, er det også naturlig at høypuristene er mest fornøyd med graden av tilrettelegging. Det må allikevel presiseres at de fleste er jevnt over svært fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv i Børgefjell. Blant lav- og mellompuristene er 98 prosent godt fornøyd eller ganske fornøyd med tilretteleggingen i nasjonalparken.

Figur 9-1: Tilfredshet med tilrettelegging (N=757), prosentvis fordeling

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelsen

Figur 9-2: Tilfredshet med tilrettelegging blant lav, mellom- og høypurister? Andel av respondenter per svarkategori

Kilde. Basert på svar fra etterundersøkelsen

I etterundersøkelsen var det inkludert et todelt spørsmål hvor respondentene først ble spurt om hvor viktige de mener ulike tiltak er når de ferdes i Børgefjell nasjonalpark. Videre ble det spurt om den opplevde kvaliteten på disse tiltakene da de besøkte området, se Figur 9-3 og Figur 9-4. Det første spørsmålet skal med andre ord kartlegge hvilke tiltak som er av betydning for opplevelsen brukere har når de besøker Børgefjell. Det andre spørsmålet bidrar til å finne ut hvordan respondentene opplever kvaliteten av de samme tiltakene.

Respondentene oppgir at det er viktig å ha parkeringsmuligheter til innfallsportene, at det finnes bruer som gjør elver/bekker lette å krysse og at finnes informasjonstavler ved innfallsportene. Respondentene oppgir at det er av mindre viktig å kunne treffe oppsyn i løpet av turen.

Figur 9-3: Viktighet av ulike tiltak i Børgefjell (N=168), [1=ikke viktig i det hele tatt, 7=Svært viktig]

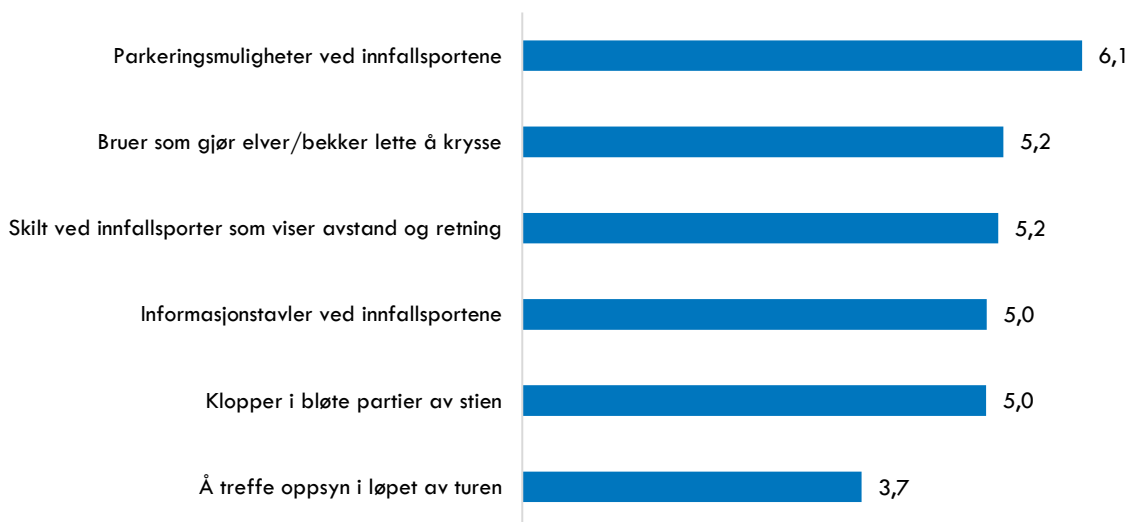

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Når vi videre spør respondentene om den opplevde kvaliteten ved tiltakene, er det ønskelig at de tiltakene som blir ansett å være av høy viktighet for de besøkende også er de tiltakene som anses å være av høy kvalitet i Børgefjell nasjonalpark. I så fall tyder det på at forvaltningsmyndigheten i Børgefjell nasjonalpark prioriterer de riktige tiltakene. Fra Figur 9-4 fremgår det at respondentene opplever at det er nokså høy kvalitet når det gjelder parkeringsmuligheter, bruer til å krysse elver/bekker og skilt ved innfallsporter. Dette er de samme tiltakene som de besøkende mener er av stor betydning for forvaltningen av nasjonalparken. Således ser det ut til at forvaltningsmyndigheten setter inn innsatsen på riktige steder.

Forvaltningsmyndigheten i Børgefjell har utarbeidet et foreløpig budsjett frem mot 2021 med hensikt om å styrke besøksstrategien (Børgefjell nasjonalparkstyre, 2016). Her fremkommer det at en vil sette av midler til tilretteleggingstiltak ved eksisterende innfallsporter og ulike skjøtseltiltak i henhold til en verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark. Det presiseres imidlertid at budsjett må revideres når besøksstrategien er utarbeidet og en ser hvilke behov som melder seg.

Figur 9-4: Opplevd kvalitet av ulike tiltak (N=168), [1=svært dårlig, 7=Svært bra]

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

Vi har også kartlagt de besøkendes holdninger og syn når det gjelder tilrettelegging i Børgefjell nasjonalpark og dagens tilstand på nasjonalparken (Figur 9-5). Respondentene ble spurt om å oppgi hvor enige eller uenige de var til ulike utsagn som gjelder Børgefjell nasjonalpark, hvor 1 betyr at man er helt uenig, 4 at man er verken enig eller uenig og 7 betyr helt enig. Brukerne opplever at det er enkelt å finne områder hvor en kan være for seg selv. De er generelt kritiske til en liberalisering av reglene for bruk av droner og helikoptertjenester i

nasjonalparken. Videre mener brukerne at det ikke bør være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken. De besøkende mener at hovedstiene bør være forbeholdt fotturister, og majoriteten av brukerne er skeptiske til at man skal kunne ri på stiene. De aller fleste besøkende opplever ikke at det er et problem med mye søppel ved parkeringsplasser og inne i nasjonalparken. Dette til tross for at en undersøkelse, med Børgefjell nasjonalparkstyre som oppdragsgiver, fant at 33,6 prosent av alle observerte leirplasser i nasjonalparken var forsoypt da målinger ble gjennomført sommeren 2017 (Arnekleiv & Fiske, 2017). Det ble registrert totalt 43,3 kilo avfall fordelt på 400 enheter, hvor mesteparten av avfallet besto av rester fra husholdning, ødelagt friluftsutstyr og emballasje fra matprodukter. Turismen sto for mest forsoypling i antall enheter, mens næringsvirksomheten sto for de vektmessig tyngste og volummessige største enhetene. Til tross for at de færreste besøkende opplever forsoypling som et stort problem for deres besøk til Børgefjell, så vil et økende omfang av turisme kunne gå på tvers av verneformålene som setter forbud mot forurensning i nasjonalparken (Lovdata, 2003).

Figur 9-5: Syn på tilrettelegging og reguleringer i nasjonalparken (N=168)

Kilde: Basert på svar fra etterundersøkelse

10. Sammenligning av innfallsportene

10.1 Indikatorstabell for alle innfallsportene

I Tabell 10-1 under presenteres indikatorverdier for hver innfallsport. Vi har plukket ut det vi anser som de mest relevante indikatorene og presentert i tabellen under. Dette er tallstørrelser som i stor grad kan sammenlignes mellom ulike innfallspporter og mellom ulike verneområder, samt gir indikasjoner på karakteristikk ved brukerne og bruken i ulike områder. Av den grunn har vi valgt å kalle det indikatorer, men begrep som hovedvariabler og basisstørrelser kunne også vært brukt om tallstørrelsene som presenteres i dette kapitlet.

Tabell 10-1: Indikatorstabell for Børgefjell nasjonalpark

	Dagstur	Første- gangs- besøkende	Barn i følget	Varighet dagstur (gj.snitt timer)	Varighet flerdagstur (gj.snitt dager)	Organisert tur
Storelva (N = 123)	6 %	62 %	16 %	7,1	5,4	7 %
Smalfjellet (N = 105)	70 %	41 %	24 %	4,7	4,2	10 %
Storelvhøgda (N = 126)	37 %	44 %	7 %	4,6	5,6	1 %
Simsкарdet (N = 227)	65 %	43 %	16 %	4,8	4,9	4 %
Øyum (N = 41)	56 %	23 %	5 %	7,5	4,4	0 %
Tiplingstien (N = 108)	32 %	28 %	8 %	5,5	4,9	1 %
Båtruta (Namsvatnet) (N = 33)	6 %	67 %	13 %	-	4,2	3 %
Orvatnet (N = 13)	0 %	8 %	38 %	-	4,8	15 %
	Lav- purister	Mellom- purister	Høy- purister	Kvinne- andel	Ut- lendinger	Lokalt bosatte
Storelva (N = 123)	36 %	25 %	38 %	24 %	11 %	2 %
Smalfjellet (N = 105)	61 %	26 %	13 %	53 %	16 %	37 %
Storelvhøgda (N = 126)	33 %	29 %	38 %	42 %	21 %	9 %
Simsкарdet (N = 227)	48 %	26 %	25 %	42 %	24 %	6 %
Øyum (N = 41)	45 %	17 %	38 %	38 %	5 %	38 %
Tiplingstien (N = 108)	33 %	30 %	37 %	44 %	9 %	14 %
Båtruta (Namsvatnet) (N = 33)	42 %	39 %	19 %	21 %	24 %	0 %
Orvatnet (N = 13)	25 %	25 %	50 %	31 %	0 %	15 %

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

10.2 Utvalgte indikatorer

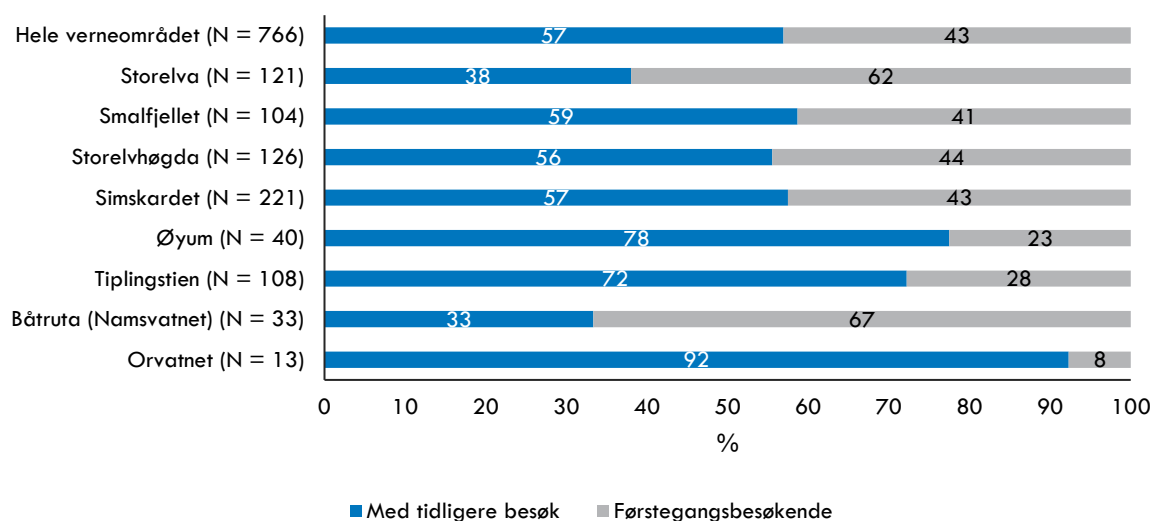
For forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark er det relevant å kjenne til karakteristikk ved de besøkende ved de ulike innfallsportene. Dette som en pekepinn for hvorvidt forvaltningsmyndigheten bør differensiere grad av tilrettelegging i de ulike områdene av nasjonalparken, eller om det er enkelte innfallspporter hvor det er viktigere å informere godt om området enn andre innfallspporter. Det må påpekes at antallet svar som er registrert ved flere av innfallsportene er relativt lavt, og den statistiske usikkerheten ved de ulike fordelingene er således høy for flere av innfallsportene. Igjen innebærer det at observerte forskjeller/likheter mellom innfallspporter må anses som indikatorer for forskjeller/likheter fremfor absolute sannheter. Det er Orvatnet, Båtruta (Namsvatnet) og Øyum som har færrest registrerte svar, så resultater fra disse innfallsportene må leses med en noe større varsomhet.

Tidligere besøk og erfaring med friluftsliv

Det er innfallsportene Orvatnet (92 %), Øyum (78 %) og Tiplingstien (72 %) som har en høyest andel besøkende som har besøkt området tidligere (Figur 10-1). Båtruta (Namsvatnet) og Storelva besøkes av en lavere andel erfarne Børgefjell-brukere, her er det henholdsvis 67 prosent og 62 prosent av de besøkende som oppgir at de er førstegangsbesøkende. Hit kommer det mange turister via båttransport fra Namsvassgrenda til Namsvatnets nordligste del.

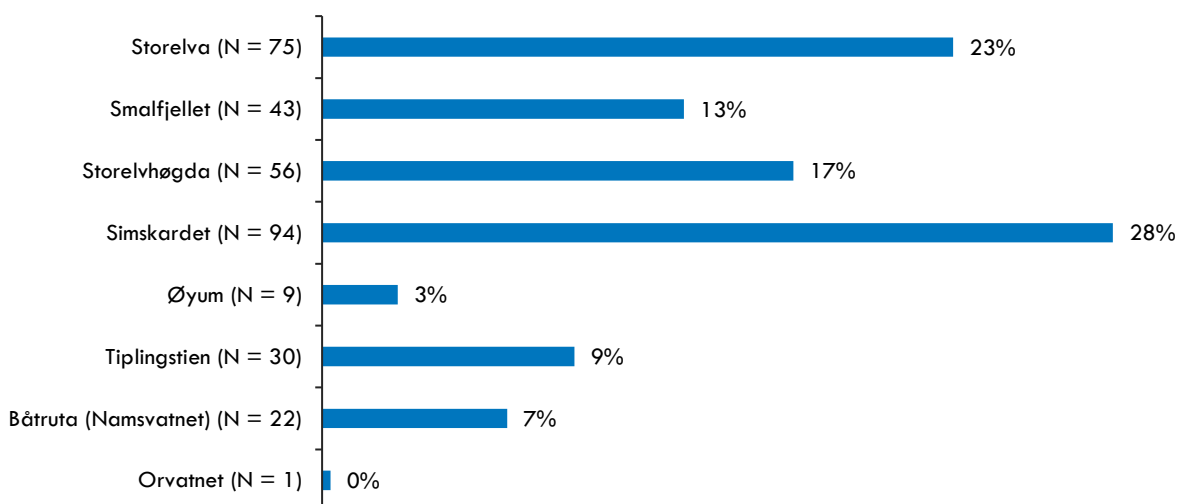
Fra Figur 10-2 fremgår det hvordan de førstegangsbesøkende fordeler seg på innfallsportene. Det er flest førstegangsbesøkende som har fylt ut svarskjema ved svarkassen i Simskardet. 28 prosent av de utenlandske besøkende har fylt ut svarskjema her. Videre er det 23 prosent som har fylt ut svarskjema ved Storelva, 17 prosent ved Storelvhøgda og 13 prosent ved Smalfjellet. Dette er også blant de mest besøkte innfallsportene målt i utfylte skjemaer totalt, slik at det ikke er overraskende at de fleste førstegangsbesøkende er her.

Figur 10-1: Andel som tidligere har besøkt Børgefjell nasjonalpark (N=766)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Figur 10-2: Andel av førstegangsbesøkende på innfallsporter (N=330)

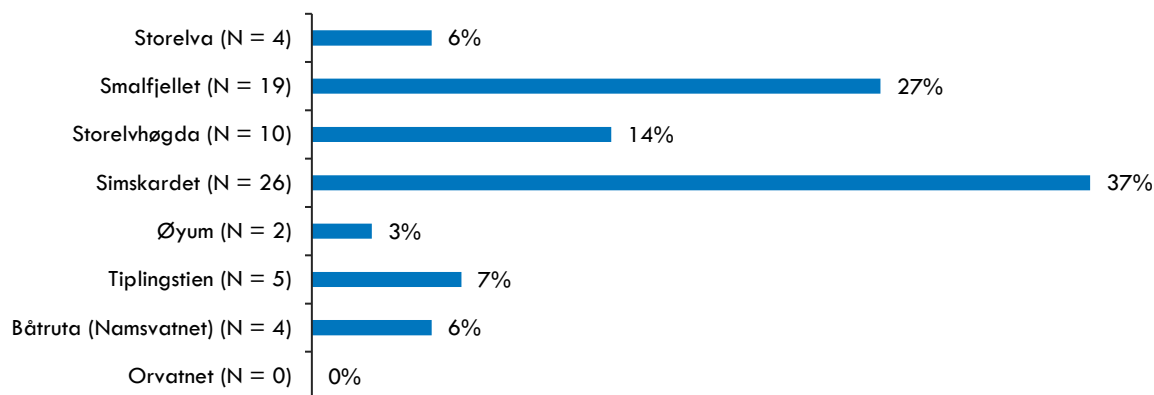

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Hvorvidt de besøkende har erfaring med tidligere flerdagsturer til fots eller på ski er en mer generell indikator på erfaring emd friluftsliv, uavhengig av tidligere besøk til Børgefjell. Det var kun 10 prosent av respondentene som oppga at de ikke hadde erfaring med flerdagsturer fra tidligere. Hvordan disse 70 respondentene fordeler

seg mellom de ulike innfallsportene er vist i Figur 10-3. Det er flest personer uten erfaring med flerdagstur ved Simskardet (37 %) og Smalfjellet (27 %). Videre følger Storelvhøgda (14 %), Storelva/Båtruta (til sammen 12 %) og Tiplingstien (7 %),

Figur 10-3: Personer uten erfaring fra flerdagsturer, fordelt på innfallsporter (N=70)

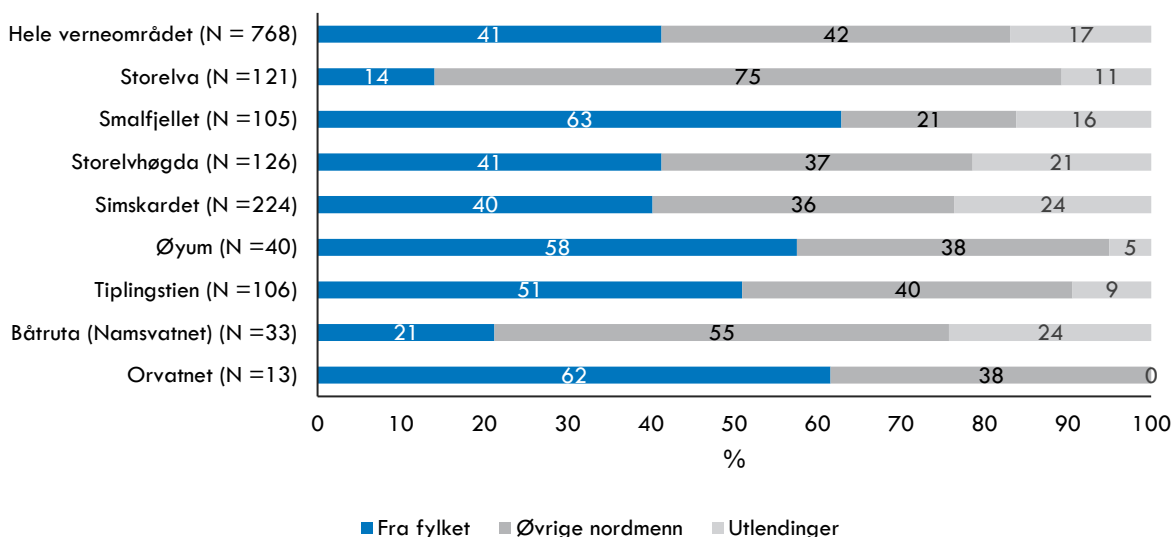

Kilde: Basert på svar selvregistreringsundersøkelsen

De besøkendes bosted

I Figur 10-4 vises andel lokalt bosatte, øvrige nordmenn og utlendinger ved de ulike innfallsportene. Vi har i dette tilfellet definert lokale som de respondenter som oppgir at de er bosatt i Nordland eller Nord-Trøndelag.⁸ Det er flest lokale som benytter seg av Smalfjellet og Orvatnet. Her er det henholdsvis 63 prosent og 62 prosent av respondentene som oppgir at de bor i Nord-Trøndelag eller Nordland. Det er flest tilreisende (øvrige nordmenn og utlendinger) til Storelva og Båtruta (Namsvatnet). Dette stemmer godt med at disse to innfallsportene også har flest førstegangsbesøkende (jf. Figur 10-4). Det er også mange utenlandske turister som tar seg inn i Børgefjell fra Simkardet (24 %) og Storelvhøgda (21 %).

Figur 10-4: Andel lokale (Nordland og Nord-Trøndelag), øvrige nordmenn og utlendinger (N=768)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

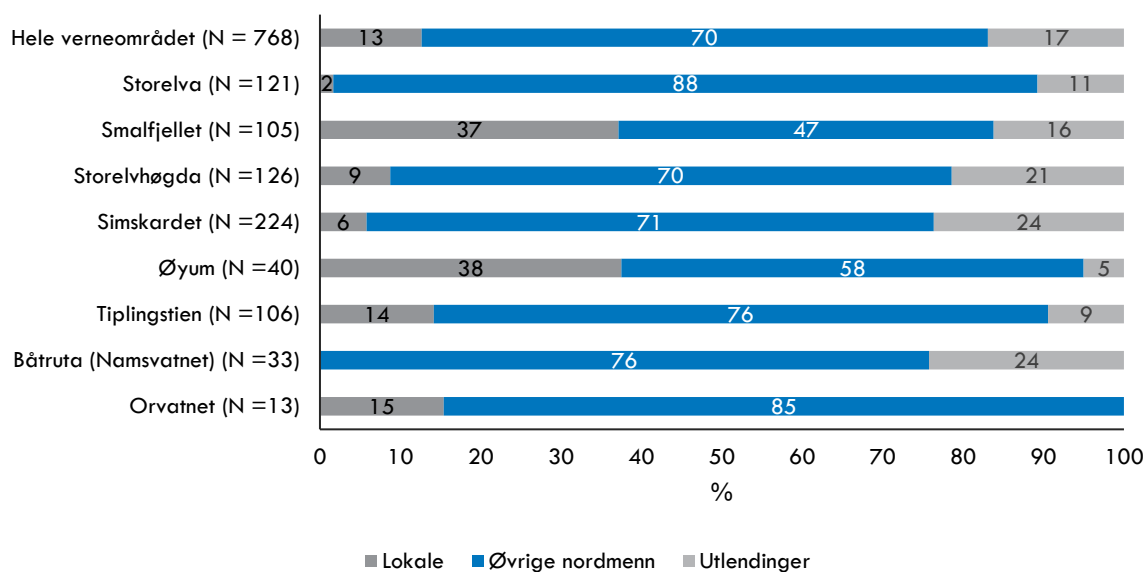
I Figur 10-5 er lokale definert som besøkende med bostedsadresse i kommunene som Børgefjell nasjonalpark er en del av. 13 prosent av de besøkende er fra kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik. Tilsvarende som i Figur 10-4 er det en høyest andel av de lokale som benytter Smalfjellet eller Øyum som

⁸ Det er store avstander fra de nordligste delene av Nordland til Børgefjell. Allikevel vil en nokså høy andel av de som er bosatt i Nord-Trøndelag og Nordland kunne kjøre til Børgefjell og påbegynne en tur i nasjonalparken samme dag. Vi har derfor definert lokale som de personer som bor i fylkene som Børgefjell nasjonalpark er en del av.

innfallsporter når de tar seg inn i parken. Det fantes fjelltrimposter ved begge disse innfallsportene, som muligens kan forklare den høye andelen lokalt bosatte i disse områdene. I følge registreringer fra fjelltrimpostene som var utplassert ved Øyum og i Namskroken (Storelva) var det 43 personer som besøkte fjelltrimposten ved Øyum i løpet av sommeren 2017 og 110 i Namskroken. En gjennomgang av disse registreringene viser at nærmere 80 prosent av de besøkende til fjelltrimposten ved Øyum var lokale. Også i Namskroken var de fleste fjelltrimpostbrukerne lokale. Dette underbygger at fjelltrimpostene bidrar til at lokalt bosatte er overrepresentert ved svarkassene som ligger i nærheten av en fjelltrimpost. Resultatene fra disse to innfallsportene kan da være noe misvisende når det gjelder respondentenes bostedsfordeling.

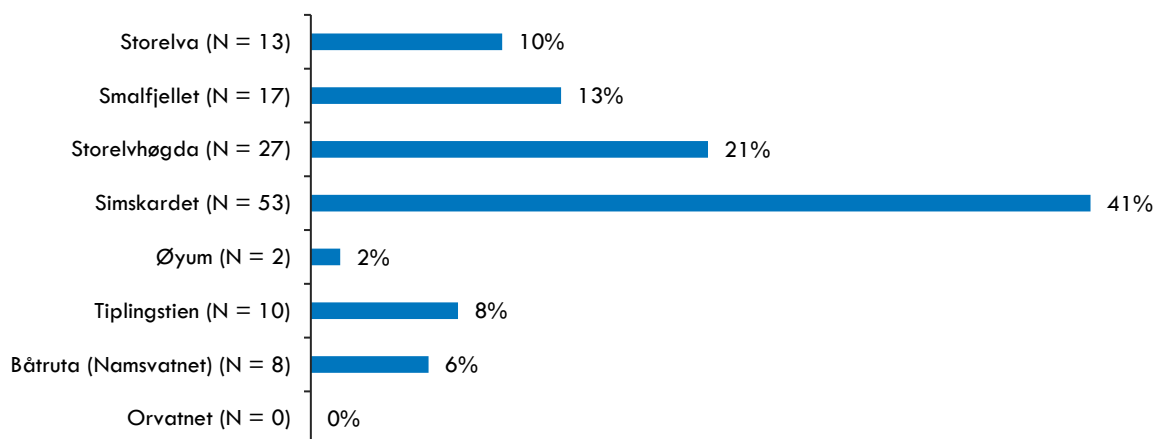
I Figur 10-6 studerer vi hvordan de utenlandske besøkende fordeler seg på de ulike innfallsportene. Simskardet, som er den mest benyttede innfallsporten, mottar også flest utenlandske besøkende totalt sett. 41 prosent av de utenlandske besøkende som har fylt ut svarskjema har gjort det ved svarkassen i Simskardet. Videre følger Storelvhøgda (21 %), Smalfjellet (13 %) og Storelva (10 %).

Figur 10-5: Andel lokale (kommunene), øvrige nordmenn og utlendinger (N=768)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen. *Lokale er definert som personer som har bostedsadresse i kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik.

Figur 10-6: Utlendinger fordelt på innfallsporter (N=130)

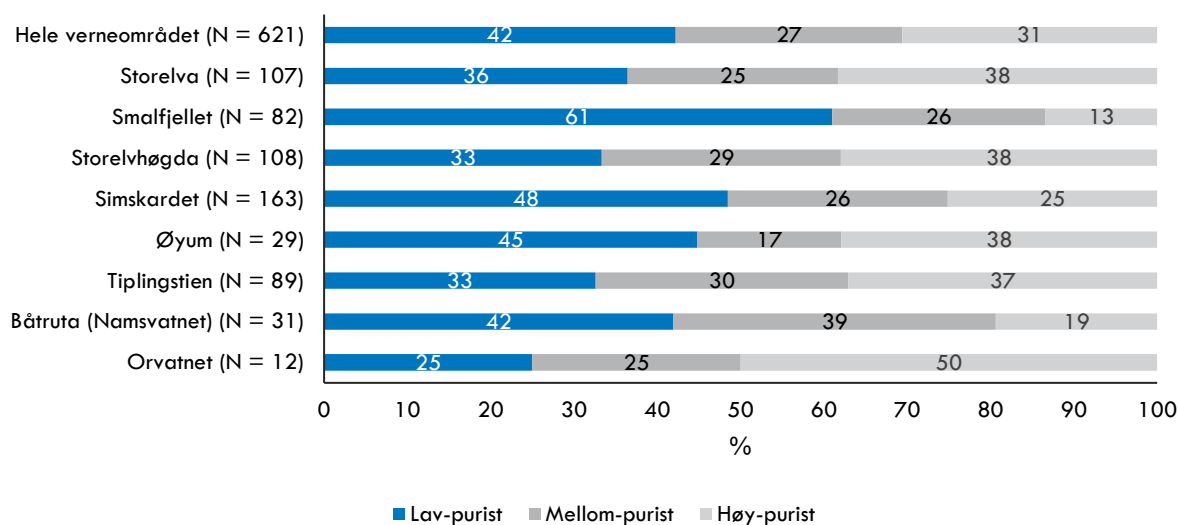

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelsen

Purisme

Som vi har sett i delkapittel 5.6, har Børgefjell en høy andel besøkende som kan defineres som høypurister. Hvis vi imidlertid vurderer purismegraden til de besøkende ved de ulike innfallsportene, ser vi at det er forskjeller i form av at enkelte innfallsporarter er hyppigere benyttet av høypurister enn det andre innfallsporarter er (Figur 10-7). Orvatnet⁹, Storelva, Storelvhøgda, Øyum og Tiplingstien har alle en høyere andel høypurister enn det som er gjennomsnittet for Børgefjell. På den andre siden skiller Smalfjellet og Simskardet seg ut med at en høy andel lav-purister tar seg inn i nasjonalparken fra disse to innfallsportene. Her er det henholdsvis 61 prosent og 48 prosent av respondentene som defineres som lavpurister. I nærheten av svarkassen ved Smalfjellet var det en fjelltrimpost sommeren 2017. Dette kan ha påvirket sammensetningen av besøkende ved denne innfallsporten. Simskardet er en populær innfallspport med sti som fører inn i nasjonalparken, samt at det finnes tilrettelegging for elvekryssing og rastepauser.

Figur 10-7: Purismegrad, prosentfordeling av purismeklasser ved de ulike innfallsportene (N=621)

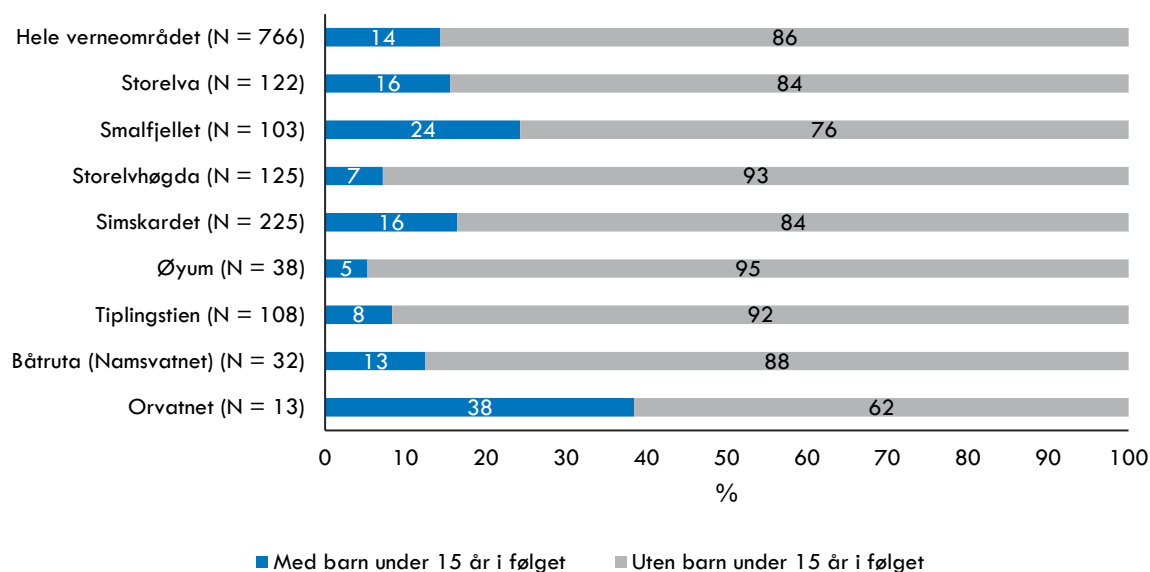
Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Barn i turfølget

I Børgefjell er det 14 prosent av respondentene som oppgir at de hadde med seg barn under 15 år i turfølget sitt (Figur 10-8). Det er størst andel med barn i de turfølgene som tar seg inn i Børgefjell nasjonalpark fra Orvatnet (38 %) og Smalfjellet (24 %). Dette er også de to innfallsportene med en høyest andel lokalt bosatte og en lav andel utlendinger. Det er med andre ord ikke vanlig at besøkende som kommer langveisfra har med seg barn i turfølget. Øyum, Storelvhøgda og Tiplingstien er de innfallsportene hvor det er færrest barn i turfølget.

⁹ Her er det få respondenter og usikkerheten må vurderes som stor.

Figur 10-8: Andel med barn under 15 år i turfølget (N=766)

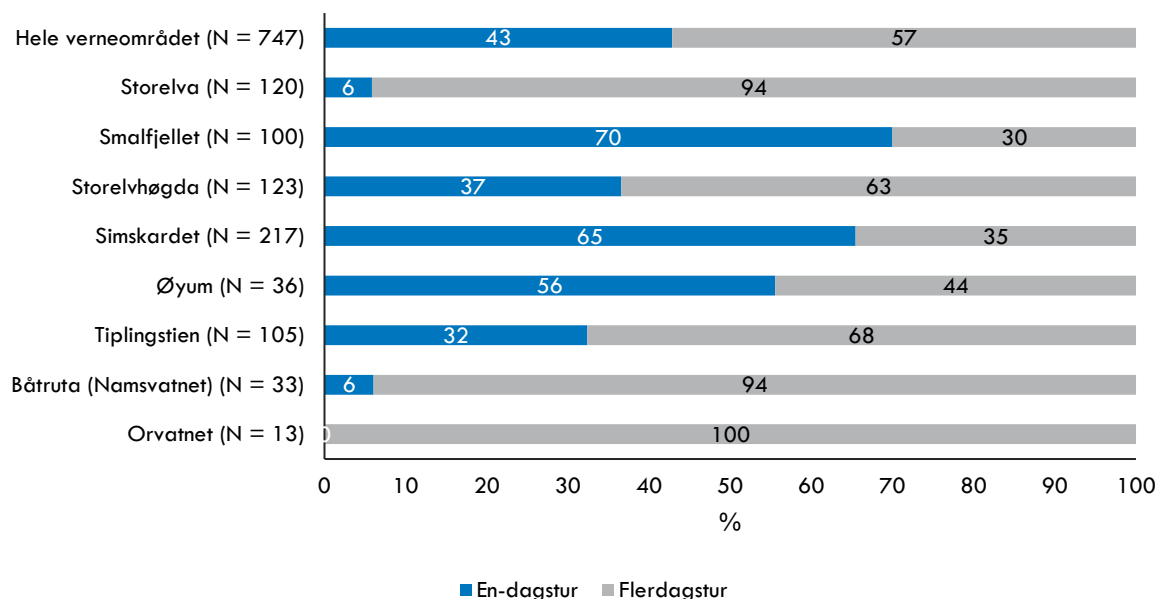

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

Turlengde

Generelt sett er Børgefjell nasjonalpark et naturområde som tiltrekker seg personer som ønsker å gjennomføre flerdagsturer (Figur 10-9). For nasjonalparken som helhet er det 57 prosent av de besøkende som gjennomfører flerdagstur mot 43 prosent som er på dagstur. Smalfjellet og Simskardet skiller seg ut som to innfallsporter som tiltrekker seg mange besøkende som skal på dagstur til Børgefjell. Her er det henholdsvis 70 og 65 prosent av de besøkende som oppgir at de er på dagstur. Begge disse områdene kjennetegnes med gode stier og populære utkikkspunkter/rasteplasser i nokså kort gåavstand fra parkeringsplasser. Ved Smalfjellet har det også vært utplassert trimpost i løpet av sommeren 2017 som har vært benyttet av lokale. Vi kan lese av Figur 10-9 at Namsvatnet (Storelva og Båtruta) er to svært populære utgangspunkt for flerdagstur. Videre er Orvatnet, Tiplingstien og Storelvhøgda andre innfallsporter som er hyppig benyttet som utgangspunkt for flerdagsturer.

Figur 10-9: Andel som gjennomfører dagstur og flerdagstur (N=747)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

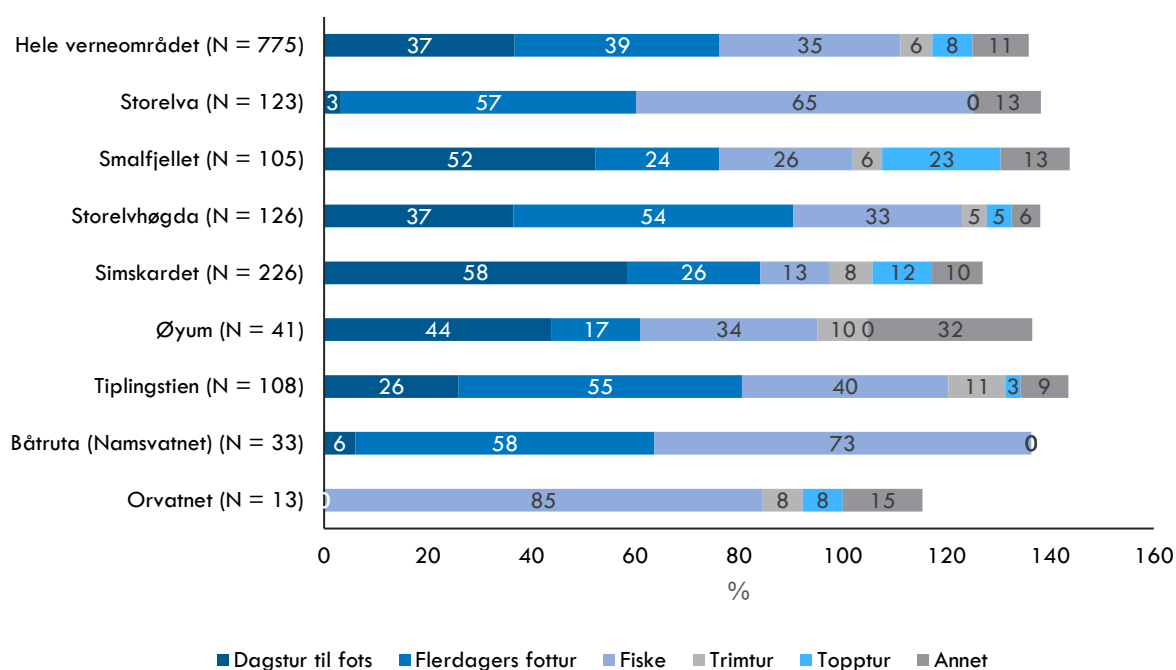
Formål med besøket

I selvregistreringsundersøkelsen ble respondentene spurt om hva som var formålet med turen til Børgefjell. Det var her mulig å krysse av for flere alternativer, herunder «dagstur til fots», «flerdagers fottur», «fiske», «trimtur», «topptur» og «annet». Andelen som oppgir dagstur og flerdagstur som sentrale formål med besøket sitt til Børgefjell sammenfaller i stor grad med det respondentene svarer i Figur 10-9 over.

Fiske er en populær aktivitet blant de besøkende i Børgefjell. Mer enn hver tredje besøkende oppgir at fiske var et av formålene med å reise til Børgefjell. Fra Figur 10-10 ser vi at Namsvatnet (Storelva og Båtruta) er et spesielt populært utgangspunkt for å fiske i Børgefjell. 65 prosent av de som fylte ut svarskjema ved Storeelva oppgir at fiske var et av formålene med besøket. Dette er et område hvor det finnes flere fine fiskevann.

Det er imidlertid færre respondenter som oppgir topptur som en viktig årsak for at de besøker Børgefjell nasjonalpark. Av 775 besøkende oppgir 8 prosent at topptur var et formålene med å besøke området. Børgefjell har flere høye tinder, som for eksempel Kvigtinden på 1669 moh., men de fleste fjelltopper ligger slik til at man må gå langt før en når foten av fjellet. Blant respondentene som oppgir at topptur er en viktig grunn for besøket er det mange av disse som entrer Børgefjell nasjonalpark ved Smalfjellet eller Simskardet. Simskardet er startpunktet som ligger nærmest Kvigtinden, så det er naturlig at det er enkelte toppturinteresserte i dette området. Det er relativt få, kun 6 prosent av respondentene, som oppgir trimtur som et av formålene med besøket til Børgefjell. Av de som gjennomfører trimturer i Børgefjell er Tiplingstien, Øyum og Simskardet populære innfallsporter. Vi har fått rapportert at både ved Øyum og Tiplingstien fantes det fjelltrimposter i løpet av sommeren 2017.

Figur 10-10: Formål med besøket til Børgefjell (N=775)

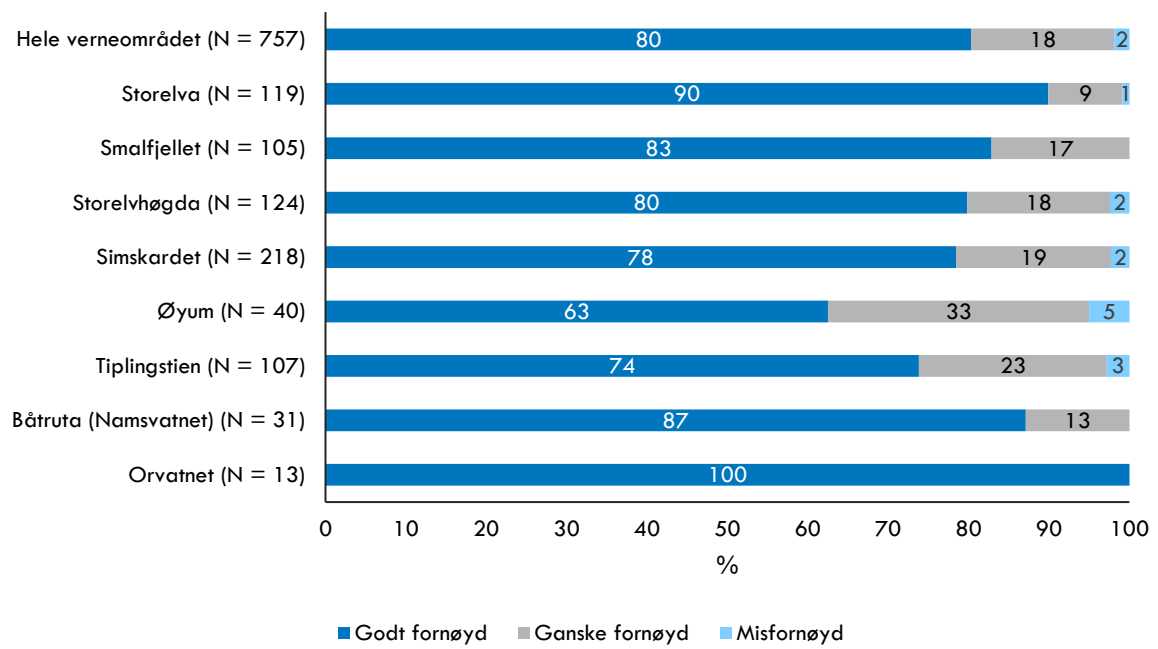

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse. Flere valg er mulig, derfor summerer radene seg til mer enn 100 %

Tilfredshet med tilrettelegging

I hvilken grad de besøkende er tilfreds med graden av og kvaliteten på tilrettelegging i Børgefjell varierer til en viss grad med hvilket område av nasjonalparken de har ferdes i (Figur 10-1). De besøkende som har fylt ut skjema ved Orvatnet og Storelva er jevnt over svært fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv i Børgefjell. Her er det henholdsvis 100 og 90 prosent av de besøkende som er «godt fornøyd» med tilretteleggingen. Ved innfallsporten Øyum er det en lavere andel av de besøkende som er godt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv. 63 prosent av respondentene er godt fornøyd, 33 prosent er ganske fornøyd, mens 5 prosent av respondentene ved Øyum er misfornøyd med tilretteleggingen. Antallet respondenter ved de ulike innfallsportene er imidlertid relativt lavt, så en skal være noe forsiktig med å tolke forskjellene som fremgår i Figur 10-11 som absolutte sannheter.

Figur 10-11: Tilfredshet med tilrettelegging (N=757)

Kilde: Basert på svar fra selvregistreringsundersøkelse

11. Sammendrag og drøfting

Målet med denne rapporten har vært å fremskaffe mer informasjon om de besøkende til Børgefjell nasjonalpark og deres bruk av området. Funn og resultater fra denne studien skal videre brukes til å tilpasse forvaltningen av området slik at en i størst mulig grad imøtekommer brukernes interesser samtidig som en hegner om verneformålene til nasjonalparken. Generelt tyder resultatene fra brukerundersøkelsen på at bruken av området ikke står i sterk konflikt med områdets verneformål. Brukerne setter pris på at naturen i Børgefjell er uberørt og oppgir at den beskjedne graden av tilrettelegging er en av grunnene til at de søker seg nettopp mot Børgefjell.

Fra denne brukerundersøkelsen fremgår det at Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg en relativt høy andel menn (61 %) sammenlignet med andre verneområder. Kvinner er underrepresentert både i selvregistrerings- og etterundersøkelsen. Børgefjell har relativt mange utenlandske besøkende. 16,9 prosent av de som fylte ut svarskjema i Børgefjell sommeren 2017 var utlendinger, og disse kom fra 16 ulike land. Svar fra denne brukerundersøkelsen viser at de fleste som besøker nasjonalparken har Børgefjell som hovedmål for turen de er på. De besøkende bestemmer seg i god tid før de reiser til området. De aller fleste fatter beslutningen om å besøke Børgefjell over én måned før de reiser inn i området. Dette må ses i sammenheng med den relativt lange reiseveien mange har til området og at mange av de besøkende velger å tilbringe mange dager i nasjonalparken når de først tar seg inn i Børgefjell. Der flere andre nasjonalparker og landskapsvernområder får relativt mange og korte besøk, må Børgefjell anses å være på den andre siden av skalaen. Over halvparten av de besøkende gjennomførte flerdagstur i nasjonalparken da de besøkte området sommeren 2017. Blant de som overnattet i nasjonalparken var gjennomsnittlig varighet på turen i overkant av 5 dager.

Det er relativt få personer som oppgir at de eier eller har tilgang til hytte i nærheten av Børgefjell nasjonalpark. Det er generelt svært få fritidshytter som ligger inne i nasjonalparken, men det finnes flere hyttefelt i den ytre randsonen av nasjonalparken. Allikevel er det slik at de fleste besøkende til Børgefjell er tilreisende som ikke har noen stedstilknytning til Børgefjell. Dette gjenspeiler seg også når en ser på antallet som har besøkt nasjonalparken tidligere. Fra selvregistreringsundersøkelsen oppgir 43 prosent av respondentene at de aldri har besøkt Børgefjell nasjonalpark tidligere.

Totalt sett tyder resultatene fra brukerundersøkelsen på at mange av de som besøker Børgefjell er personer som har drømt om å besøke området lenge. For mange av disse oppleves Børgefjell som et mekka for naturbaserte friluftsliv som de har satt seg mål om å besøke i løpet av livet. Denne besøksgruppen er svært ofte godt forberedt og har planlagt turen i god tid før de reiser inn i området. Når de først entrer nasjonalparken, ønsker mange å få mest mulig ut av reisen, så de oppholder seg gjerne mange dager i Børgefjell. Det er også en del besøkende som er erfarne Børgefjell-brukere som besøker nasjonalparken hvert eneste år, både sommer- og vinterstid. Av de som har besøkt Børgefjell tidligere på vinterstid, er det 25 prosent av disse som har besøkt Børgefjell flere enn 25 vintre. Dette vitner om en nokså trofast besøksgruppe.

De fleste som besøker Børgefjell nasjonalpark har mye erfaring med friluftsliv. Det er rundt 10 prosent av respondentene som oppgir at de aldri har vært på en flerdagers fottur eller skitur. Rundt halvparten av de besøkende har vært på flere enn 10 flerdagers fotturer eller skiturer. Det er få nasjonalparker som kan vise til en så erfaren besøksgruppe som det Børgefjell nasjonalpark kan. Det er tydelig at de besøkende har en spesiell interesse for tradisjonelt høstings- og turfriluftsliv. Absolutt alle respondenter i etterundersøkelsen viser en interesse for turfriluftsliv. Åtte av ti respondenter oppgir også at de har en interesse for høstingsfriluftsliv. Her utmerker fiske, jakt og bærplukking seg som de mest populære aktivitetene. De besøkende viser mindre interesse for motoriserte utendørsaktiviteter og moderne friluftsliv. Randonee og stisykling er typisk to moderne friluftslivsaktiviteter som har vokst mye i popularitet de senere årene. Børgefjell med sitt relativt beskjedne stinett på sommerstid og sine nokså lite tilgjengelige tinder vinterstid tiltrekker seg imidlertid ikke stisyklistene og toppturentusiastene i like stor grad som andre nasjonalparker i Nordland og Troms. Børgefjell er istedenfor et eldorado for «Lars Monsen-turisten» som søker lengre fotturer med teltovernatting og mulighet for godt ørretfiske, uten forstyrrelse fra mange andre. Dette gjenspeiles også når vi har vurdert respondentene etter en purismeskala. Sammenlignet med andre nasjonalparker er det svært mange respondenter som faller innunder gruppen høypurister. Dette er personer som ønsker minst mulig tilrettelegging når de ferdes i naturen, samt at de trives i områder hvor en møter på få andre mennesker.

Typiske karakteristikk ved turfølget som besøker Børgefjell er at gruppestørrelsen er på to personer. Nesten halvparten av de som svarer på selvregistreringsundersøkelsen oppgir at turgruppen deres består av to personer. Det er få turgrupper som er flere enn fire personer. Dette stemmer godt med det faktum at få respondenter oppgir at de deltar på en organisert tur. Bare fire prosent av de besøkende deltok på en organisert tur da de svarte på svarskjema sommeren 2017. Det er få kommersielle turoperatører som har spesialisert seg på å arrangere turer til Børgefjell nasjonalpark, så de fleste som oppga at de deltok på organisert tur til nasjonalparken var personer som var på tur i regi av lokale turlag. Sammenlignet med andre nasjonalparker og landskapsvernområder er det relativt få som tar med seg barn når de besøker Børgefjell. Det er 14 prosent av respondentene som oppgir at de hadde med seg barn under 15 år i turfølget.

Majoriteten av de besøkende oppgir at de overnattet i nasjonalparken eller i nærheten av Børgefjell i forbindelse med besøket deres til nasjonalparken. Telt og lavvo er de mest populære overnattingsalternativene. Nesten halvparten av de som overnatter i eller i nærheten av nasjonalparken sover i telt, lavvo eller under åpen himmel. Dette har sammenheng med at flere av de flotteste naturområdene av Børgefjell ligger en drøy dagsmarsj fra innfallsportene til Børgefjell. I disse områdene finnes det få andre overnattingstilbud enn telt og lavvo. De fleste oppgir også at de gjennomførte en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder hver dag. På disse turene vil en i stor grad være avhengig av medbrakt teltutstyr ettersom det finnes få åpne turisthytter i Børgefjell.

Det er tydelig at de besøkende til Børgefjell har satt seg godt inn i informasjon om nasjonalparken før de reiser inn i området. Rundt to av tre respondenter oppgir at de hentet informasjon om Børgefjell før de besøkte området. Vi vet at mange ferdes utenfor stier og populære ferdselsruter når de besøker Børgefjell. Samtidig er det relativt lite skilting inne i selve nasjonalparken. Dette, i kombinasjon med at mange gjennomfører lange flerdagsturer, gjør at informasjonsinnhenting i forkant av turen er en forutsetning for å få en vellykket tur. Respondentene oppgir at internett, informasjon fra bekjente og bøker om Børgefjell er de informasjonskildene som blir benyttet hyppigst når de skal lese seg opp om området. Det at såpass mange oppgir bøker om Børgefjell som en foretrukket informasjonskanal (40 % av respondentene) vitner om en høy interesse for nasjonalparken og at mange av de besøkende er godt forberedt når de kommer til området. De fleste opplever få problemer med å skaffe seg den informasjon om Børgefjell som de ønsker. Blant de som opplever at det er vanskelig å finne informasjon om Børgefjell, går det igjen at flere vil ha mer informasjon om steder for å krysse elver og bekker. Gitt at forvaltningsmyndigheten skal gi mer informasjon om nasjonalparken, ønsker de besøkende å motta denne informasjonen før de reiser hjemmefra og ved parkeringsplasser og innfallspor til Børgefjell. De ønsker seg primært at forvaltningsmyndigheten kan komme med nyttig informasjon via internett og app (mobil) før en reiser hjemmefra. Når de ankommer innfallsportene til nasjonalparken, foretrekker de fleste å få mer informasjon ved hjelp av informasjonstavler og brosjyrer i selvbetjeningsautomater.

De aller fleste som besøker Børgefjell nasjonalpark har kjennskap til at området er vernet som nasjonalpark (97,6 %). Mange av respondentene påpeker også at vernestatusen påvirket valget deres om å besøke området. Generelt sett viser de besøkende høy kunnskap om hva vernestatusen innebærer i praksis og hvordan dette påvirker deres bruk av naturområdet. Nordmenn har som ventet mer kunnskap om hvorvidt fangst, snøscooterkjøring og fri ferdsel er tillatt i nasjonalparken enn det utlendinger har. Hvis forvaltningsmyndigheten skal gi mer informasjon om regler for atferd i verneområdet, er det viktig at denne informasjonen presenteres på flere språk.

Den jevne Børgefjell-besøkende virker å være svært tilfreds med tilretteleggingen som gjøres av forvaltningsmyndigheten i nasjonalparken. Fire av fem oppgir at de er godt fornøyd med tilretteleggingen i nasjonalparken. Kun to prosent av respondentene oppgir at de er misfornøyd. De besøkende som fylte ut svarskjema ved Storelva og Orvatnet er mest fornøyd med tilretteleggingen, mens respondenter som fylte ut svarskjema ved Øyum og Tiplingstien er minst fornøyd med tilretteleggingen. Dette er også naturlig – ettersom Øyum og Tiplingstien er to områder hvor det er ingen eller lite tilrettelegging i dag. Det må påpekes at utvalgsmengden er relativt begrenset ved flere av disse svarkassene, så disse resultatene må tolkes med en viss forsiktighet.

Respondentene vektlegger at det finnes parkeringsplasser ved innfallsportene og bruer som gjør elver/bekker lette å krysse. Videre er det ønskelig at det finnes informasjonstavler ved innfallsportene og klopper i bløte områder. Når respondentene blir spurt om hvordan de opplever kvaliteten ved ulike tiltak i Børgefjell, trekkes områdets parkeringsmuligheter, informasjonstavler og bruer frem som tiltak av spesiell høy kvalitet. Således ser det ut til at forvaltningsmyndigheten setter inn innsatsen på riktige steder. Allikevel er det forbedringsmuligheter for flere av tiltakene. Respondentene uttrykker at forvaltningsmyndigheten kan bli enda flinkere til å informere

brukerne ved hjelp av informasjonstavler ved innfallsportene og skilt som viser avstand og retning. Videre er det flere respondenter som ville satt pris på flere klopper i våte partier, samt at enkelte gjerne hadde sett at elve- og bekkekrysning hadde blitt enklere ved at det bygges flere bruer i nasjonalparken. Dette sagt, så er de aller fleste svært fornøyd med tilretteleggingen og forvaltningen av området. Få personer opplever at det er mye søppel ved parkeringsplasser og inne i nasjonalparken.

Når en videre utfordrer de besøkende på hvilke aktiviteter og arrangementer som burde være tillatt i nasjonalparken, er de aller fleste skeptiske til en oppmykning av dagens regelverk. Det er sterk motstand mot å tillate bruk av helikopter for å frakte personer opp på fjelltopper, og veldig få ønsker at det skal være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken. De besøkende viser også en tydelig skepsis til mer bruk av private droner. Respondentene er noe mer delt når det kommer til spørsmålet om det bør være lov med ridning på stier i nasjonalparken og hvorvidt hovedstiene bør være forbeholdt fotturister. Det er allikevel et flertall for at fotturister skal kunne ha hovedstiene for seg selv.

Totalt sett virker forvaltningen å være godt tilpasset den brukergruppen som besøker Børgefjell i dag. Dette er en gruppe mennesker som ønsker å oppleve uberørt natur og lite forstyrrelser fra andre besøkende. Av den grunn virker det helt riktig at Børgefjell har mindre tilrettelegging enn andre nasjonalparker i form av tydelige stier og skilting, samt overnattingstilbud for de som ønsker å sove innendørs. En kan stille seg spørsmålet om en ville vært i stand til å tiltrekke seg enda flere besøkende hvis en øker graden av tilrettelegging og henvender seg til personer med mindre friluftslivserfaring enn dagens besøksgruppe, som må anses å være svært erfarne friluftsmennesker. Vi ser imidlertid flere utfordringer med en slik strategi. For det første vil forvaltningen med en slik strategi komme mer i konflikt med nasjonalparkens verneformål. Eksempelvis vil mer turisme utgjøre en trussel for sædgås, fjellrev og snøugler som hekker/yngher i dette området. I dag virker det ikke å være noen stor konflikt mellom forvaltningen av nasjonalparken, de besøkendes faktiske og ønskede bruk av området og nasjonalparkens verneformål. Dette kan endre seg hvis en går mer i retning av å tilby «pakkeløsninger» til mindre erfarne friluftslivsmennesker. Et annet argument for ikke å dreie forvaltningen mer i retning av lavpuristenes interesser er at Børgefjell kan risikere å miste varemerket sitt som et av de mektigste villmarksområdene i Norge.

12. Referanser

- Andersen, O., Gundersen, V., Wold, L. C., & Stange, E. (2014). Monitoring visitors to natural areas in wintertime: Issues in counter accuracy. *Journal of Sustainable Tourism*, Vol 22:4: 550-560 (DOI: 10.1080/09669582.2013.839693).
- Arnekleiv, Ø. L., & Fiske, A. N. (2017). *Sjøppelregistrering i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017*. Rapport for Børgefjell nasjonalparkstyre. 25 s.
- Børgefjell nasjonalparkstyre. (2016). *Prosjektplan for utarbeidelse av besøksforvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark*. Versjon 2.0, 12.12.2016. 7 s.
- Evju, M., Hagen, D., Blumentrath, S., & Eide, N. E. (2010). *Verdi- og sårbarhetsvurdering i Børgefjell nasjonalpark*. NINA-rapport 543. 111 sider.
- Fredman, P., Romild, U., Emmelin, L., & Yuan, M. (2009). *Who are the non-compliers? An analysis of non-compliance with on-site monitoring methodology at Fulufjället National Park*. Forskningsprogrammet firluftsliv I förändring. Arbetsrapport. Rapport 9: 1-23 + vedlegg.
- Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag. (2009). *Forvaltningsplan for Børgefjell/Byrkjje Nasjonalpark*. Rapport nr. 4-2009. Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag, Miljøvernavingene. Bodø/Steinkjer. 56 s.
- Kaxrud Wilberg, K. (2010). *Bortfallsstudie i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. En test av selvregistreingskasser som metode for registrering av ferdsel i naturområder*. NMBU, Inst. for naturforvaltning. Masteroppgave. 39 s. + vedlegg.
- Lovdata. (2003). *Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag*. – FOR-2003-08-29-1101.
- NRK. (2017). *Nå kan du påvirke nasjonalparkene*. Hentet 2018 fra www.nrk.no (24.5.2017): <https://www.nrk.no/trondelag/na-kan-du-pavirke-nasjonalparkene-1.13529936>
- Oslo Economics, & Sørensen, O. J. (2018a). *Brukerundersøkelse i Lomsdal-Visten nasjonalpark*. Oslo Economics. Rapportnummer 2018-7. 64 s. + vedlegg.
- Oslo Economics, & Sørensen, O. J. (2018b). *Brukerundersøkelse i Møysalen verneområde*. Oslo Economics. Rapportnummer 2018-4. 58 s. + vedlegg.
- Vistad, O. I., & Vorkinn, M. (2012). The Wilderness Purism Construct — Experiences from Norway with a simplified version of the purism scale. *Forest Policy and Economics*, 2012, vol. 19, nr. C, ss. 39-47.
- Vorkinn, M. (2016). *Bruk og brukere i Langsua sommeren 2015*. Rapport til Nasjonalparkstyret i Langsua nasjonalpark. 63 s.
- Wold, L. C., & Selvaag, S. K. (2017). *Brukerundersøkelse i Sølen landskapsvernområde sommeren 2016*. NINA-rapport 1322: 85 s.

13. Vedlegg

13.1 Selvregistreringsundersøkelse

Børgefjell 2017

1) Dato:

Dag		Mnd	

2a) Hvor er du bosatt?

Nordmenn (Postnr. og sted)

Utlendinger (Land)

2b)

Kjønn/alder:

1 Kvinne:.....år 2 Mann: år

3a) Hva er hovedformålet med denne turen i Børgefjell?

1 Dagstur til fots 1 Fiske 1 Topptur

1 Flerdagers fottur 1 Trimtur 1 Annet, hva?

.....

3b) Varighet på denne turen i Børgefjell:

Dagstur: timer Flerdagerstur: dager

4a) Hvor mange er du sammen med på denne turen (inkl. deg selv)? personer

4b) Er turen en "organisert" tur? (Skoleklasse, speidergruppe, turlag el.l.)

1 Nei 2 Ja, hva slags gruppe?

.....

4c) Er det barn under 15 år med i turfølget?

1 Nei 2 Ja, alderen på det yngste barnet er: år

5) Hvor mange somre/vintre har du vært i Børgefjell tidligere?

1 Ingen 1 Somre.....antall 1 Vintre:.....antall

6) Er du fornøyd med tilretteleggingen for friluftslivutøverne i Børgefjell?

1 Godt fornøyd 2 Ganske fornøyd 3 Misfornøyd

/Snu arket!

7) Har du tidligere vært på flerdagers fottur eller skitur? (Uansett område)

1 Nei, aldri 2 1 gang 3 2-5 ganger
4 6-10 ganger 5 11-20 ganger 6 Mer enn 20 ganger

8) Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs- /fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik DU helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur. Ville det være positivt eller negativt for deg at: (merk av ett tall for hver linje)

	Svært negativt		Nøytralt			Svært positivt	
	1	2	3	4	5	6	7
... det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	1	2	3	4	5	6	7
... du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	2	3	4	5	6	7
... det finnes merkede stier i området	1	2	3	4	5	6	7
... det er god skilting ved stistart og stikryss i området	1	2	3	4	5	6	7
... det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr	1	2	3	4	5	6	7
... det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	1	2	3	4	5	6	7
...du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	1	2	3	4	5	6	7
... du kan gå milevis uten å møte et menneske	1	2	3	4	5	6	7

**9) For deg som kjenner Børgefjell fra før, eller er i ferd med å avslutte turen:
Hvordan samsvarer Børgefjell med ditt «idealområde», jfr. over?**

Ikke i det hele tatt 1 2 3 4 5 Fullstendig samsvar 9 Vet ikke

10) Er dette kortet fylt ut på tur inn i eller ut av området?

1 På tur inn i området 2 På tur ut av området

**11) Til høsten ønsker vi å sende ut et spørreskjema til noen av de som har besøkt
Børgefjell i sommer. Dersom du/dere kunne tenke deg å gi ytterligere innspill til framtidig
forvaltning av Børgefjell, vennligst oppgi mail-adressen(e) til de som har svart på dette
kortet.**

Som takk for hjelpen trekker vi ut 3 deltakere som får Børgefjellboka som premie.

E-mail (vennligst skriv tydelig!)

TAKK FOR HJELPA!

13.2 Etterundersøkelse

Velkommen til undersøkelse om Børgefjell nasjonalpark

I sommer besvarte du et kortfattet spørreskjema da du besøkte Børgefjell nasjonalpark og du sa deg villig til å svare på flere spørsmål om din bruk av Børgefjell - her kommer de! Dine svar er viktige for den framtidige forvaltningen og bruken av området. Vi håper du vil ta deg tid til å besvare hele undersøkelsen og er veldig takknemlig for ditt bidrag!

Besøk i Børgefjell siste år

1. Bor du i nærheten av Børgefjell nasjonalpark eller har du tilgang til hytte i området?

- (1) Jeg bor i nærheten av Børgefjell nasjonalpark (dvs. innenfor kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik)
- (2) Jeg eier/har tilgang til hytte i nærheten av Børgefjell nasjonalpark (dvs. innenfor kommunene Grane, Hattfjelldal, Namsskogan og Røyrvik)
- (3) Ingen av delene

2. Har du besøkt Børgefjell nasjonalpark før 2017?

- (1) Nei, aldri.
- (2) Ja,

3. Du har tidligere svart at du har besøkt Børgefjell før 2017.

- (1) Hvor mange somre har du besøkt Børgefjell nasjonalpark før 2017? _____
- (2) Hvor mange vintre har du besøkt Børgefjell nasjonalpark før 2017? _____

4. Besøkte du Børgefjell én eller flere ganger siste år?

- (1) Én gang
- (2) Flere ganger

5. Hvordan inngikk besøket i Børgefjell nasjonalpark i den turen du var på?

- (1) Børgefjell nasjonalpark var hovedmålet med turen
- (2) Børgefjell nasjonalpark var en del av en rundreise
- (3) Børgefjell nasjonalpark var en avstikker på vei til/fra et annet sted

6. Når bestemte du deg for å besøke Børgefjell nasjonalpark?

- (1) Mer enn 3 måneder før jeg dro hjemmefra
- (2) 1-3 måneder før jeg dro hjemmefra
- (3) Mindre enn én måned før jeg dro hjemmefra
- (4) Underveis på turen

7. Hvor mange dager var du i Børgefjell nasjonalpark i løpet av det siste året...

...i vintersesongen: jul-påske? _____

...i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)? _____

...i sommer/høstsesongen: juni-september? _____

...senhøstes: oktober-jul? _____

8. Hvis du var i Børgefjell nasjonalpark sammenhengende i flere dager for å gå tur til fots, hva slags tur(er) gikk du?

- 1 Gikk en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder
- 2 Overnattet på ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet
- 3 Tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål
- 4 Ikke relevant. Jeg var ikke på flerdagstur i Børgefjell nasjonalpark.

9. Hvilke turmål har du besøkt i Børgefjell nasjonalpark?

10. Det er mange innfallsporter til Børgefjell nasjonalpark. Hvilke av disse brukte du i 2017?

- 1. Namsvatnet (Røyrvik) _____
- 2. Smalvatnet (Namsskogen) _____
- 3. Tomasvatnet (Grane) _____
- 4. Simskardet (Grane) _____
- 5. Øyum (Hattfjelldal) _____
- 6. Oksvollen _____
- 7. Stekenjokk i Sverige _____

11. Skriv eventuelt inn andre innfallsporter du har benyttet siste år:

12. Overnattet du i eller i nærheten av Børgefjell nasjonalpark i forbindelse med besøket/besøkene dine det siste året?

- (1) Ja
- (2) Nei

13. Hvordan overnattet du, og hvor mange netter?

	Antall netter	Hvor?
Hotell/pensjonat/fjellstue		
Turisthytte (der du betaler for å overnatte)		
Fjellstyre/almenningshytte e.l. der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du betaler for å overnatte		
Tilrettelagt plass for campingvogn/bobil/telt der du ikke betaler for å overnatte		
Telt/lavvo/åpen himmel utenom tilrettelagt plass		
Åpen koie/bu (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hytte/seter (der du ikke betaler for å overnatte)		
Privat hos bekjente/familie e.l. (der du ikke betaler for å overnatte)		
Airbnb		
Annet		

Friluftsliv i Børgefjell nasjonalpark siste år

14. Hvilke friluftslivaktiviteter utøvde du i Børgefjell nasjonalpark siste år?

- 1 Fottur
- 2 Topptur til fots
- 3 Fiske
- 4 Jakt
- 5 Skitur
- 6 Andre aktiviteter (eks. padling, båttur, ridning, bærplukking, løpetur, hundekjøring, kiting, geocaching, fotografering o.a.)

15. Hva slags type skitur har du vært på i Børgefjell nasjonalpark siste år? (Flere svar er mulig)

- 1 Med fjellski/turski
- 2 Med langrennsski
- 3 Med toppturutstyr (randonee, telemark e.l.)

16. Du har svart at du drev med andre aktiviteter i Børgefjell nasjonalpark siste år, hvilke aktiviteter var dette?

Bruk av sti/vei

17. Hvor mye av tida brukte du på tydelige stier når du gikk i Børgefjell siste år?

- 1 Alltid
- 2 Ofte
- 3 Av og til
- 4 Sjelden
- 5 Aldri
- 6 Aldri

Informasjon og bruk av sosiale media

18 Skaffet du deg informasjon om Børgefjell nasjonalpark før du kom til området i 2017?

- (1) Ja
- (2) Nei

19. Hvor hentet du informasjon fra? (Kryss av for alle aktuelle alternativer)

- (1) Fra venner/slektninger/bekjente
- (1) Fra blogg/facebook/sosiale medier ellers
- (1) Fra internett ellers
- (1) Fra reisehåndbok
- (1) Fra bok/bøker om Børgefjell
- (1) Fra brosjyre
- (1) Fra et turistkontor/informasjonscenter
- (1) Fra en turapp
- (1) På annen måte

20. Hvilke nettsider fikk du informasjon fra?

21. På hvilken annen måte skaffet du deg informasjon om Børgefjell nasjonalpark?

22. Hvor lett var det å finne den informasjonen du ønsket?

- (1) 1 Svært vanskelig
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) 6

(7) 7 Svært lett

23. Hvilken informasjon var det vanskelig å finne?

24. Dersom forvaltningsmyndigheten for Børgefjell nasjonalpark skulle gi mer informasjon om området, når/hvor ville du helst hatt denne informasjonen?

- (1) Før avreise hjemmefra
- (2) Underveis fra bostedet til Børgefjell
- (3) På parkeringsplasser/innfallsporter til Børgefjell
- (4) Inne i selve området

25. Hvordan ville du helst hatt informasjon om Børgefjell nasjonalpark før avreise hjemmefra? (Flere svar er mulig)

- (1) Reisehåndbøker
- (2) Internett
- (3) Via mobiltelefon (app)
- (4) Annet

26. På hvilken annen måte ville du hatt informasjon før avreise?

27. Hvordan ville du helst hatt mer informasjon om Børgefjell nasjonalpark ved parkeringsplasser/innfallsporter til nasjonalparken. (Flere svar er mulig)

- (1) Muntlig informasjon fra naturoppsyn
- (2) Informasjonstavler
- (3) Via mobiltelefon (app)
- (4) Brosjyrer i selvbetjeningsautomater
- (5) Informasjonssenter
- (6) Annet

28. På hvilken annen måte ville du hatt informasjon ved parkeringsplasser/innfallsporter til Børgefjell nasjonalpark?

29. Hvordan ville du helst hatt informasjon om Børgefjell nasjonalpark inne i verneområdet? (Flere svar er mulig)

- (1) Muntlig informasjon fra naturoppsyn du treffer på ute i fjellet
- (1) Via mobiltelefon (app)
- (1) Gjennom aktivitetsfirmaer
- (1) Guida turer i regi av naturoppsynet
- (1) Annet

30. På hvilken annen måte ville du hatt informasjon om Børgefjell nasjonalpark inne i verneområdet?

31. Delte du dine opplevelser i Børgefjell nasjonalpark via sosiale media?

- (1) Nei
- (2) Ja

32. Hvor mange ganger (ca) delte du dine opplevelser via sosiale medier?

33. Hvilke sosiale medier brukte du? (Flere svar er mulig)

- (1) Facebook
- (2) Twitter
- (3) Instagram
- (4) Andre

34. Utover Facebook, Twitter eller Instagram, hvilke andre sosiale medier brukte du til å dele dine opplevelser i Børgefjell nasjonalpark?

Dine opplevelser i Børgefjell nasjonalpark

35. Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Børgefjell i 2017?

	Ingen betydning					Svært stor betydning		Vet ikke
	1	2	3	4	5	6	7	9
Å oppleve en helt spesiell natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å se dyr/fugler	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er mange fjelltopper å gå på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Området er lite tilrettelagt og det er mye uberørt natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
En treffer få andre i området	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Området er utfordrende å ferdes i	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode fiskemuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å finne turposter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å oppleve sørsamisk kulturlandskap og reindrift	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

36. I hvilken grad opplevde du følgende under ditt besøk/dine besøk i Børgefjell nasjonalpark i 2017?

	Ikke i det hele tatt	Bare minimalt	Til en viss grad	Det meste av tiden	Hele tiden	Ikke relevant
	1	2	3	4	5	9
Stillhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Natur uten menneskelig påvirkning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ren natur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lite forstyrrelser fra andre besøkende (utenom eget turfølge)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturopplevelser utenom det vanlige	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tilrettelegging for de besøkende

37. Først vil vi gjerne vite hvor viktige ulike tiltak er/var for deg når du ferdes i Børgefjell nasjonalpark?

	Ikke viktig i det hele tatt						Svært viktig	Vet ikke
	1	2	3	4	5	6	7	9
Skilt ved innfallsporier som viser avstand og retning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruer som gjør elver/bekker lette å krysse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klopper i bløte partier av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringsmuligheter ved innfallsporene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å treffe oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsporene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

38. Så vil vi gjerne vite hvordan du opplevde kvaliteten på/forekomsten av de samme tiltakene i Børgefjell nasjonalpark?

	Svært dårlig/ mangelfullt		Verken dårlig eller bra			Svært bra		Vet ikke
	1	2	3	4	5	6	7	9
Skilt ved innfallsporier som viser avstand og retning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruer som gjør elver/bekker lette å krysse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Klopper i bløte partier av stiene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeringsmuligheter ved innfallsporene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Å treffe oppsyn i løpet av turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonstavler ved innfallsporene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

39. Var det noe sted i Børgefjell nasjonalpark du opplevde tilretteleggingen som spesielt dårlig?

40. Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene, når det gjelder Børgefjell nasjonalpark?

	Helt uenig 1	2	3	Verken enig eller uenig 4	5	6	Helt enig 7	Vet ikke 9
Det er for mye søppel ved noen parkeringsplasser	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er for mye søppel inne i nasjonalparken	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det burde være tillatt med ridning på stier	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Hovedstiene bør være forbeholdt fotturister	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg selv	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det er blitt for stor slitasje på noen stier i området	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det burde være tillatt å bruke helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐
Det burde være tillatt med idrettsarrangementer i nasjonalparken	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(9) ☐

Det er greit for meg å se/høre drone i området	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(9)
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

41. Møtte du andre besøkende du reagerte negativt på?

- (1) Nei
(2) Ja

42. Hva var det du reagerte negativt på i situasjonen(e)?

Verneområdestatusen

43. Visste du at Børgefjell var vernet som nasjonalpark før du besøkte området siste år?

- (1) Ja
(2) Nei

44. Det at Børgefjell er nasjonalpark, påvirket det valget om å komme hit?

- (1) Ikke i det hele tatt
(2) I en viss grad
(3) I svært stor grad

45. Har du besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet i 2017?

- (1) Nei
(2) Ja, i Norge
(3) Ja, i utlandet

46. Hvilke andre nasjonalparker i Norge har du besøkt i 2017?

47. Har du besøkt andre nasjonalparker i Norge eller i utlandet tidligere (før 2017)?

- (1) Nei
(2) Ja, i Norge
(3) Ja, i utlandet

48. Vet du om følgende tiltak/aktiviteter er tillatt i nasjonalparken?

	Ja	Nei	Vet ikke
Er det tillatt å ta tørre kvister for å brenne bål, i den perioden bålbrekking er tillatt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Er jakt, fangst og fiske tillatt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Kan alle som vil kjøre snøscooter?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Kan du gå hvor du vil?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐

49 Oppfatter du Børgefjell som et villmarksområde?

- (1) Nei, ikke i det hele tatt
(2) Ja, deler av området
(3) Ja, hele området

50. Hvilke deler oppfatter du evt. ikke som et villmarksområde?

Om deg

51. Hvor sterkt knyttet føler du deg til Børgefjell nasjonalpark?

- (1) Ingen spesiell tilknytning
(2)
(3)
(4)
(5)
(6)
(7) Svært sterkt knyttet til

52. Hvor mange ganger har du vært på en flerdagers fottur eller skitur? (med flerdagers mener vi en lengre, sammenhengende tur der du overnatter underveis)

- (1) Aldri
(2) 1 gang
(3) 2-5 ganger
(4) 6-10 ganger
(5) 11-20 ganger
(6) Mer enn 20 ganger

53. Hvor interessert er du i ulike former for friluftsliv?

	Ikke interessert	Litt interessert	Interessert	Svært interessert
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv (matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Turfriluftsliv (turer til fots og/eller på ski, herunder randonee/telemark)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Moderne friluftsliv (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Motoriserte utendørsaktiviteter (eks. båtsport, snøscooterkjøring)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

54. Hvor er du bosatt?

- (1) Norge
- (2) Sverige
- (3) Danmark
- (4) Tyskland
- (5) Nederland
- (6) Annet land

55. Vennligst oppgi ditt postnummer (hvis Norge):**56. Hvilket land er du bosatt i (hvis annet land)?****57. Hvor gammel er du?****58. Er du?**

- (1) Kvinne
- (2) Mann

59. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- (1) Grunnskole
- (2) Videregående skole
- (3) Høgskole/universitet 1-3 år
- (4) Høgskole/universitet 4 år eller mer

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

post@osloeconomics.no
Tel: +47 21 99 28 00
Fax: +47 96 63 00 90

Besøksadresse:
Kronprinsesse Märthas plass 1
0160 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo